

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארץ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מור שהולך לפניו לעזרמי
עולמים ולנצח נצחים (אשר בנחל).

למוד יומי
ב'בלי ירושלמי תוספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת וישלח תשפ"ו

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

בארא פארק

1415 55th Street
Brooklyn NY 11219
347.760.5924

היכל הקודש

קרית יואל

8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.467.5299

היכל הקודש

מאנסי

34 Union Rd.
Spring Valley, NY 10977
845.445.9314

היכל הקודש

בני ברק

רחוב ירושלים 2
052.760.5715

היכל הקודש

וויליאמסבורג

27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652

היכל הקודש

קרית יואל

8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.662.4888

היכל הקודש

בלומינגדאוו

24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804

היכל הקודש

ירושלים

רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150

צו הערן די

הערליכע שיעורים

פונעם ראש ישיבה שליט"א
דופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

גדפס ע"י

קרן הדפסה
היכל הקודש

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

זבחים. פרק שמיני – כל הזבחים דף עז עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)" רמג

הלכו דיו כלל שרת כדאמינא ב"ק דמנחות (דף יז) ובפ' שו"י מרות (שם דף יז) ויל דבלי שרת
אין מקדשין אלא מלאין דלא מצטרף להתקשר את פרטתא עמ' תארתא שכבר נתקשר א' נמי
האי פרטתא מנח' בלוג לשם קדושת דמים והשתא משמע הבא דאע"ז דלא קריש למבוח
לא הוי בחולין בעורה מאורז קדושת דמים בדרבנן:

והולוין מדרשא דאבא רבי האי גונא משני ב'פ'
החבלת (שם דף מת) גבי שחט שני
בכשעל עז ארבע חלות ותרעום מתן נאכלות ע"י
פרוין וכי האי גונא משני ב'פ' המוכר את הספינה
(ב"ב דף פא) גבי ביכורים דמקדשין לזו וחמינה
דבפיק' התורה (מנחות דף פ) גבי תורה שנתעברה
בתפוחות ונתת אותה מתן וביצתה אין לה תקנה
ופריך ולייתי לזם ולזמא לא חזק בקמייתא תורה
דאז לא חלמה ואי לא ליפוך חלמה ומשני וכי
במניסין ויחזק בעורה והשתא אמאי לא מקדש
לזו והדר פריך לזו וכן פה חורוץ (וחולין דף קל)
דקאמר טעמא דרבנן דהמנא זה הא לא הוי זה
אמינא חולין חייבין בחוה ושוך ואז בעי תפוחה
היאכא לעופותיה אי אבדא לימנ' דא כתב אי אגאוי
מקדשין חולין בעורה דאמינא חייבין לקדשוהו הדר
דלפיקדוהו ומידה דתם נאזי דמקדש אף דרשי זה
אז חייבה תורה אלא עד קשה בפרק בתרא
דמנחות (דף ק) עד פירשתי ואני יודע מה
פירשתי ויכא מנחה של ששים עשרות דבר הכמים
רבי אומר כי קאמר דפליגי במתור להבנים חולין
לעורה דרבי סבר דאסור להבנים חולין לעורה
ואסור לערב חובה בנדרה והשתא דלפיקדוהו
קדושת דמים הדר דלפיקדוהו ויל דגבי תורה לא
בעי למימר דמקדשה ופריך גוריה שמת אימור
ש' פרוין לחמיני תורה וכן בהדיא דפ' בתרא
(גוש) שיש ששים עשרות מנחתא חזי למנחה שיש
פרוין אבל הבא דליכא שיעורא דיע' דהא ריש
הל פרוין משום דאין לה שיעור לכך אין קדוש
קדושת הנוף וכן בביכורים דיע' דמשום שפיקא
הוא ארץ ביכורים פרוין מנחתא ומשפחת
דהשתא נמי לאדרי פרוין אין נאכלין אלא לבכונים
ולכיא למשעי מידה וכן בהדיא דהתחלת (שם דף
מת) ש' שחט ששים בכשעל עד ארבע חלות דיע'
חזי דקדשי אלא ששים ונחתא חזי למנחה ולא דקדשי
אלא ארבעים ואין לחקשנה הך שרייח דבא
דלפיקדוהו לשם עצים חזא דרומאנו אומר
דליכא ליה למנחה ועוד ולא שרינן לשם עצים
אלא בדרב' שנתערב במידי דבר הקריבה כגון
איברי עולה איברי חטאת: **תקוני** גברא
שאני תימא אי דאורייתא קאמר ריש אין מתרנבין שרי משום תקוני גברא ועוד
כיון דאין מתרנבין חולין בפרוין הוי:

מאן תנא דפליגי עליה דר' אליעזר ר' שמעון הוא וההיא קדושתו (דף נה) דבמה
שנמנאות אין ירושלים למגדל עד דמשמע דתם דאי אשתאבן כן שתי שנים דאיכא
לספקי באשם לית ליה תקנתא ע"ד לומר דפליגי אדר' אליעזר דאי מתרנבין ליתיה בדרמה
וליתני באשם תלוי: **ורבי** אליעזר אותם הוא ודבאי לך כבש מכובח אבל מדי ארזיני לא.
ואת' מה סברא היא זו לר' אליעזר דאחאם לא קאי אבולוה וליתני נחתא דבתתיה קאי
אבולוה אפי' אשיידיים ויש לומר משום דלא מסתבר ליה טעמא לר' אליעזר דלחמיני
בשיידיים נפי משאור דבש דרשא דבכש מכובח וממארא היא קאי אלא אשאור דבש
דרמין:

ורבנן תרתי שמע מניה. דף סוויא כירי אליעזר דאמר בפרק כל המנחות ואמר מזה
(מנחות דף נ) ומהלך מבולן ע"ז: דבכש פטור חז' ע"ז מיתבי דתם הוא קאמר
דמסיק לשם עצים ובפרק (שם) דמנחות (דף כ).

הבא

לשם עצים. והאי דנקט אליעזר דיע' ולא נקט לשם מים משום לישנא דקרא דאבותיה
מכל תקטירו נקט ליה ליתני **איה** פקלה. בתריה דההוא קרא דכל שמנטו
לאישם כתיב קרבן ראשית תקריבו אותם ואל המזבח לא יעלו ליתני נחתא קרבן ראשית
אשאור דבש הנכבש בראש המזבא וקרא קאי קאמר ש' לך להביא מתן ביכורים מן
הדבש ושתי חלות משאורא ואל המזבח לא

יעלו אבולוה קרא קאי ואדרשה דכל תקטירו:
שרייה. הך פרטתא מה שדוסיף אחר קריצה
דלמא נדרה היה ולא שרי לזו מנחת המצורה
אלא קריצה קשר שרי לזה: **דרייף** לית. ואומר
אם אינו מצורע הלוג נדרה היה מה שדוסיף
שלא לצורח מחולל על שעות הלוג דבלי שרת
אין מקדשים חולל על מדעת הלוג אם נתן לזה
הלוג ע"ז שיקדשוהו הלוג אם אינו מצורע
לפכ"ר ש' לו פרוין קא' מפיל חולין. כשהוא
פרודו ומצואו לחולין נמצא אותו שמן של
החולין בעורה: **אפסיל** לית. כל הלוג בירצא דהא
קדש קדשים הוא כמנחה ואי קשאי למח' ל'
כולי' האי דקמיין בירשא והדר מוסיף עליה
ואיכא לאקשוי כל הני ליעבד בירשא כל צרכי
מצורע הדר נמלידו וינקטין וינקטין וכל בעי
למשפיקה איכא לתרצ' מאור שדוקדשו
למבחן ואי יכול לשנותו לשרי' מצורע שמת
אין מצורע חולל של מבוח נמצא מאבד קדש
מזבח בידים הלכך קמיין בירשא לצורח גובה
ואי נמי מצורע הוא לא נפסיד מידה דהדר
ממל' ליה כדאמינא: **האמר** רבי שמעון
מתרנבין שפן. לקמן ב'פ' כל התרין (דף עא)
והכי אמרת לר' ש' לזו זה הוא נדרה: **ונמצא אם**
אין מצורע **אשם** זה הוא אשם תלוי. לכפר בעי
ספק עובדין בשב' דאי דאמר בבריות (דף
כה) מתנבד אדם אשם תלוי בים וזל שאין לך
אדם אשמי עומד בספק חטא והכי שפיר טע'
שמון אחד לאבילת כל האשמות ואל מביא
קדשים לזרד: **האפסיל** תורה ודבר. כלומר דאי
היא תורה של אדם גדול כמנחה: **אשיר** בריכר'
קא' מחלפין לך. כבש כן בעי מיהלך לך באיל
בש שתי שנים אשם מצורע כבש כן שנתו ואל
הואקן יכול ארז להחנות עליו באשם תלוי
שאני בא איל אלא כן שתי שנים: **מתני** יתן
למלך. על המנחת ורואה אני את כשר המנחת
שדוא בכל תקטירו אבולוה חז' עצים דיקין דלא
לקדשהו מבין שרי: **ונמצא** לזית השריפה. דלית
לזו רואין וקעבר בכל שמנטו לאישם הוא בכל

תקטירו שכבר אמרנוהו קרבן ונעשה הכשר שריייה: **גמ'** ואל המזבח לא יעלו. בתר לא
קטריש מנזן דרדשינן לז' שמנטו לאישם בתרי' אותם. בירשא דקרא כתיב קרבן
ראשית תקריבו אותם ואשאור דבש קאי כדפרישתי לעיל מנ' ש' לך להביא מתן שתי
הלחם מן השאור ואל ראשית לכל המנחות וביכורים מן הדבש ואל המזבח לא יעלו
וג' אבל ע"ז משל דאשם תלוי: **אשם** אשם תלוי. אבל שמנטו לאישם נדפיק
מסיפה דקרא קמא לא קאי: **ורבי** אליעזר. להכי כתיב אותם למעוטי אשאור דבש
שעוטי שריייה מאותהר אל המזבח לא יעלו ומתרנבין מניה כבש מכובח כדנתיא
בתורה כתיבין אין לזא מבוח כבש מדין תלמוד לומר אל המזבח: **ורבנן** דרתי' שפעין
מניה. דמנחתא דאחאם אבל כן נתיב בהדא קרא קאי וזכין דנמנטי שריייה
מאסירא דריבויא דבכש מכובח ממנע לזו נמי מהדיחתי דהעלאה לשם עצים דנפקא
מחא קרא: **מתני**. דקתני ודבבשר חטאת פליגי רבנן וקתני נמי איברי' בבעלי ממין
ל'

דתם ר' יוחנן דאי אותם מאי עבדי ליה הזה ליה למימר דאיעטור לחדדשינן הבא רבנן אבל ליה לא לשטי' אפי' נר'
אליעזר ועד בכמה מקומות סוגיא דשעתא כותיה לעיל דמשני

הבא

זבחים. פרק שמיני – כל הזבחים דף עז עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)"

תוספות

הבא בדוקן שבקע ואליבאר דר"ע דאמר אם עלו לא ידעו. מילתה דר"ע ב' המזבח מקשו (לוקמן דף פ"ה) דהתנן ר"ע מבשרי בבליעל מומין ואמר ר' יוחנן בגמי לא הבשר ר"ע אלא בדוקן שבקען והאילו ובשרין בעופות דלא פסל בעופות אלא מחסור אבר כדדרשינן בת"כ ב'פ'ק דרדוקשין (דף כ"ד) יכול נקטעה ונחלה ונשברה גפה וא"ת אמאי לא חשיב גמי כג' שפתים דאמר פ' תרומין (גמ' דף

נ"ו) דשדא מומא בגיב שפתים אתרא דלדידן הוי מומא ולדידן לא הוי מומא דלא פסל לבני נח אלא מחסור אבר ושמא בעוף לא שייך גיב שפתים דלא אבתי קשה דאיכא במומא מומא דלא פסלי ואמאי נקט דוקן שבקען וכן בגיטין דהא מצ' למשידי מומא מבקש אתר:

א' הכי א"ר מ' בעייתו נמי. תימה לדישני ולדבריהם קאמר להו כדמשיב לבסוף: **הא** עבר ממי יצא. א"ר דרשנין בבבכות (דף ל"ז) בכלל ופרט דמוס עובר מרצה מוס עובר דמוקשין אישטריך דא"ר חייא נהרדש שוב א"ר נראה: ורבנן בם בהם לא דרשי. משמע דלא דרשנין מניה תרתי אפי' ר"א לא דרש אלא מוכריבין בם א"ר חייא בם ותימה דבפ' שני שערי (מומא דף ס"ד) דרש רבי יוחנן מהב' ג' דרשתי הני הוא דבי כרבי מנסי יצא את שאר תרתיין והואל ונדרתי ידעתי ודרש בם הוא דלא יצא את ע"י תערובת יצא ושמא משום דכתיב נמי בם דמיהיר ובם ודום שנידום מיתורין ודרשנין לרבי יוחנן דאדא דרש מום ותרתי מהבם ולרבי דרשנין תרתי דואר הבם ודאדא מהבם אבל בם בהם לא דרש ובהא סוניה תהם כן לרבי כן לר' יוחנן אליבא דר"א ואין לחוש בכך דהבי נמי לעיל (דף ע"ז) כ"ה ב'תרא דמפתח (דף ק"ב) א"ר נמי אפי' כרבנן דבין ר"א ובין רבנן דמתני' אית להו

ד"י תערובת יצא והכי פירוש תהם בעייתו הוא ולא יצא את ע"י תערובת יצא דהתנן איכריס שנתערבו בו ושמעו מתוך המשנה דמזבח רבנן דהתנן דקרבן ועלו למעברה יקרבנו ולא ירדו שמענין מנה דאית להו דף דרשא אלא לכתחלה אסורי מדרבנן דאי לית להו דהא לזו למיסר אפי' אותם שעלו ידיו כיון ולא בטלי א"י לא משום דשריא תערובת דאורייתא דכיון דאדמוכר רבנן דלא ליבטלו משום דרברבו למנות (ואית לן למשידי) ע"י ביטולו ברוב בדירבנן משום דעלו והא דקאמר הכא ורבנן בם בהם לא דרש לרבי בעי למיסר דרבנן נמי אית להו דף דרשא אלא לכתחלה אסורי להקריב מדרבנן כי תנאי דמתני' משום דמשמע ליה דלא יקרבו לרבנן מדאורייתא כמו דלא יקרבו דרובע ותרבע דירשא דברייתא דאפי' בדירבנן ירדו השתא א"ש דרבי ר"י יוחנן לא שנקב רבן ואמרי כ"ר א"ר ותרע דמשיית תהם מלאת דרבנן אלא איתא דר' אליעזר קאמרי לא הוה ליה לאיתוי מלתייהו דרבנן ואיג' רבנן דברייתא לא דרש הכי מתני' עיקר דאדא דרשתי מהבם בהם כהם מעמד דר' יוחנן ומתני' בם דרש עבר מומם ע"י תערובת והבא דרש מום תערובת ועבר מומם מום בהם ואיתר להם בם דבתרא לבד' יוחנן כדפרישית את קשה מיד ולא איכפת ליה להחשי' רק שיוכל לעשות י' דרשות ולא חש להוכיח דרשא דר' יוחנן אלא הפשוטה ויתר הן אין לפרש דאיכריס בעלי מומין בתמימים אלא בטלי מתן תורה דמאיח טעם לא בטלי א' משום דאין עילין מבטלין זה את זה והא בעלי מומין לא עילין ניהו ועד דאפי' עילין נראה ולרבנן מדאורייתא מבטלין זה את זה דברר שאינו מתערב כמו במומין לר' יודיה שאינו מתערב דלא הוי כדס וסולת בטל מדאורייתא: **אודו'** י' מיהת כשר בעל מום כעצם דמי. איג' דריא גופיה לא חיש להאי טעמא דממעריך קרא ממי ותיקשי לרוב דהכי אורחיה דהש"ס כדפרישיתו בריש פירקין: **ב'רם** במומא או ברם היה רואין אותו כאילו הוא מים. וא"ת דם במומא וזהו היכי וריק ועל למנוח נהי דאמר רואין כאילו דמי וזה בטל דם אחר מים גמורין לא הוי ולא בטל ממנו שם חולין ואפי' למד' (גמ' דף כ"ט) חולין שנשחטו בעורה לאו דאורייתא היינו שחיטתן אבל לחלולתן לגבי המזבח נראה דאסור ידיו כיון דרש כשר מעורב בו ואין עיקר וריקתן לשם הפסול אלא לשם הכשר שרי איג' דבאיכריס לא אמר רואין לשם עצם ומיהו בלאו הכי אית שפיר בגמיר פ' ואני (שם) טעמא דלמד' לאו דאורייתא אלא דעלמא נמי שרי גבי מדי' בנן בניור למד' לחכנן במצות דמבאי תועק אק' ספר חולין בעורה לאו דאורייתא ושמן ספר כ"ה ב'תרא דרשי לשם עצם ולמים וסמי ואשפר דאפי' רבנן מודו ולא אסיר לשם עצם ולשם מים אלא במידי דהקריב בנן איכריס תועק עולה וכן נותנן למעלה שנתערבו במינתן למטה מתוך איתן במזון ארבע אבל חולין גמורין שרי לכ"ע לשם עצם ולשם מים וכן נתערב ברם פסול וברם התמצית וכן מוכח לקמן (דף ע"ט) דמדוקי עלה בגמי במאי פלגי' בתורין גוריה במקדש ולא קאמר פלגיני ברואה אינו כדפליגי' בסיופי ולקמן מפרש (ו"ה במאי): **ר'ואין'** אותו כאילו הוא מים. הקשה הר' שמואל מורדורס הא דאמר'י בהקומין רבה (פנחות דף כ"ב) ולקמן דרש דמי וזהו השעיר הדבר ידיו שום דהר' מרובא מום השעיר ספר רבנן מוכאן לעילין שאין מבטלין זה את זה והכי דרשי ליה מניה הוא דלא בטלי דהינו משום דאפי' דמי הינו היה בו מראית דם ויל' דפנימין שהוא כל כך רבה דאי היה דם דהר' מים משתנה מראית דם השעיר עד שנעשה ידיו ופסול דאם יש בו מראית דם דקתני היינו מראית דם גמור ולא חזותא בעלמא ועד יל' אי לא משום דאין עילין (אין) מבטלין זה את זה ולרבנן או מין במיני לר' יודיה כשעורה טיפה ראשונה הוי ליה בטל ונדרו ומיהו קשה דאיכא דל' למיך דאדא אמרי' בימא (דף נ"ג) שניה דם דהר' דמי וזהו שנתערב במים אמר בגמי לא ע"י אלא שנפל מים לתוך דם אבל דם לתוך מים ראשון ראשון בטל והכי הא' דם פה היה לו להשתלב ראשון ראשון דמי משום השעיר ואפי' מן הליית ליה דאדא ראשון בטל ע"י א"ר (דף ע"ז) כ"ה ב'תרא דרש (דף ע"ט) דאדא מרדא משום דל' נראה ונדרה ויל' לא אמר ראשון בטל כשעורה בשעת ראשון דמי משום שחולק בגי' (גמ' דף כ"ב) חזית דפניו עמודה לרצורו קטן ולא נפש עמודה אפי' למאן דאית ליה ראשון ראשון בטל במיבי חיבור מפי חזית היה מודה דלא בטלי ועד מי לא עסקין בשעורה דם דהר' שכלבלי זה ורם השעיר שכלבלי זה משנדרס דודו כולן שרי שלישי:

לר' אליעזר לא קרב אלא אם כן קרב אחד מן קודם שנמלך ודלא כי הא תנא: מן שעילי על הכבש. ובין דלר' ע"י ירדו מן המזבח וזי' מעלין לכתחלה מוכבש למזבח דק"ל לקמן (דף פ"ה) כשם שהמזבח מקדש כך הכבש מקדש: **אפי'** בעייתו. שלא נתערבו בתמימים אם עלו בעלי מומין לכבש לר"ע יקרבם בם. משמע כשהן בפני עצמם: מיד דהוי **אבשר חמאת**.

דמדתו לי דאם נתערבו באכריס עולה עולה: **לשם** עצים בדאמנן: **מתני'** איכריס. של עולות הרבה באכריס עולה בעלת מום אם קרב א' מהם חלקין איסורא ביה: **ינא** לבי' השפה. דלא חלקין איסורא בקריבין כבה: **גמ'** (לא חלקו כ"ו): **אלא** שנים שנים. וזו וזו יקריבם דאיכא למיסר ממו דהאי לאו דאיסורא הוא דהאי נמי לאו איסורא דאדא לאו איסורא חול' לר' בהיותו דקרב קודם שנמלך אבל אחד אחד דאיכא ממו לא: חזין מתוך ממו כ"ו. מכלל דלרבי אליעזר קרבן וזו אחד. שני ראשונים: **מתני'** שנתערב בין'. שהוא אדום ואין מראה ניכר בו. דהא אותו יין כאילו הוא מים. ואומרים אם היה דם שנתערב כאן ניכר בגמולו כשר לדריקה: ברם בהפחת. שם חולין: רואין אותו. של חולין כאילו הוא מים ואומרים אותו אם היה דם חזות ניכר כשר ואין ש' שחולקין רבין עליה: אין דם בפניו. דמין במינו לא בטלי ואפי' טיפה לתוך כלי גדול כשר לדריקה: **תנא** ברם

קרבן פסח חזין מאחד מהן. **ינא** לבי' השפה: **גמרא** אמר רבי אליעזר, לא תבשרי רבי אליעזר אלא שנים שנים. אבל אחד אחד, לא. מתוך רבי ירמיה, ונקמים אומרים, אפילו קרבו מולן חזין מאחד מהן. **ינא** לבי' השפה. אמר לו רבי ירמיה פר תחליפה, אסברה לך. מאי אהר, וזו אחד: **משנה** דם שנתערב במים, אם יש בו מראית דם, כשר. נתערב בין, רואין אותו כאילו הוא מים. נתערב ברם בהמה או ברם תחית, רואין אותו כאילו הוא מים. רבי

ד"י תערובת יצא והכי פירוש תהם בעייתו הוא ולא יצא את ע"י תערובת יצא דהתנן איכריס שנתערבו בו ושמעו מתוך המשנה דמזבח רבנן דהתנן דקרבן ועלו למעברה יקרבנו ולא ירדו שמענין מנה דאית להו דף דרשא אלא לכתחלה אסורי מדרבנן דאי לית להו דהא לזו למיסר אפי' אותם שעלו ידיו כיון ולא בטלי א"י לא משום דשריא תערובת דאורייתא דכיון דאדמוכר רבנן דלא ליבטלו משום דרברבו למנות (ואית לן למשידי) ע"י ביטולו ברוב בדירבנן משום דעלו והא דקאמר הכא ורבנן בם בהם לא דרש לרבי בעי למיסר דרבנן נמי אית להו דף דרשא אלא לכתחלה אסורי להקריב מדרבנן כי תנאי דמתני' משום דמשמע ליה דלא יקרבו לרבנן מדאורייתא כמו דלא יקרבו דרובע ותרבע דירשא דברייתא דאפי' בדירבנן ירדו השתא א"ש דרבי ר"י יוחנן לא שנקב רבן ואמרי כ"ר א"ר ותרע דמשיית תהם מלאת דרבנן אלא איתא דר' אליעזר קאמרי לא הוה ליה לאיתוי מלתייהו דרבנן ואיג' רבנן דברייתא לא דרש הכי מתני' עיקר דאדא דרשתי מהבם בהם כהם מעמד דר' יוחנן ומתני' בם דרש עבר מומם ע"י תערובת והבא דרש מום תערובת ועבר מומם מום בהם ואיתר להם בם דבתרא לבד' יוחנן כדפרישית את קשה מיד ולא איכפת ליה להחשי' רק שיוכל לעשות י' דרשות ולא חש להוכיח דרשא דר' יוחנן אלא הפשוטה ויתר הן אין לפרש דאיכריס בעלי מומין בתמימים אלא בטלי מתן תורה דמאיח טעם לא בטלי א' משום דאין עילין מבטלין זה את זה והא בעלי מומין לא עילין ניהו ועד דאפי' עילין נראה ולרבנן מדאורייתא מבטלין זה את זה דברר שאינו מתערב כמו במומין לר' יודיה שאינו מתערב דלא הוי כדס וסולת בטל מדאורייתא: **אודו'** י' מיהת כשר בעל מום כעצם דמי. איג' דריא גופיה לא חיש להאי טעמא דממעריך קרא ממי ותיקשי לרוב דהכי אורחיה דהש"ס כדפרישיתו בריש פירקין: **ב'רם** במומא או ברם היה רואין אותו כאילו הוא מים. וא"ת דם במומא וזהו היכי וריק ועל למנוח נהי דאמר רואין כאילו דמי וזה בטל דם אחר מים גמורין לא הוי ולא בטל ממנו שם חולין ואפי' למד' (גמ' דף כ"ט) חולין שנשחטו בעורה לאו דאורייתא היינו שחיטתן אבל לחלולתן לגבי המזבח נראה דאסור ידיו כיון דרש כשר מעורב בו ואין עיקר וריקתן לשם הפסול אלא לשם הכשר שרי איג' דבאיכריס לא אמר רואין לשם עצם ומיהו בלאו הכי אית שפיר בגמיר פ' ואני (שם) טעמא דלמד' לאו דאורייתא אלא דעלמא נמי שרי גבי מדי' בנן בניור למד' לחכנן במצות דמבאי תועק אק' ספר חולין בעורה לאו דאורייתא ושמן ספר כ"ה ב'תרא דרשי לשם עצם ולמים וסמי ואשפר דאפי' רבנן מודו ולא אסיר לשם עצם ולשם מים אלא במידי דהקריב בנן איכריס תועק עולה וכן נותנן למעלה שנתערבו במינתן למטה מתוך איתן במזון ארבע אבל חולין גמורין שרי לכ"ע לשם עצם ולשם מים וכן נתערב ברם פסול וברם התמצית וכן מוכח לקמן (דף ע"ט) דמדוקי עלה בגמי במאי פלגי' בתורין גוריה במקדש ולא קאמר פלגיני ברואה אינו כדפליגי' בסיופי ולקמן מפרש (ו"ה במאי): **ר'ואין'** אותו כאילו הוא מים. הקשה הר' שמואל מורדורס הא דאמר'י בהקומין רבה (פנחות דף כ"ב) ולקמן דרש דמי וזהו השעיר הדבר ידיו שום דהר' מרובא מום השעיר ספר רבנן מוכאן לעילין שאין מבטלין זה את זה והכי דרשי ליה מניה הוא דלא בטלי דהינו משום דאפי' דמי הינו היה בו מראית דם ויל' דפנימין שהוא כל כך רבה דאי היה דם דהר' מים משתנה מראית דם השעיר עד שנעשה ידיו ופסול דאם יש בו מראית דם דקתני היינו מראית דם גמור ולא חזותא בעלמא ועד יל' אי לא משום דאין עילין (אין) מבטלין זה את זה ולרבנן או מין במיני לר' יודיה כשעורה טיפה ראשונה הוי ליה בטל ונדרו ומיהו קשה דאיכא דל' למיך דאדא אמרי' בימא (דף נ"ג) שניה דם דהר' דמי וזהו שנתערב במים אמר בגמי לא ע"י אלא שנפל מים לתוך דם אבל דם לתוך מים ראשון ראשון בטל והכי הא' דם פה היה לו להשתלב ראשון ראשון דמי משום השעיר ואפי' מן הליית ליה דאדא ראשון בטל ע"י א"ר (דף ע"ז) כ"ה ב'תרא דרש (דף ע"ט) דאדא מרדא משום דל' נראה ונדרה ויל' לא אמר ראשון בטל כשעורה בשעת ראשון דמי משום שחולק בגי' (גמ' דף כ"ב) חזית דפניו עמודה לרצורו קטן ולא נפש עמודה אפי' למאן דאית ליה ראשון ראשון בטל במיבי חיבור מפי חזית היה מודה דלא בטלי ועד מי לא עסקין בשעורה דם דהר' שכלבלי זה ורם השעיר שכלבלי זה משנדרס דודו כולן שרי שלישי:

זבחים. פרק שמיני – כל הזבחים דף עז עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" רמז תוספות

1 **כרם פסולין.** כגון ברובע ותרבע או בנחשת חוץ לזמנו או חוץ למקומו: **ישפך** לאמה.
2 ואפילו הכשר רבה עליו וכן בדם התמצית ישפך לאמה ואע"פ שדם הנפש רבה עליו
3 ומשום גודלה כתרפסות בגמ' ור"א מבשרי. טעמא מפרש בגמ' אלא נמלך ונתן כשר.
4 אפילו חלק דאפילו לכתחלה אי לא משום גודלה הוה מנשר: **גמ'** לא שנו. דאם יש
5 בו מראית דם כשר ואע"ג דרובא כשר אלא

6 שנפלו מים לתוך דם: ולענין כיסוי. דרתן ביה גמי
7 כה"ג נתרבע במים אם יש בו מראית דם וחיב
8 לבסות בפ' כיסוי הדם (וחולין דף פז. א) יאנו כן.
9 דאפילו כשר דם לתוך מים אם יש בו מראית דם
10 וחיב לבסות ולא אמרינן קמא קמא בטיל ליה
11 לפי שאין דחוי במצות דאע"פ שנדרסה ספה
12 ראשונה שנפל לתוך המים ולא היה מראיתו
13 ניכר אפיה כי חדר נפל ספה שניה חזרה
14 ראשונה וניעודה להטעף עמה ויהי נפל עד
15 שהטבו מים למראה דם חזר ונראה לכיסוי ולא
16 אמרינן דהוא נכחד ודחתה ולא שייך דחוי אלא
17 בדבר קדושה שכלל זה בזה. כוית מזה וכוית
18 מזה ונתן לתוך פיו פטור ממלקות ואפילו הדתי
19 כהן אפ"ר שלא ירבה מין על הבכיר בו
20 כשרות לטעם אותה כפי הנדל מין לתוך הבכיר
21 מיעוט של זה ברובו של זה ובטל המיעוט כרוב
22 והבטל בכל מין נוסף על המבטל ונקרא בשמו
23 ונדרע ממנו וא"א לבוץ שלא ידם ממין האחר
24 בטל בחבירו יותר ממה שבוטל ממין חבירו בו
25 ונמצא שאין באותו [מין] כשיעור דבכיר ליה

26 שיעוריה ולא ידענו הי מנייהו בער ליה וכו' מותרין ביה לא ידענן משום מאי נחרי ביה
27 וצריך להחיות בו משום איסורא הילכך כי מותר ביה משום פיגול היא התראת ספק
28 דלמא לא בדידה תהוי חזיבא וכן בנותר ואע"ג דבמסנא דאי אחד מנייהו עבר בשעת
29 התראת מיתה ספק אחד אם יעבור עליו אם לא והתראת ספק לאו התראת
30 היא שפעם מיחד איסורין מבטלין זה את זה. כי הוה דהותר מבטל איסור ולא אמרינן
31 איסורא לא מבטל איסורא: ושמע מזה נותן טעם ברוב לאו דאורייתא. הא דאמר רבנן
32 בכל דוכתי איסור הור"ס בהיות אסורא ואע"פ שהדיות ברוב לאו דאורייתא הוא ללקות
33 עליו דאי דאורייתא הוי גמי דרבה מן על חבירו מ"מ טעמא ידוב ואיכא טעמא דשיעור
34 שלם וקס"ד השתא דאפילו פיגול ונותר מב' מנינים שטעמו של זה ניכר בהו גמי פטור
35 לר"ל כגון לא בשר והאי שירי מנחה: ה"ג עשה עיטו מן חסין ופן האדור ב' ואדם
36 יצא בה ידי חובתו של עשה דקם אכול מצה בפסח או נתן טעם ברוב לאו דאורייתא
37 הדיב נפקא אי קר"ל (פסחים דף לה). דאין יוצאין אלא במצה שהיא מדרבנן המניין
38 דכתיב זה ואכל עליו חותם בשעת מיתת האכל בעל (דברים טז) ותרבים הבאים
39 לידו ודומין אתה יצא בהן ידי מצה יצאו אלו שאין באין לידו חימוץ אלא לידו סחוק:

אלא

1 **רבי יהודה אומר, אין דם מבטל דם. נתערב בדם פסולין, ישפך לאמה. בדם התמצית, ישפך לאמה.**
2 **רבי אליעזר מבשרי. אם לא נמלך ונתן, פשר: גמרא**
3 **אמר רבי חייא בר אבא. אומר רבי יוחנן, לא שנו,**
4 **אלא ששפלו מים לתוך דם. אבל נפל דם לתוך**
5 **מים, ראשון ראשון בטל. אומר רב פאא, ולענין כיסוי**
6 **אינו כן. לפי שאין דחוי במצות. אומר רבי לקיש,**
7 **הפיגול והותר והטמא, שכלל זה בזה ואיכא, פטור.**
8 **אי אפשר שלא ירבה מין על חבירו, ויבטלנו שבע**
9 **מינה, תלת. שמע מינה, איסורין מבטלין זה את זה.**
10 **ושמע מינה, נותן טעם ברוב, לאו דאורייתא. ושמע**
11 **מינה, התראת ספק, לא שמה התראה. מתיב רבא,**
12 **עשה עיטו מן חסין ופן אדור, אם יש בה טעם דגן,**
13 **תיבת פחלה. ואף על גב דרובא אדור. מדרבנן. אי**
14 **הכי, אימא סיקא, אדם יוצא בה ידי חובתו בפסח.**
15 **אלא**

16 ספק פטור דלאודי גמר הדבר ודאי עשבר על זה מה שדחתה אלא דלא ידענן בשעת התראת
17 אם עובר בעברה בדיחה שעתא אם לאו כגון הבא את זה וחור הבא את זה (נבמות דף קא).
18 וכן גיד הנשה דלא ידענא אי דימין אי רשמאל ועוד קשה היכי מחייב כלל משום חד
19 מנייהו ודמישט הבטל ברוב לא במצורף ע' הרוב לחשילשו ונפיק דאפילו חיות לא
20 במצורף לאיסור כ"י אסור לא במצורף לאיסור וא"א אפילו אם נמצאנו למוד התראת ספק
21 שמה דתראה הכא פטור דא"א שלא יתערב מכל אחד ואחד משו בחבירו ובער ליה
22 שיעורא ועוד קשה אם נפרש פיגול ונותר וטמא שלשתן ליה למח לי למימר א"א שלא ירבה
23 מין על חבירו והא דדאי יש כאן שנים המבטלין את השלישי ואבולוהו ליפטר דכל אחד חד
24 בטל ומבטל ליה לפרש דמיייר כגון דאכא ב' וזית פיגול וזית נותר יחד בחתיכה אחת ועוד
25 יש ב' וזית נותר וזית פיגול בחתיכה אחת יחד ואכל אחת מן החתיכות והותרו בו אל תאכל
26 פיגול שטא זו היא חתיכה שיש בה רוב נותר ואחרין כן לאודי כדי אבילת פרס או אפילו
27 בתוך כדי אבילת פרס נותר חתיכה שניה והותרו בו אל תאכל פיגול כבאשונה שטא זו היא
28 אותה שיש בה רוב נותר שאוכל באחרונה עתה וזית ומשש בזה וזה החור והותרו ודלמדי
29 לאו שמה התראה פטור. בריך. נראה לפרש דבתרי מנייהו קאמר דשקל תרי מני תלת
30 ובכל וכו' ואכלן ובגן דשקל ב' וזיתם מוחא איסורא וד' וזיתים מב' איסורין ובכלן בקשרה
31 כגון דאכל בשתי פעמים בכדי אבילת פרס ובאבילת ראשונה הותרו בו משום פיגול ובשניה משום נותר א"א אפילו פחות מכדי אבילת פרס פטור כשאכל בשתי פעמים דכשהתירה בראשונה
32 משום פיגול נותר רבה ולא שפיר מותר ביה ואי משום דבר דהתרה בו משום פיגול מאבילת ראשונה ואמרינן
33 בקדושין (דף עז). דבעל חמש אלמנא חייב משום אלמנא ראובן ואלמנא שמעון ובדאי התראת מיייר לא בשתי התראות אפילו באלמנא אחת מין חייב דהתראה מחלקת אלמנא כיון
34 דקשיב בביאה ומותר בו בחתיכה אחת הוה התראה לכל אחת ואחת חז"נ דר' יוסק כל שעה באבילת ונעול ליה התראה ראשונה ליה ומי שאני הוא ונראה מזה כי מהתראה ראשונה שחזרו
35 והתרה בו משום נותר ואבילת אומר ליה לא על פיגול אחת שב אלא על נותר ואם האמר הוא חתן במעילה בפ' קדש מנח דף ק"ז) הפיגול והותרו אינן ממצורפין זה עם זה מפני שהם ב' משמות
36 שונות ואמר בגמרא ל"ש אלא לטומאת דיים ומדרבנן אלא לענין אבילה מעצורפין דתניא ר"א אומר לא יאכל כי קדש הם כל שבקשר פסול באי הבטול ליה את תעשה על אבילה וי"ל
37 דהתם דאכל חזרה כולל קר"ל דאמר בטל דאיסורין מבטלין זה את זה א"א בכל ללקות משום פיגול או נותר קאי אבל תהם מיייר לעבור עליו משום כן שבקשר שפיר הוה דהם חתן
38 דאיסורא איכא מלקות ליכא משום דהוי לאו שבתולות כדאי' בפסחים (דף כד.) **מת"ב**. רבא עשה עיטו מן חסין. תימה דלא מקשה ליה מכל התורה כולה דקר"ל טעם בעיקר: ובס"א
39 מהר"א מין שגאנו מניו טעמא כו'. תימה דבהקמין רבה נמנחת דף כג) פריך מזהאי דתבילה קמצי למיד בתר מבטל אולתין מאי קא מדימי אהדיה דבאר בטל או בתר מבטל
40 אולתין שהטעם שוה אהדיה דתבילה בקצח שאין הטעם שוה כיון שיש בתבלין טעם מצה ראי לנאח בו ידי חובתו כדאמרנן קמצי אם יש בה טעם חייב חייב בלחא אורחא יוצא בה ידי חובתו
41 בפסח כולל חזרה כולל קר"ל דעיקר ואין לקישות אדור דשמעיתן מזה דאמר בערבי פסחים (דף קט.) לא לכוין איש משו עובר בהדי (והר"ד) ולמא לאי מרור הדתי
42 ומבטל מצה דאורייתא ודחתם חזק המרירות הוא ומבטל טעם מצה אבל אדור לא מבטל טעם דגן ועוד דהתם כשאוכל כוית מצה דכי מבטל ליה מרור ליכא טעם כוית מצה אבל אם
43 אכלו חריבה שרי:

ונשער מן בעמינו במין בשאיתו מינו. פי' בקונטרס כיון דהדיבא דקמינן אטעמא כל מנה דיהיב טעמא לא בטל כי ליבא למקם נמי אמאי מלולוי באיסורא למיחדור לבטלן נטמא רואח אילוי היה קדמ' ושאיתו מינו את הש' בדבר טעמא נטמא נמי לא בטל ואת אמרת מן בעמינו במין אתה ארע'ג דאילו היה מינו היה נתון טעם: הגי'ה. ואעפ"י שחובור רבנונוח לולוי אמאי איתו ארע'ג איתו מינו

מדרבנן דהא מתניתין דאורייתא היא וכולה

אֵלֶּא, מִן בְּשִׁאוֹנוֹ מִנוֹ, בְּסַעֲמָא. מִן בְּמִינוֹ, בְּרֹבָא.
וְנִשְׁעַר מִן בְּמִינוֹ, בְּמִן בְּשִׁאוֹנוֹ מִנוֹ, דְּהֵן, וְתַעֲרַב
בֵּין רוֹאֵן אוֹתוֹ בְּאִילוֹ הוּא מִם'. מֵאִי לֹא, רוֹאֵן
אוֹתוֹ לִינן בְּאִילוֹ הוּא מִם. לֹא, רוֹאֵן אוֹתוֹ לְדָם
בְּאִילוֹ הוּא מִם. אִי הֵב, 'בְּמֹל' מִכְּעִי לִיה. וְעוֹד,
תְּנִיא, רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, רוֹאֵן אִילוֹת בְּאִילוֹ הוּא יֵין
אֲדוּם. אִם דִּיהָ מִרְאֵהוּ, וְאֵם כְּסֹל.
תְּנִיא הֵיא, דְּהִנְיָא, דְּלִי שֵׁשׁ בֹּו יֵין לְבָן אוֹ חֹל
וְתַבְבִּילוֹ, חֹלְכִין אַחֵר רַבִּב. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, רוֹאֵן
אוֹתוֹ בְּאִילוֹ הוּא יֵין אֲדוּם. אִם דִּיהָ מִרְאֵהוּ, בְּשֵׁר.
וְאֵם לֹא, כְּסֹל. וְדִמְנֵהָ, דְּלִי שְׁהוּא מְלֵא רוֹקֵן
וְתַבְבִּילוֹ, בְּאִילוֹ לֹא כְּסֹל. מִי בְּרַלִּים, רוֹאֵן אוֹתוֹ
בְּאִילוֹ חֵן מִם. מְלֵא מִי תַּחֲתָא, עַד שְׁרִיבֵי הַמִּים עַל
מִי תַּחֲתָא. מֵאֵן שְׁמַעַת לִיה דְּאִית לִיה רוֹאֵן, רַבִּי
יְהוּדָה, וְקַתְנָא דְּסֵין לִיה בְּרֹבָא. אֲמַר אַבְי, לֹא כְּשִׁיא.

五

1 אֵל מִן בְּשֹׁאֵי מִינִי. שְׁהֵטַעַם נִיבֵר בִּבְטֵעָמָא מַחֲבִיב וּלְקִין מִן הַחֲדָרָה וְכִי אִמֵּר רִישׁ לִקְשִׁי
 2 בִּפְגִּיעוֹ וְחֹדֶר שֶׁל מִן וּמִינִי לִדְבֹא לְמִיקָם אֲשֶׁמֶטֶל וְלֹא תִשְׁמַע מִיָּה נוֹחַ שֶׁנֶּחֱמַר עֲבֹר לֹא
 3 דְּאוֹרִיחָא: וְנִשְׁעַר מִן בְּשִׁטִּי כְּמִין בְּשֹׁאֵי מִינִי. כִּיּוֹן דְּהִיבֵק רִיקִימָן אֲשֶׁמֶטֶל בִּכְמֹה
 4 דְּהִיבֵק טִעְמָא לֹא טִיב לִי לִיבֵק אֲלֵמָּם בְּנִי אֲמַאי מְוֹדְלֵינִי אִיסְרוֹר מִלְּמַדְרֵי לְמַעְלָן לְכַרֵּב
 5 נִימַא רֹאזִין אֵילוֹ הַה מִן שְׁאֵינִי מִנּוּ דַּהּ יֵשׁ
 6 הִדְבֵּר טִעְמָא חֲשִׁיחוֹ שֶׁנֶּחֱמַר לֹא בִּשְׁמִיעַל עַד דְּרִבְהָ
 7 עֵלִי כִּי כֹר בִּשְׁמִיעַל בִּישׁוּל שֶׁל נִימִי וְשֵׁאֵינִי מִיָּה
 8 מֵאֵל לֹא רֹאזִין אֲוֵרִין מִן בְּאִילֵי מִינִי אֲוֵהָ אֹהֵם
 9 מִרְאֵה דַּהּ הִיב נִיבֵר בָּהֶן כֶּשֶׁר אֲלֵמַא אֵעִי' דִּמֶן
 10 בְּמִינִי דַּהּ עֲלֵינִן בִּישׁוּלֵי הַדְּחוּתֹה לֹא אֲמִירָן
 11 לִיבִטֵּל בְּרֹבֹה אֲלֵמָּם מִשְׁפָּרִיעַן לִיבֵל כְּמִין בְּשֹׁאֵי
 12 מִינִי: לֹא רֹאזִין אוֹתוֹ לֹהֵם בְּאִילֵי הוּא מִיָּה. וּפְסִיל
 13 דְּבִטֵּל לִי בִּרְבֹבֹה הֲוֵאלִי וְחֵרַךְ חֲתוּתֹה אֲלֵינִי
 14 דְּהִבֵּק לִיבֵק מִשְׁמַע עֲלֵיהּ דְּמִרְמָלְתֹה כִּשְׁרֹבֵה: כִּשְׁרֹבֵה
 15 רְבִי יִתְרֹה אֲמִירָן אֲוֵהָ אוֹתִי אֲבִילִי הוּא מִן
 16 אֲדוּרִים. לִקְמָן מִיִּיתִי לֹה לִבְלוֹה מִשְׁנֵה דְּלִי. טִמָּא
 17 שֵׁישׁ בִּי אֵל כִּבְן אוֹ חֵלֶב. שְׁאֵן מִרְדֵּה הִיבֵר
 18 בְּתוֹךְ הַבָּיִת: וְהִפְסִילִי. וְקֹאמֵר רִי' דְּאוֹרִיחָא הוּאֵלִי
 19 חֲתוּן מִן אֲדוּרִים הֵם מִן שְׁאֵינִי שְׁאֲדוּמִתוֹה
 20 נִיבֵרֵת לֹא בִטֵּל בְּמִסָּה וְאֵין טִבְלוֹה עֵלֶה כִּלְכִּי
 21 חֵלֶב אֵלֵּם אֵם כִּשֶׁר מִן עַד שִׁירְבֵו לִיבִטֵּס חֲתוּבו
 22 מִן הַמִּקְדָּשׁ לִיבֵק דְּפִיעֵק לֹב מִרְאֵה אֵלֵּם הַדְּמִי
 23 הִשְׁתֵּא נִימִי כִשְׁדוּא לִבְן רֹאזִין אוֹתוֹ בְּאִילוֹ הַה
 24 אֲדוּרִים אֵם מִנְעוּשׁ לֹב כִּי שְׁחִימִים תִּבְנִיטִים חֲתוּבו
 25

(במסוד פרב) דאמער נאן סאה וועל סאך ער רובו ופי' בקונטרס דמיינר בני פירות
והשטאט יא בני מירי האטן זיך וועלן יא גמור וואל דערבר בורא פי' וועל הנפל רב ובינר
אז ס'זאל איהר פירות בורא דער וועלן יא לאמיר שאר פירות רב ופי' ונפלי דמיר
מקואות תנינ' לא וקאי אשאר משקין ומי פירות והציר המוריס והתמד משום דהציר: **דל**
הואיל ראוי לקח קטין ואיהו לא טעל. שדורק עב' ווארצני פון דעם וואס איזט ס'מאט
ומאל לא וקא לארד איהר דייך וועלל מאל לא ורגלי דהציר לא אשארמען קטין
לא בעי לבטולינהו אידין עשברי מן המקוה על פי ונשקף לאותן שבתוכו נעשו חבור לזן
וטרד נמי ורגלי מים וזאת וואס מאל וקח קטין איהו עב' וואס עמי מלמד איהר
שמיראזין לקוח מקצתהמא שאר מים אפה' קח דמן מים עב' לא בעי לבטולי
אלא ראין אותן רב מלא מי מנראה הוואל לזן אב הוואמאד חשבי' משום קדושתיהו לא
בטל אלא ברבאט ממן שנתה לארץ איהר לא ראין ר' דאמיר והקדמי דהואל שוהה מראה
הבטל למראה המנצל מן מי וטאק שאר פירות חלוק דער למעטל ברבאט אלא וקא
חזא אותן כאילו לזן יא ארום לחציה: **הא** דרביה. איהר דנתן לעל רואן אותן כאילו לזן
איהר דרביה וואל ודמיינר בביטול יא ויהר דמיינר מן בייטין רב פירש בקונטרס קוה
לפרשן דהואל דמה נתיב איהר וואל ראוי ורגלי יא וכלה' וועלל שאינו נתיב יא ויהר

[illegible]

1.17

דבמיז

זבחים. פרק שמיני – כל הובחים דף עט עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" תוספות

שלישי. טעור. מכאן מיייתי רבינו תם רח"ה בפרק שני דמס' ע"ז (דף ל"ג) גבי כסי פעם ראשון ושני אסור מותר ומיייתי בירוחה ששהה בו הגוי דומיא דדף דרבא ולא כמו שפירש רש"י ומיייתי בשטה בו הגוי מתחלתו פעם ראשון ושני קודם ששהה בו ישראל כלל דיוקא כלי חרס אחר דבעי הדיחה שלשה פעמים אבל כוסות של עץ או של ספק אפילו כלי ברזל ונמנא מני. אליעזר בן יעקב

אומר בר. מכאן ראייה לרדת דמין במינו בטל דקדיל משנה ר' אליעזר בן יעקב קב ונקי: דחוטבו במים טמא. פירוש מלחלוז במים וא"כ כי לא רחשו בני האתן בפרק דם נדה (נדה דף ד"ב) ואם יכילין להשרות ולחזור למכות שהיו מטמאין דילמא דמטמאין ויבשים ועד מאי טעמיהו דרבנן וי"ל האי דקתני דהם וכמה שרייתו בפשוטן כמלע דהובא ברלא דרבי הוה ליה ליהלך בש טעור ומיהו טעור דרבי יהודה לאו איבש דרבנן קאי אלא אלח ולאממועין דאיתו דאמא מטמאין ע"י שרייה אפי' במים טובא וכן נשמע בתוספתא דקאמר רבנן אף זה מה שנתנו לתוך מים ורבו עליו טעור:

במאי. קמפילגא אמר רב וביד גמורין גזירה במקדש קמפילגא. ואם גמורין מאי קשאי ליה במאי קמפילגא למאד דפלגי ביראה א"ר אליעזר מטייל דרוק משום דאמרין לא רואה אני דם הפסולין דם התמימים כאלו הם מים ורבנן אסור דלית להו רואה אני ואסור לרוק דם פסולין למנחה וכו' וא"י גמורין פלגי בסופא גבי נתינתו למעלה שנתערבו ביניהן למטה והיינו טעמא דמי דמתן אחת במותן ארבעו ויש לומר דלא נשמע ליה דפלגי ברא מללא פירש רבי אליעזר דמכשיר משום דרואה אני דמכשיר פסולא וכו' רואה אני דם רבנן דרבא אית להו רואה אני וטעמיהו משום דתוך חורן מדאיצטרך למיחיה דך בבא כלל והיה דם בעלי מומין דהשתא בגמורין למעלה ולמטה ששניהם כשירים לא אמרינן רואה אני בדם פסולין מביעיה ואי משום רבי אליעזר דאפילו בדם פסול אית ליה רואה אני הזה ליה לרבי אליעזר לפירוש ביראה ועוד ביראה כמו שפירש רבינו (דף ע"ה דף ב"ב) דם גבי דם הבמה וכל דם חדר הבחילין ובפסולין בתמימיות

מחור כלי עקמא דשרי ליה שום ולא אסור אלא במידי הדקדקה בנן נתינתו למעלה בגמורין למטה ומתן אחת במותן ארבעו דכיון דשניהם דמים כשירין אן לנו להחיה לשנות בדם כשר לרוק על דמנחא אפילו לשם מים בן להכשיר את העליונים אבל בחילין פסולין לא דיישי א"י שרי לרוקן לשם מים עם הכשר כיון דיש ביניהם אן על כרחין טעמיהו משום חורין אבל בחילין ובהם היה דלא שכיח בעטרה לא גזרי:

הכי. גרסין דמור סבא גורין. אל נפרש דגורין היכא דאין בדם הפסולין כדי לבטל הכשר אטו היכא שיש בו לא נפרש שיש דאם ס' נפולר כדי רוחה ברא דאמר אין דם מכלל דם וכו' האי גמורין פיר' לקמן (דף פ"א) גבי היתנות בפנים שנתערבו ביניהן בחורן ופילונו נמי רבי אליעזר ברא אלא כהא גמורין דילמא אתי לאבשרי דם הפסולין לרוקיה בעיניהו וכן רבי חנינא שריא גוריה שריא אפילו לרבי יהודה וכן פירש בקמטוס לעיל על משנה זו ווא דלא גורין בדם הבמה ובהם היה משום דבחווא לא אתי למיטעי לאבשרי בעיניהו ומיהו לרבי פא דאמר בדם התמימיות נמי לרבות על דם הנפש קמפילגא אי אפשר לומר כן דעל כרחין גזר היכא דלא רבא אטו היכא דרבה ודך גוריה ודא לא שייכא לא יהודה דמיה דמי ווא:

רב. פא אמר דרבי עקמא גמורין. כן בחוב בספרי ור"ת מצא בספר ישן דרבי עקמא אן גמורין ומפשי אן חורין דילמא אתי למרוקיה בעיניהו ברהא לא אתי למיטעי האי דאריסין פסולין גמורין מיטש אטו ארוב ומורה ברא ר"א משום דשכיח ופי' זה משנהו וטמא זו משנהו וגרסת הספרים עיקר: **אמר** לו ר"א היה שער על גבי הגרע. לא סיד ד' אליעזר ששיקש לו ר' יהושע מכל חסוקי משום דרואה אני כאלו הוא מים ור' אליעזר שהשיבו לפי דבריו של רבי יהושע השילו ליה ליה טעמא רואה אני לשם מים: **הנין** חתם

במכתב פרה עלולות שנפל לתורבו מים כל שואה כר. חומר דמי חטאת הוא ומדאריאטא בטל ברובא:

תנו רבנן, הרכס של זב וזבה, פעם ראשון ושני. **קמא. שלישי. טעור.** כמה דברים אמורים, שנתן לחובו מים. **אבל לא נתן לחובו מים, אפילו עשירי קמא.** רבי **אליעזר בן יעקב** אומר, **שלישי, אף על פי שלא נתן לחובו מים, טעור.** מאן שמעת ליה דאמר, מין במינו לא כבטל, רבי יהודה, ורמינהו, פשטן שפוטאווה נדה, **מסיתו טעור.** ואם היה לח מסיתו, קמא משום משקה פיה. רבי יהודה אומר, אף הרומכו במים, קמא משום משקה פיה. ואפילו טמא. **אמר רב פפא, אומר רוק, דקרי:** נתערב בדם הפסולין **ישפך לאמה:** **במאי רוק קמפילגא.** **אמר רב יבד,** בגמורין גזירה במקדש, קא מיפילגא. **דמר סבר גמורין, ומר סבר לא גמורין.** רב **פפא אמר,** דכילי עקמא גמורין. והכא, בדם התמימיות מצוי לרבות על דם הנפש, קא מיפילגא. **מר סבר, שכיח. ומר סבר, לא שכיח.** בשלמא לרב פפא, היינו דקתני **נתערב בדם הפסולין ישפך לאמה, (או) בדם התמימיות ישפך לאמה, אלא לרב יבד, לערביהו וליחניהו.** קשיא: **משנה** דם תמימים בדם בעלי מומין, **ישפך לאמה.** פוס בכוסות, רבי אליעזר אומר, אם קרב סבא אחר, יקרבו ליה. הפסולת, והכמים אמורים, אפילו קרבין כולן, חוץ מאחר מין, **ישפך לאמה.** היתנין למטה שנתערבו בניתנין למעלה, רבי אליעזר אומר, ימן למעלה, ורואה אני את התחתונים מלמעלה כאלו הם מים, ויחזור ויתן למטה. והכמים אמורים, **ישפך לאמה.** ואם לא נמלך ונתן, משר. היתנין

חרסן של זב וזבה. עבט של מי גרלים ונשבר וחרסו כלי מי גרלים הובים וכן מטמאין במשא שאינ'ם שנבלעו טמאים כרחנן במסכת בליעל (פ"ט מ"ה) ומייתי לה בגמרא דנדה דרסן שבלעו משקין טמאין ונפלו לאירי טעור דהער טמא סוף משקה לצאת בדיקט דתעור: **פעם ראשון ושני.** בבסר ב' פעמים טמא שיערין לא פלטי טמא גרלים שבו ארז אחד מטמאין הוב' ב' מרות. משנתן לתורבו מים שלשה פעמים טעור שפלטו מי דרגלים הנבלעין בו **אבל לא נתן** לחובו מים. אלא מי גרלים של אדם טעור דלחציא את של זב הנבלעין בו טמא דמין במינו לא בטל: ופרכין פאן שפעת ליה דאמר פין במינו לא בטל רבי יהודה. ושעת מיהא מאן ת"ק דרבי אליעזר בן יעקב ר' יהודה א"ר אבהו דמטייל דגבולעין בחרס בתלתא זמני פלטי: ורשיתו שפתי, ששואית ניה מסיתו מוהי. שדרי יבש חרוק ומשיבש און מטמא כדאמר במסכת נדה מוכי דיוק בעין רוקקה: **ואם היה** (היה) מסיתו **טמא.** שדדוק הלח מטמא במשא: **היג ר' יהודה אומר** אף הריבון במים **טמא** משום משקה. בתוספתא דמסכת טהרות אף הנבלעו במים לחא שישב חור דרוק חלות מתחבא דהימ טמא משום משקה פיה: **אמר אפי' בבסר פעמים** דרבה קמא טמא: **שאני רוק דקרי.** ושיטריש'ש' פלגי' בבסר בפשתן בחוקה וקשה לצאת אבל מי דרגלים לא כבליעו בחרס כולי האי: גמורין גזירה בפקדש פליגי. אם עשוי סך בקדשים לדרחיק מן התמימיות ולא חשיבין להפסד קדשים שלא יפסיד את אלו בשביל סיוג דאדריס קמפילגא: **אמר רבי גמורין.** הילכך נתערב דם כשר בדם פסול ואן בדם התמימיות אף על פי שאן פסולא ולא בתמימיות כדי לבטל את הכשר שפך לאמה גזירה דילמא אתי לאבשרי נמי היכא דיש דם הפסול או בדם התמימיות כדי לבטל את הכשר וואי דלא גורין בדם בתערוב בדם הבמה אן בדם היה משום דחילין בעורה לא שכיח אבל פסולין שכיח וכן תמימיות שכיח דרבה על דתפש דרבי אליעזר סאן חורין חשו והכמים שלא להפסיד קדשים מחמת

גזירה הילכך עד שיהא מן הפסול כדי שאילו היו מים לא היה ניכר דם כשר בו מכשרין ליה לרוקיה. **ה"ג רב פפא** אמר **ר"ע** גמורין **והכא בדם התמימיות מצוי בל:** **ר"ע** גמורין. דלא חשו להפסד קדשים ובנתערבו בדם הפסולין דמלילתא דשכיחא ווא לא פליגי רבי אליעזר אלא בנתערב בדם התמימיות לחוד פליגי ומשום דקא סבר דם התמימיות של בדמה אינו מצוי לחיות רבה על דם הנפש הילכך אמאי גמורין גזירה בנתערב בדם חילין גמורין ביה מיהו דלא שכיח. ור"ק סבא פעמים שואה רבה על דם הנפש הילכך גמורין ביה היכא דלא רבא אטו היכא דרבה ומיהו אלא על נמלך נתון כשר דגמוריה בעלמא ווא **בשלמא לרב פפא.** דאמר לא פליגי רבי אליעזר בירשא משום הכי לא עריב ותני ליה ישפך דרבספא פליגי וירשא דרבי הכל: **אלא לרב יבד לערביהו וליחניהו.** נתערב בדם הפסולין אן בדם התמימיות שפך לאמה קשיא **מתני'** דם תמימים בדם בעלי מומין. מלאת דשכיחא ווא ישפך לאמה גזירה שטא ולא דרבה עליו ורשיתו: נתערב סבא של דם בעלי מומין בכוסות של כשרין ואינו ניכר: דמיס' היתנין למטה. מן החוט שנתערבו בדם חטאת שניתן למעלה: **רבי אליעזר אומר** ימן למעלה. מחמת חטאת אף על פי שהתערבות מעורבין בו והאיל ואינו מתחבין: והתחתונים לפעלה. רואה אני אותן כאלו חן מים ומפני שמצוה להקדים לעלינים לתחתונים כדאמר פיר' כל החורין (לקמן דף ע"ט.) שיהיו כל חטאות קדומות לעולות: ימן למעלה. חתולה ואוח' למטה ונתת מטה העלה לו לשפיעת חטאת על חטאת ולהתחיל מחמת עולת **ישפך לאמה.** דלית להו רואה אין משנין בתחתונים בשביל להכשיר העליונים: **ואם לא נמלך ונתן כשר.** העליון דהא ניתן ממנו למעלה היתנין

זבחים. פרק שמיני – כל הזבחים דף פ עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)" תוספות

היתנין במתנה אחת. כגון דם בכור שנערב בדם מעשר בין בבבלו בין בבוסות: יתנו במתנה אחת. קא סלקא דעתך השתא דאמרין יש בילה וסמכין עליה שיש במתנה זו משניהם ואם בבוסות יתן מתנה מזה ומתנה מזה: מתן איבען במתן ארבע. כמו דם עולה בדם שלמים או בדם אש ששיריהם טענין שתי מתנות שדן ארבע ושיניהם תחתניהם: מתן

ארבע במתן אחת. כגון דם עולה בכבדך שרי' **אליעזר אויפר יתנו במתן ארבע.** תחתניהם: וזוהא המנחת הדמית היתנית מדם הכבד: כאליו לא מים ואין זה בלוטא במתנה אחת. משום כל תוספת ודי עולה יצא רכל היתנין על מובח הדמין שנתן במתנה אחת כיפר: ולא עשית מעשה בידך. ואינו דומה עושה מעשה ליעזב ואינו עושה ואיסור בא מאליל: **גמ'** וצריבא: לפלוגי בתריהו דרי' אליעזר ורבנן בבבלי ממזין אידידיס באידידיס וכוותס בבוסות: **דאי אשמעין** באידידיס: בהדיא קאמר ר' אליעזר יקריבן מעשר דאיתעביד פכרתו בהכשר: אבל נבי פוסת בבוסות: דעיקר בקלקול אכיל לא: צליחות. של מי תזאת המוקדשין שנפל לתוכה מים דעלמא כל שהוא ר' אליעזר אבא שתי הזאות. ובהא הלכות מתן על תזמא ידא שתיס השה: בשלמא רבנן סביר יש בילה. כדתנן במתניתין אם לא נמלך ותנן כשר אמרין מתניתין אמר לא נמלך המתערב בלח מתערב בבולו ואין קל טיפה מזה שלא ויהא לא מתערב קצת הדבא נמי נתי דיש בילה ויש בכל הזאה מן המים הכשרים: קסבר' הזאה צריכה שיעור. ואין כאן שיעור שדרי' בה מן הפוסלת ואי משום דמזה שתי הזאות קא סביר אין מצטרפין אוחו למלאות השניה שיעור הזאה בראשונה אמר ר' אליעזר: דבהדיא לא סגיא ליה ובתריה מבשר: מאי קסבר אי קסבר אין בילה. אין סומכין על קל דרובנן דלא ממילל בבבליה כי מזה שתי הזאות כו: אמר קסבר יש בילה. אי אפשר שלא יכלול מלאות מ' יימר דמלא ליה שיעורא. שמא רוב שתדון מן השאובין ואין בשתדון בדי הזאה בשירה: **אבי** קסבר יש בילה. אי אפשר שלא יכלול מלאות מ' ליקיש ליקוים קסבר יש בילה. כדשמעין ליה במתניתין אמר ר' אליעזר יתנו תרתי הזאות: צריכה שיעור ומצטרף להזאות דקשאי מי יימר דמלא שיעורא: **האב** כמאי קסבין כגון שנערביו אחת באחת. שיעור הזאה מזה ושיעור הזאה מזה נשתערב ודלכך כי מזה שתי הזאות על כרחך מלי ליה שיעורא שדרי' לא יהו מן הפוסלין אם אלא בדי הזאה אחת והוא הזה שתיים וזאת באחת לאו דוקא קצת דאם יהו מן הכשרים דרבה כל שכן דכשר כי מזה שתי הזאות דטועינא דכשרין מדיבא תיתי למפסל אלא משום פסולין קטל ויש בילה סרס בדיש לקיש דכיון דאמר הזאה צריכה שיעור מאי דחקיה למעמר דלר' אליעזר אין בילה לאקשוי מתני' ועד ולאקשוי מתני' בשנייה

היתנין במתנה אחת, שנערביו בניתנין במתנה אחת, יתנו במתנה אחת (מתן). **מתן איבען במתן איבען, יתנו במתן ארבע.** **מתן איבען במתן אחת, רבי אליעזר אומר, יתנו במתן ארבע.** **רבי יהושע אומר, יתנו במתנה אחת.** **אמר לו רבי אליעזר, הרי הוא עובר על כל הנרע.** **אמר לו רבי יהושע, הרי הוא עובר על כל תוסף.** **אמר לו רבי אליעזר, לא נאמר בל תוסף אלא כשהוא בעצמו.** **אמר לו רבי יהושע, לא נאמר בל הנרע אלא כשהוא בעצמו.** **ועוד אמר רבי יהושע, כשהנחה, עברת על כל תוסף, ועשית מעשה בידך.** **כשהלא נתת, עברת על כל הנרע, ולא עשית מעשה בידך.** **גמרא** **אמר רבי אליעזר, לא הכשיר רבי אליעזר אלא שנים שנים.** **אבל אחד אחד, לא. מתיב רב דימי, והכמים ואמרים, אפילו רכבו פולין חוץ מאחד מהן, ישפך לאמהו.** **אמר ליה רבי עקיב לרבי ירמיה בר תחליפא, אסברא לך, מאי אחד, וגו' אחד.** **וצריבא, דאי איחמך בהא, בהא קאמר רבי אליעזר, משום דאיתעביד ביה פכרתו.** **אבל בהא, אימא מודי ליה לרבנן, ואי איחמך בהא, בהא קאמר רבנן, אבל בהא, אימא מודי לרבי אליעזר, צריבא. תנן תהם, צליחות שפגלו לתוכה מים כל שזה, רבי אליעזר אומר, יזה שתי הזאות. והכמים פוסלין. בשלמא רבנן, קסבר יש בילה, והזאה צריכה שיעור, ואין מצטרפין להזאות. אלא רבי אליעזר, מאי קסבר. אי קסבר אין בילה, כי מזה שתי הזאות, מאי הוי. דילמא, תרתייהו מאי קא מצי. אלא, קא סבר יש בילה. אי קסבר, אין הזאה צריכה שיעור, קמה לי שתי הזאות. אלא, קסבר הזאה צריכה שיעור. ואי קסבר, אין מצטרפין להזאות, כי מזה שתי הזאות, מאי הוי. ואי נמי מצטרפין להזאות, מי יימר דמלא ליה שיעורא. אמר ריש לקיש, לעולם יש בילה, והזאה אחת באחת. רבא אמר, לעולם קסבין, כגון שנערביו אחת באחת. רבא אמר, לעולם יש בילה, והזאה אין צריכה שיעור. וקסב דקנסו רבנן, כי חיבי דלא משתערב ליה. רב אשי אמר, (מים כל שזה תנן, ואין בילה, יזה שתי הזאות. מתיב, רבי אומר, לרבי רבי אליעזר, הזאה כל שהוא משתערב, הזאה אין צריכה שיעור. והזאה, מזהבא קשר ומזהבא פסול.**

בשלמא רבנן קסברי יש בילה. פי אפילו בכירא לזו יש בילה מימ פסולין דזוהא צריכה שיעור ואין מצטרפין להזאות והדי דמי למעמר אין בילה ואין הזאה צריכה שיעור וכגון שנפלו מים בעליהם כשיעור מי תזאת ובקנטוס פירש ורבנן סביר יש בילה כדתנן מתני' אם נמלך ותרן כשר אלאמא סמכין אבילא ואמרין לא המתערב בלח מתערב ככלו ואין טיפה מזה לאו דאין ובהו מתערב קצת וקשה אם כן מאי מספקא ליה לרבי אליעזר לרדי' נמי נידוק ממתניתין דיש בילה דהא מבשר כותחילא אלא על כרחן ממתניתין ליכא למידק דרילמא עליונים רובא מבשר דרי' אליעזר ורבנן שנתן למעלה כשיעור תחתונים ועוד כדמוקי לקמן לרבנן נמי אם לא נמלך ותנן כשר היינו דמים עליונים מידה לקמן מוכחי יש בילה מתניתין ותחתונים עלו לו: **אמר** ריש לקיש לעולם קסבר יש בילה והזאה צריכה שיעור ומצטרפין להזאות. פי כקנסי' יש בילה כקנסי' בדיש דכתיב דאמר הזאה צריכה שיעור מאי דחקיה למעמר דלרבי אליעזר אין בילה לאקשוי מתניתין ולאקשוי מתניתין בשנייה דחיקי בדלקמן ועוד יש לדקדק אי אין בילה למה ליה למעמר שיעור אפי' אין צריכה שיעור נמי: **כגון** שנערב אחת באחת. וקשה דרי' חיים דביבואר (דף יד.) ובהו (דף יא.) וכו' אמר אפי' למדי' אין הזאה צריכה שיעור דמי אבא דגברא אבל במנא צריכה שיעור ואי' בשעתן אחת באחת וזהו הזאה ראשונה ליכא בשניה שיעור במנא ויתרין כיון דכותחילא הזאה ראשונה שהיא תחילת טהרתה איכא שיעורא במנא אין בכל כליש שהזאה ראשונה מצטרפת להזאה שניה וכו' ואני נחנא אמרין נבי גמליה דיים (תולין דף ק) דמרביתיה נטילין שנים ובתעי רביעית אין אחד נטל ועוד יל' דאחת באחת לא דוקא כדפי' בקנטוס דאם יהו מן הכשרין הרבה כל שכן דכשר שתי הזאות דטועינא דכשרין מדיבא תיתי למפסל אלא משום פסולין נקט לה: **רב** אשי אמר כל שהוא תנן. ואין בילה וסבר הזאה אין צריכה שיעור ואי היבב אדר דילמא מן הפוסלין קטל בדי תרתי אי אפשר דליכא מן הכשרין וקשה דלמא כל שהוא דליכא שיעור הזאה צריכה שיעור ומצטרפת וסבר יש בילה והשתא בן שתי הזאות על כרחך איכא שיעור הזאה מן הכשרין ולדבריו נמי דוקא ויכל להיות שלא ויכלו לחלוק הכל שתי לשונות.

ועד
דוקא בדלקמן **אבי** ר' אליעזר יש בילה והזאה אינה צריכה שיעור. ושתי הזאות קאמר לאו למלוי שיעורא אלא קנסא דהא דלא נשתרש שלא ישתרבו בפניה וזו להרבות מימיו במים פסולין: **רב אשי** **אמר** ב'/. והניסא הוו משוכשת בספרים ונראה בעיני דהבי' גרסין רב אשי אמר מים כל שהוא תנן ואין בילה יזה שתי הזאות וסבירא ליה לרב אשי הזאה אין צריכה שיעור כרבא ומיזר קנסא ליה לא דילכך אי היה ס'ל' יש בילה בזהא וזה סגי ליה שתי הזאות לר' אליעזר משום דקסבר אין בילה וילכך אי מיה דזא שמא אין כאן מן הכשרין פסול אלא כי מזה תרתי ואי אפשר לרבה בזהא מתיבין מן הכשרין (כלום) דהא אין כאן מן הפוסלין אלא כל שהוא דחייני טעמא דלא ששני בלישנא דנעריבא אחת באחת דאם כן ויש שמעמי יש שיעור להזאה ואיזוהא אין הזאה צריכה שיעור סבירא ליה לחבי דק לשנא דמתני' דקנסי' כל שהוא דאין קל בהזאות פחותה מבאן ואי אפשר שדור כל הזאות הללו מן הפוסלין ואפילו קן טעמא מזה לקמן מתיב ליה ממנתי: **לרבי** **רבי** **אליעזר**. דמכשרי בשתי הזאות: **הזאה** כל שהוא משתערב. דשמן אין אחת מזה הזאה כרדה שלא יאז בה מן הפוסלין אלאמא סבירא ליה דהזאה כל שהוא משתערב והזאה כשר ומזהבא פסול. ולא תזמא הזאה כל שהוא דהא דכשריה ומיזר נמי ידעה עמה תערובת פסול אלא אפילו יש בה תערובת פסול מבשר אלאמא טעמא דרי' אליעזר דבעי תרתי לאו משום צירוף דהא לר' אשי לכשיער דהא קנסי' אין צריכה שיעור לריש לקיש: ועד

זבחים. פרק שמיני - כל הזבחים דף פ עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)"
תוספות

ועוד

תניא היתנין למעלה כו'. אלמא שי בילה בתוספתא זבחים איתא ודא ולא פריך
מתניא נחלא ליה לאקשוי מבירימא משום דוקא תחתונתו עלו לו: **הכא** במאי
עסקין ברבא עליונים וקא ידוב למעלה שיעור דתחתונים ועוד. לא מצי לאוקומא ברבא
תחתונים ידוב למעלה שיעור תחתונים ועוד דאי רובא תחתונים לא היה אמור רבי אליעזר
יתן למעלה

נתן למטה ולא נמלך ר' אליעזר אמר יחזור
למעלה. ראה דרגסין וחזור ותן למטה
מדמיס עלו לו לשם שרידים דמה שנתן למטה
קדם שנתן למעלה פשיטא דאין עלול לשם
שרידי. מתן ארבע במתן אחת היינו שתיים שכן
ארבע בנן עלול וא שולמים דלמטה דאי ארבע
ממש כגון תשאת אמאי יתן מתן אחת לר' יהושע
הא רבנן כברי ישפך לאמה לפי שזה למטה וד
למעלה הגיה **בל** תוסף מדיכא. תימה לי והלא
במתנה אחת של כבוד אי אפשר שלא יוכל
חלקו לשתיים ואם כן דילמא ידוב מניה שיעור
קרות דאע"ג דאין בילה דוד שיוכל לדחות מזה
הדם לבדו ודאן הויא במתנה אחת יכול להיות בה
מדם זה ומדם זה ואי ליכא שיעור נתנה לשתי
קרות ולא הוי גשומי נכיר לשתיים אם כן הדין
הקרבן נאכל דילמא חלקו לשתי קרות ולא
הועיל כלום לר' דיש שיעור לשתי קרות וכו'
דאין בילה אף כאן דק ספק כל חסוף המושם שכן
זה לא יתח קרבנו ואפילו כי היה נמי דמים
משורבים דוד היה ספק דחבי פרי הדג דנתערב
ארבע באחד לא תיקשש במין בלח אבתי ותיקשי
קשיאי אחריני דלא מתיר כדן רבלי תוסף בריא
ליכא. ברין. ואם תאמר איהו כל תוסף יש
וליהו מתנה בשביל שרידים של כבוד ואי
עוד עד שרידים בשביל אף כן כלום אלא
ישעיה ודושימי שביביל עלה (שתי מנות שכן
ארבע שתי מנות ארשונה) של עלה נכרת
משתי עדרין ודוד כל תוסף דמתנה של כבוד איה
קא מצר אחד אי כן שרידים אף באותו קרן של

מתנה אחת (ארבע) מתנה שניה שבקין שני הוי תוספת. הגיה:

הא קתני אלו ואלו עלו לו. וליכא למימר לשם שרידים דאלו ואלו קתני משמע יוצא ידי
דמים עליונים וידי דמים תחתונים:

בגו

שנתערבו אחת בארבעה שיעור מתנה מזה ושיעור מתנה מזה
ודקתנא ונתן במתנה אחת בשביל כל אחד קא אמר דהיינו שתי מתנות דנמצאו
שתיהן במבזה ותימה מאי קשיא ליה ימצא שנתון כל הדם במתנה אחת דאיכא מחריוו
ממש נפשי וכן יתמא משום דבעי מתנה לשם כל אחד ליכא שנתון חצי הדם וחזון ונתון
חצי האחר ולמה לא למיטר כלל אחת באותו ובי תימא דפריך משום דפריך לשייר משני
הדמים לשפיכת השרידי ופריך דלילמא מה שנתן היה מאחד מתן והשרידי מן השני
דאע"ג דתחתית עלה מקום שרידים מכל מקום לא עשה כעיקר מצוה ואי נמי קסבר
תחתית עלה לא מקום שרידים אם כן מאי כן משני שנעשרו ב אחת באותו עלה (ולמא)
(למא) דידוב (למעלה) שיעור האחד וערוח) אמאי לא פריך מרישא נתרבך ברם הפסולין
אין ברם התוצאת דילמא מאי דריש מן הפסולין ושרידיהן אלא כן שרידיהן לא
מעביב אין קרן לפיכך דפסול מעורב בו אכל כהן ושרידיהן בשקין אין ומיחד שהי דאם
שרידי אע"ג דלא מעביב דקאמר עריבין ארעבא ונראה לפרש דחבי פריך
דילמא מתאי קא דדיב כן דרבא ליתן לא יתן אלא שתי מתנות אחת משום זה ואחת
משום זה ואם נאמר לו שיתן כל הדם לא ישמע לנו אל דמי נתרבך ברם פסולין דשמא
ישמע לנו ודמי דידעי דפסול מעורב בו אכל כהן ושרידיהן בשקין אין ומיחד שהי דאם
כן לעיל דקאמר דידוב למעלה שיעור דתחתונים ועוד לא ישמע לנו כיון ושרידיהן כשרים
ועד שי למר לשון מתנה אחת משמע אחת ולא ויחורחן וכו' משני שנעשרו אחת
באותו פשרי' מתנה אחת מכל אחד ולא דמי להחידא דלעיל דיתן למעלה ומוקמינן
ביתן למעלה שיעור תחתונים ועוד דתוספת קתני יתן למעלה לא מפרש במה וכו' ברם

הפסולין ודובי דתמצית:

ועוד, תניא (בהריא), היתנין למעלה שנתערבו
ביתנין למטה, רבי אליעזר אומר יתן למעלה,
והתחתונים עלו לו. ואי אמרת, אין בילה, אמאי עלו
לו. דילמא, קתני עליונים למטה והתחתונים למעלה.
הכא במאי עסקין, כגון דאיכא רבא עליונים, וקא
ידוב למעלה שיעור תחתונים, ועוד. הא 'תחתונים
עלו לו' קתני. לשם שרידים. תא שמע, נתן למטה, ולא
נמלך. רבי אליעזר אומר, יחזור ויתן למעלה,
והתחתונים עלו לו. הכא נמי ברבא עליונים, וקא
ידוב למעלה שיעור תחתונים, ועוד. ותא 'תחתונים
עלו לו' קתני. לשם שרידים. תא שמע, נתן למעלה
ולא נמלך, (ואלו ואלו מורים, שחזור) ויתן למטה,
ואלו ואלו עלו לו. הכא נמי, ברבא עליונים, וקא ידוב
למעלה שיעור תחתונים, ועוד. (והא 'אלו ואלו עלו
לו' קתני). כי קתני, אלו ואלו מורים. אלו ואלו עלו
לו, קתני. סיפא, אחתן לרבנן, דאמר ר' בילה, תא
שמע, היתנין במתנה אחת, שנתערבו ביתנין במתנה
אחת, ויתנו במתנה אחת. דילמא מהאי קרובי, ומהאי לא
יתנו במתנה אחת. דילמא מהאי קרובי, מתן ארבע במתן
קרובי. כגון שנתערבו אחת בארבע, מתן ארבע
במתנה אחת. (רבי אליעזר אומר, יתנו במתן ארבע),
וכי

ועוד תניא. ויתבאר לרב אשי דאמר טעמא דבעי תרתי משום דאין בילה דרשימינן
לרבי אליעזר דאית ליה בילה נאלמא (שמעין) מתוך תרתי מתנייתא דטעמא דר
אליעזר כרבא דבחדא נמי מיתבשר אלמא קמא הוא: היתנין למעלה כו'. קא ס' דם
תשאת ברם עלול יתן למעלה לחבשיי תשאת דמצוה לחוקרי עליונים לתחתונים
כדאמר לקמן בפרק כל התדיר (דף פט), ודא
אין את התחתונים למעלה כאילו וכן מים
ולרבנן ישפך לאמה: והתחתונים עלו לו.
כשיחזור ויתן שרידים למטה לשם שרידים עלו
לו ואם למתן דם עלול ואם אין בילה תשאת
אמאי עלול. זה דלמא לא ידוב למעלה אלא
תחתונים: הכא במאי עסקין כגון דרבא
עליונים. וקא ידוב למעלה כל שיעור שיש בו
מן התחתונים ועד דתחתונים נפשיק ודא ידוב
למעלה מן העליונים ולחבי מוקי לה ברבא
עליונים משום דלא מתיר ליה לתחתונים עלו
לו אלא כדבי כדמיסין ליה ליתלות: ואם
תחתונים עלו לו קתני. קס' דאף בעולה קאמר
דעלה ואי ידוב למעלה שיעור התחתונים
ועד דחבי מיתבשרא עלה דילמא כל מה
שריה בכאן מדם העולה נתן למעלה ומשני
דמא תחתונים עלו לו דקאמר לשם שרידים.
דחזקת קאמר הרציקן לישפך לסיוד וכוון
דרבא עליונים כי נתן למעלה כשיעור
תחתונים ועוד דאיכא מדם תשאת למעלה
למטה אפי' כל דיתנין למעלה מן העליונים
הוא אבתי פש ליה מיניה דלמטה אבל אי לאו
רבא עליונים ועד דתחתונים נפשיק ודא ידוב
תחתונים ועד כדי לחבשיי תשאת וזו לא
מתיר ליה לתחתונים עלו לו אפילו לשרידי
דילמא כל דם העליונים למעלה נתן ואין
כאן שרידים וא שנתן כל דם התחתונים למעלה
נתן ואין כאן משל עלה למטה כלום: נתן
למטה ולא נמלך. דא נמלך לרבי אליעזר וזה
אמרינן ליה נתן למעלה דמצוה לחוקרי
עליונים לתחתונים בפרק כל התדיר (שם) ולרבנן ישפך לאמה יחזור ויתן למעלה.
ושנעיד כשרין כרס' ד' ולרבנן ישפך לאמה והעולה כשירה דאסור לשנות בתחתון נפשי
כשר עילין ולא אמרינן וקאן אותו למעלה כאילו דא מים ודובי תניא לא בתוספתא:
הכא נמי ברבא עליונים וקא ידוב למעלה שיעור תחתונים ועוד. ועליונים הוא דכשרים
ולא תחתונים: ד' ודא תחתונים עלו לו קתני. ולשון קשיאי הוא: ומשני ליה לשם
שרידי: נתן למעלה ולא נמלך. מותחילא דא נמלך!אן דהא אמר ליה רבנן ישפך לאמה
שלא לשנות בתחתון וכוון נתן למעלה אפי' הבטנים מן חייחור ויתן למטה
לבתחילה אם בא למלך דאינו משנה בנתיה זו ועליונים שדרי מה שיש כאן מן
העליונים שרידי מן דרבנן אית ליה בילה וכו' נתן מן התשאת למעלה ומעתה מצות
שרידי ליתן למטה בתחילה עלה ואלו ואלו עלו לו. ושנעיד כשרים: הכא נמי ב' דא
ולאי לית ליה בילה אף כשר אלא תשאת ולרבנן דאית ליה בילה שנתה כשרין
שדרי יש משנעיד למעלה ולמטה: ד' ב' קתני אלו ואלו מורים אלו ואלו עלו לו
קתני סיפא אחתן לרבנן דאמר ר' בילה תש תש תחתונים כי כאן כאן פסוק משנה הבטוב
בספרים ב' קתני אלו ואלו מורים. שאלו דאית עלו לו אלא עלול עליו לו הוא דקתני
דוך סיפא דקתני ואלו ואלו עלו לו לא אאלו ואלו מורים קא אלא רבנן דקאמר לה
דאית ליה בילה אבל לרבי אליעזר אין כשר אלא עליון: יתנו במתנה אחת. ורבי
אליעזרובן איירי כסיפא ומתני' דא: אחת באחת. שיעור מתנה מזה ושיעור מזה וקתני
נתנו במתנה אחת בשביל כל אחד קאמר דאיתו שתי מתנות דנמצאו שתיהן במבזה
ארבע בארבע. שיעור ארבע מתנות כשיעור ארבע מתנות דקתני יתנו במתנות ארבע
ארבע בשביל כל הארבע בשביל זה פתן ו' במתן אחת: רבי אליעזר אומר יתנו
במתנה ארבע. שמצוה לחוקרי מים ארבע למתן לא בארבעים בכל התדיר (שם)
ורואה דאין תוספתא דתחתונים הבכור כאילו הם מים

וכ"ת

וְכֹלֹת חֵץ בְּנִתְּנֵיהֶם. מִתְּנָה אֹחֶת מִן הַבְּכוֹר בְּשִׁיעוּר מִתּוֹן ד' מִתְּנֻת מִן הָעוֹלָה
רִדְקָאֵנָּה יִתְּנוּ בִּמְנוֹן ד' יִתְּנוּ וְתוֹשֶׁתָּן אֶקְמֵר שִׁירֵי נִתְּנוֹן ד' מִתְּנֻת דְּרֵי מִן הָעוֹלָה
וְאִתָּא רִבִּי יְהוֹשֻעַ לְמִימַר יֵשׁ בִּילָה דְרֵי בִּמְתָנָה אֲחָת עַל שְׁנוֹן וְלֹא יַעֲבֹר עַל כֹּל
תוֹסֵף דְּלִית לִיהּ רֹאשִׁי. הָכָא בִּל תוֹסֵף מִיְּהִיבָא. וְרֵי אֵין כָּאֵן מִן הַבְּכוֹר אֲלֵא כִּי
מִתְּנָה אֲחֵת אֶמֶר רַבָּא. בִּל הֵךְ שְׁנֵי שְׁעִין

לא תשנן חרדיא התחתונים עלו לו דקתני בן
לשם שירים בן לתחלת עולה אקמר ומתני
דמתן ד' במתנה אחת בדאיכא טובא מכל דח
קאמר ואפי' לא משמע מינה לר'א ין בילה
דקשה לרב אש דאיכא לשנני הא מתני
לדעיל דעלוינים ותחתונים ומתני' דמתן ד'
במתן אחת לא בבלול פליגי אלא בתשרוב
כסות ואקמר ר'א בעלוינים ותחתונים עיל
שירים למעלה ולמטה ושירים שרין ורואה
אני את דם (ותחת) למעלה כאילו הוא מים
וכן בעלה ובכור מתן ד' מכל סוב ומס ורואה
אני את התוספת כאילו הוא מים (וכן בעלה
ובכור) ורבנן לית ליה רואין וישפך לאמה
ואע"ג דרך פלוגתא בבלול נמי איכא לאיפלוגי
חבכי ועוד פליגי נמי ביש בילה ואין בילה
מיד דך מתניחא דקתני ותחתונים עלו לו
משמעם יש בילה ומתני' נמי דקתני היא הוא
עבר על כל חסות ממשעם רבאיעריב טובא
קאי ואפי' מכשר משמע דיש בילה וע"כ לאו
בבלול קיימי דלעולם לר'א אין בילה דאי
בבלול לא דוח מכשיר ר'א לא בבכור ולא
בעלה דלמטא מתאי קאי ידב ומתאי לא קריב
אלא אי' תעשרבו ד' באחת וכן בעלה ועולה
אלא אי' תעשרבו ד' ר'א בחטאת ועולה
אלא ברכבא עלוינים קריב למעלה שיער
תחתונים ועד חטאת לבדה תעלה לו ולרבנן
ישפך לאמה דלית ליה רואין שרירי. דרבנן
נמי אית ליה רואין ומתני' לא רבי יהודה
היא שר'א אומר קריב. ואפי' לא רבי יוחנן
מודם דרדיש מום בם לא ירעו לכם בעיניה
הוא משמע דה ע"י תעשרוב ירעו בן בבלול
כ' ומדר' יהודה פלוגתא דרבנן דפליגי עליה
במתני' ומוקמי פלוגתא בדאין ואין בעיניה
ועלה בן בבלול בן בכוסות קיימי דקתני לר'א

תחתונים עלו לו וגבי עולה ובכור נמי מכשיר במתני' אלמא יש בילה ומתני רבי
יהודה אליבא דר'א מוקף פלוגתא בבעלת מום דאין כשר לר'א אלא א' ומתני' בן
בבלול בן בכוסות ומוקי לה רב אשי לענין בלול כגון דרובא כשר וקדיש במבוח
שיער בעליה מום ועד אלא לרבנן דפליגי עליה דר' יהודה ומוקי' פלוגתא אף בהיבא דשעירי כשרין ומכשר ליה לתרווייהו בכוסות פליגי ר'א ורבנן ומש"ה מכשיר רבי
אליעזר תרווייהו דא בבלול לא דוח מכשר אלא בדאוקמנא לעיל לא שנו. דף פלוגתא דחטאת ועולה דמתני' דלעיל דאמר רבי ישפך לאמה אלא בתחלת עולה ועולה
תעשרבו לפני מתן דםס בהיחא ספלי רבנן דלית ליה רואין ואסר לשנות את מקומן לתת את העולה למעלה מן החוט ומפני הכשר חטאת: אב"ל שם פשטא. תעשרבה בתחלת
עולה תעשרבה (ב) שרי חטאת בתחלת עולה אין כאן מחלוקת ויחנה למטה מן החוט במקום תחילת מתן עולה כשר לשירי חטאת וירקם לקי המזבח ומאילתין שותקין
ליסוד ואין כאן שני מקום: צריכין איצטנא. שישפכם על גבי היסוד ממש העשוי כאינצטא ולא ירקם לקי חזקוק במשפט עולה ובסוף חטאת ועולה נמי לרבנן שפך לאמה
ולקמן מותיב ליה חטאת מתאי לעיל בל תלעלה ולא נמליך אלו ואלו מודים שיחורו ויתן למטה קריין היא מחלוקת. אף בסוף חטאת ותחילת עולה ליה אדן שפך הוא
ולר'א דאית ליה רואין כשר ולרבנן ישפך לאמה: קדש הם. בבכור חביב ומשמע ליה הם בחייתין ידו שאם תעשרבו ברמים אחרים לא אבדו את שמו ויקרבו ולרבנן מיתוקצא
כגון שנתעברו תחתונים כמותו ולא בחטאת ומאי לא דאיערב בסוף עולה שהוא שרירי וחולקין למקום שרירי חטאת בדאוקן באיהו מקומן (לעיל נא). חן יסוד למזבח על
עולה וקתני דתחלת בכור כשר בו לכתחלה משמקום מקום תחילת עולה אלמא מקום תחילת עולה ותחלת בכור הוא מקום כשר לשפית שרירי לכתחלה: אלא תחילת עולה
ובכור. ושעירם מקום אחת לעיל בל תלעלה ולא נמליך אלא ואלו מודים שיחורו ויתן למטה קריין היא מחלוקת. אף בסוף חטאת ותחילת עולה ליה אדן שפך הוא
על הבכור לא בטל המזעה: האי מילתא מרס הפ' ופרס השעיר נפקא לן. במנחות בהקמץ רבה (דף כב). שמעריבין הם פר ודם השעיר (של) הי'כ במתן דם קרנת המזבח
הפנימי והדבר ידוע שדם הפ' מרובה מרס השעיר מבאן לעילין שאין מבטלין זה את זה: איכא דנפקא ליה כ'ל. ולקמן מפרש פלוגתא כשנתעברו והקריבו וזיקו פ' תל
דם. יש עולה קאי את תיב' שחטת בני אהרן והקריבו בני אהרן והקריבו בני אהרן חזק ולא דוחבם היה לו למרן ואין צריך לתבוע
דם דמה יש לו לקבל ולחוקר ע"י שחטת אם לא דם מה ת"ל דם דם: ה"ג מנין אתה אומר תעשרבו עולה בל דם עולה דם עולה בדם המורה דם עולה בדם חולין שיקרבו

וְכֹלֹת חֵץ בְּנִתְּנֵיהֶם. הָכָא נְמוּ בְּנִתְּנֵיהֶם אֲרַבַּע בִּאֲחָת. אִי הָכִי,
אֶמֶר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻעַ, הֲרִי הוּא עוֹבֵר עַל כָּל תוֹסֵף.
הָכָא, כָּל תוֹסֵף מִיְּהִיבָא. אֶלֵא אֶמֶר רַבָּא, בְּבִלּוֹל לֹא
פְּלִיגִי. בִּי פְּלִיגִי, בְּכּוֹסוֹת. לְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, אִית לִיהּ רֹאשִׁי.
לְרַבָּנָן, לִית לֵהוּ רֹאשִׁי. וּבְבִלּוֹל, לֹא פְּלִיגִי. וְתַתְּמִינָא,
אֶמֶר רַבִּי יְהוֹדָה, לֹא נִתְּלָקוּ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְחֻכְמִים
עַל דָּם הַפֶּאֱתָ שֶׁנִּתְּעָרַב בְּרֵם עוֹלָה, שֶׁיִּקְרֹב. פְּרֻבַּע
וְנִרְבַּע, אֵימָר יִקְרֹב. עַל מַה נִּתְּלָקוּ, עַל דָּם הַמְּיֻמָּה
שֶׁנִּתְּעָרַב בְּרֵם בְּעֵלֵי מוֹם, שֶׁרַבִּי אֱלִיעֶזֶר אָמַר, יִקְרֹב
בִּין בְּבִלּוֹל בִּין כּוֹסוֹת, וְחֻכְמִים אֹמְרִים לֹא יִקְרֹב.
רַבִּי יְהוֹדָה, אֱלִיבֹא דְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר, מִתְּנִי בִין בְּבִלּוֹל בִּין
כּוֹסוֹת. וְרַבָּנָן, כּוֹסוֹת פְּלִיגִי. אֶמֶר אֲבִי, לֹא שֵׁנו
אֶלֵא תַחֲלַת הַפֶּאֱתָ וְעוֹלָה. אֲבָל סוֹף הַפֶּאֱתָ [וְעוֹלָה],
דְּבִי הַכֹּל, מְקוֹם עוֹלָה מְקוֹם שְׂרִירִים. אֶמֶר לִיהּ רַב
יִסָּה, הִכִּי אֶמֶר רַב יְהוֹדָה, שְׂרִירִים צָרִיכִין אֲצִטְנָא. וְכֵן
אֶמֶר רַבִּי שְׁמַעוֹן, לֹא שֵׁנו אֶלֵא תַחֲלַת הַפֶּאֱתָ וְעוֹלָה.
אֲבָל סוֹף הַפֶּאֱתָ וְעוֹלָה, דְּבִי הַכֹּל, מְקוֹם עוֹלָה מְקוֹם
שְׂרִירִים. אֶמֶר רַבִּי יְהוֹנָן, וְאִתְּמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר, עֲדִיין
הוּא מַחֲלֻקֶּת. מִיתִּיב רַב הוֹנָא פִּי יְהוֹדָה, קִדְּשׁ הֵם,
שָׂאֵם נִתְּעָרַב בְּרֵם קִדְּשִׁים אַחֲרֵים. יִקְרֹב. מַאי לֹא,
סוֹף עוֹלָה וּבְכוֹר, וְיִצְמַע מִיָּנָה, מְקוֹם עוֹלָה מְקוֹם
שְׂרִירִים. לֹא תַחֲלִילַת עוֹלָה וּבְכוֹר, וְיִצְאִי קָא מִשְׁמַע לָךְ.
דָּאִין עוֹלִין מִכְּבֹּשִׁים זֶה אֵת זֶה. הֵא, מִ'לֶּחֶם מִדֶּם
הַפֶּר וּמִדֶּם הַשְּׂעִיר' נִפְקָא. תְּנִינָא הוּא. אִיבֹא דְנִפְקָא
לִיהּ מִהָכָּא, וְאִיבֹא דְנִפְקָא לִיהּ מִהָכָּא. מִיתִּיב רַבָּא
וְהִתְקִירֵבוּ בְּנֵי אֶהֱרֹן אֵת הַדָּם וְזִרְקוּ אֶת הַדָּם, מַה
תַּלְמוֹד

דמשנה דחייב ליתן ב' מתנות לבד מתנה אחת ועובר משום בן תוסף ובגיתין
למעלה
רבי
דמתן ד' במתן ד' אי אמרת ישפך אין שייך
לשלם תחתונים כגון בעלה ומעשר שנפסל אף
עולה חטאת שנפסל דאפשר לשלם תחתונים
ישפך עלת דברה מאי איכא למימר ומידו
י'ל דלא דמי דניתנים למעלה ביחודים למטה
אין לו לפסול בידים דם עולה לביכשים
חטאת אבל אשתי פסול ליה אלא עמוד
במקומו ובש' חטאת שני מידו לר'א קשה
למעלה

אב"ל סוף חטאת ועולה. במתנה שניה של עולה מיירי שהוא עולה מערבית דרומית
דוח מקום שרירי של חטאת אבל במתנה ראשונה של עולה ישפך לאמה
לרבנן אדן זה מקום שרירי דדם עולה בקרן מדרחית צפנית ושרירי בקרן מערבית דרומית
מיוז'ל כיון דכיון דרסוד דרומי אנו מן הפסוק אלא משמטא דבעי' כמכס' לו (לעיל דף ג.)
דומאי שרירי צפניים איבן אף קיימא אדן תנאם
במדרחית צפנית להבשיר דם תחלת עולה וכן
מוכיח קצת בספרי בן נתן למעלה ולא נמליך
יחזור ויתן למטה ובעי' לאוכוחי בדמקום עולה
מקום שרירי משמע שלא נתן עדיין כולל מנחות
עולה (בלבד) אי'כ יפנה דרש שמאל ויתן תחלה
בקרן מערבית דרומית שהוא מקום שרירי ויתן
שרירי בשתי קרנותיו: ה"ג מא' קמ"ל. חטאת
סובא קא משמע ל' דיקריב למר דאית ליה ב' מנחות שוק ד' ולמר מתן אחת אע"ג דעבר על כל
תרגעו אדן בן תוסף ושמא י'ל כיון דרדיב לשם מים
ליכא כל תוסף וגם לא משום בל תרגע בני דשכ
ואל תעשה ומתקן קרבנו ובלא קרא נמי. בדרך.
היא איכא דנפקא ליה מהבא ואיכא
דנפקא ליה מהבא. תימה למה דוחק
לומר תנאי היא בדאוקמנא רבה (מנחות כב)
פרץ ואומר עד דאיכא מין ומינו ועלין קשאו
לימא קרא קדש דם איצטרך דאם אינו ענין
למן קדש ועליון תתנו לענין לעלין דאם אפילו
הוי שלא מינו ועוד קשה דהבא אליבא דר' יוחנן
קיימא דהתם קאמר רבי יוחנן להדיא דרשה
דחלק מדם הפ' ע"כ קיימא דאצטרך משום
סד' שישפך לאמה בדי שלא יעבור על ב' כל
תוסף ועל בל תרגע וע"כ דמאי שנו שנתעברו
למטה בלמעלה דמדר' ר' יוחנן דישפך רואין
משנים וכל להבשיר וכל מתן אחת במתן ד'
משנים ועובר על כל תרגע וכי חטא משום
דמתן א' במתן ד' אי אמרת ישפך אין שייך
לשלם תחתונים כגון בעלה ומעשר שנפסל אף
עולה חטאת שנפסל דאפשר לשלם תחתונים
ישפך עלת דברה מאי איכא למימר ומידו
י'ל דלא דמי דניתנים למעלה ביחודים למטה
אין לו לפסול בידים דם עולה לביכשים
חטאת אבל אשתי פסול ליה אלא עמוד
במקומו ובש' חטאת שני מידו לר'א קשה
למעלה

ב. פרק שמיני - כל הזבחים דף פא עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)"
תוספות רש"י

1 תל"ח ע"ש שילוב אין לי אלא אלו: יקברו שאף את תעשרו מחיים יקברו מניין אפילו תעשר
2 באשם כר: תל"ח: חד מנייה דריש ומשמע ליה את הדם בכל מקום שהוא שמו עליו ולא
3 בטל: ויול אין לי אלא תעריב באלו: דקא מרבינן מיניה דיקרבו שכן תערובתן ראייה
4 לקרב אפילו תעשרו בהמה בבמה מחיים דוא עולה בתמורה או בעלה אחרת תנן

למעלה בלמטה לא מבכיר למעלה אלא ע"י רואן לשם מומו וזה נמי חד טעמו וזה דמשום דאית ליה לשם מים הוא דלא עבר משום כל חסוקי ועוד כשעובר על כל חסוקי אינו משנה ברם לפסול אבל בינתין למעלה ולמטה ויתנין בחוץ בינתין בפנים כולו משנה ברם לפסול: **מנין** אפי' תעברא באשם בו, תימה כי דכ"י ודלתי תנא איצטרך קרא לתורה

במיתרן קול שיש קול שיש קול שיש קול שיש קול שיש
מחולל המימין קול לעל (דף עא) ימכר החחיל
לצריכי בנות המין הדרר חול דור קרשים
קדרשים מן אנוש תערב דאם אש
יקרב אקל על פ שאתי מור ואנו תערב מורחים
זה היה דרב בדורן (שם) קדרשים קדרשים מן
בשאתי מור דיעה אבאי את אש תערב באש
מאתי בריא ערפא חל בער קארן חרציתא
ושניה קדרש קדרשים ואע"ג דאם תערבו
מחיים אל קרב האם שמוס דאית לול הקטנה
בריייה הוא ח"ל דם דם. להכי אשחירו דם
דח ר' יונתנ וחי תמי' בל' לשון גיעת הוא
הדן חלתה חנאי דאפילו במלך לעולין שאן
ומטילן או חל חל מלחמה קרי' בשלמא כחול
מלוקת חור פד חור מלוקת השער אל פד קשר
חרי חנאי דשמעתין אן שמרבינ דם פד פסח
למחן דם קרעה מנחב הפנימי ומאי ולקח מרס
לחור ומרס השער חמור עצמו ומזה כפני
עצמו ולמחנה ד' נתן ר' רבני יאשיהו דא
במסכת יומא (דף נז:) והאי דם דם אל שמע
לד חלנת האומקין ולחנת דקדש דם אלא
מקדש דם כו' אף מפורטין קריב' ולא
למשרד' בה בחיבורין זה חתא: נתן למעלה אל
נמלך. חמני דפליגי ביה ר'א ורבנן בניתוח
למעלה תשרשי' בעתה למטה: כתי' לא
למיתיהו בחטאת בעתה בניתוח כתי' לא
כדקד' דר השתא וקתני דאפי' לרבנן יחזור
השתא סוף חטאת וקתני דאפי' על גב תערבי
הבא כמני' עסקין. ריעש דפלוגתא למטה
למחלה כגון דאיערב חלה חטאת הדיחצה
חטאת חטאת הפנימית אידעו שירים חטמא
בשר חול למעלה אל נמלך דאפי' אל נמלך לרבנן
ישכ' דהווי לול חניכס בפנים שחור מרס
בחין בקרית חול דאפי' במקומו אבל מני מני
למעלה חול חול שירים ושעורין חול
וכרבי' בשעטאל דאפי' זה חול חול שערבי
כר"ש דאמרו זה חול חול דרומי לעל (דף נג.)
וליאט מן כנון דאיערב חטאת חטאת
בשירים. כלומר בשיר חטאתה כמותה דכבי
שפיר שר שמוקש שירחן חול דרבי
דלמא חא קמיל. האי דאומקה אף בשיר
פנימית דאפילו מרס דאמרי שירים הפנימיים
פנימית דאפי' לא יאנו ונעטתו ונאנו יאנו
ותיבה

תִּלְמוּד לומֵד דָּם דָּם' **אֵם**
 שֶׁנֶּחֱרַב בַּחֲמוּרְתָּהּ, שֶׁאֵ
 אומֵר, נִתְעַרַב דָּם עוֹלָה
 תַּמְרוּהָ, דָּם עוֹלָה בָּרָם
 דָּם' דָּם', כָּל, אֵין לִי
 נֶחֱרַב מִחֵיָּם, יִקְרָב, **אֵם**
 אֵבִיב אֵין אֵת, שֶׁנֶּחֱרַב
 קָרְשִׁים, מִזֵּן, אִפְּלוּ נִתְעַ
 אֵין אֵת, שֶׁנֶּחֱרַב בַּחֲמוּרָה
 אֶרְבֵּי, מִזֵּן, אִפְּלוּ נִתְעַרַב
 תִּלְמוּד לומֵד דָּם דָּם' **אֵם**
 יִשְׁמַע מִיָּה, מִקּוֹם עוֹלָה
 עוֹלָה עֲבוּרָה, וּמֵאֵין קָא מֵ
 וְהָ אֵין, מִלְּקָח מִבְּרָא
 תִּנְאִי הִיא, אֵימֵר נִדְבָק
 לֵיהּ מִחֻבָּא, וְהֵין תִּנְאִי,
 הִשְׁעוּרִי לֹא יִלְפִי, קִסְבְּרִי,
 דָּם', לֹא יִלְפִי, דָּם' דָּם', לֹא
 דָּם', מֵאֵין מִקְטָא לֹא יִלְפִי
 קִרְבִּין וְאֵין מִיָּה, קִרְבִּין
 עֲבוּרָה, מִזֵּן, אִפְּלוּ נִתְעַרַב

[illegible][illegible]

זבחים. פרק שמיני – כל הזבחים דף פב עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל" (שטיינזלץ) רש"י תוספות

עבשיו בין בתמין בין בצונן. רמזנו ל לישא דיתורא הוא דבמניא של חמין היו עסוקין
ובא לומר לרבותא אפילו צונן: **מכרי** איתרוהו כל הקדשים לענין מריקה
ששטיפה. תימה דלמא ר' עבד כל בריד לקמן (דף צו) קדשי קדשים טעונין מריקה ושטיפה
ולא קדשים קלים ואתי תימה לרבות קדשים קלים:
חל כל חטאת. צ"ע בריש חל עוברין (פסחים)

חתן. כִּיּוֹן דְּאִיכָּא הֶמָּא
 לֹא פְסִיקָא לִיהּ שְׁהִיה
 רַב יְהוּדָה אָמַר שְׂמֹאל
 לְמִיד שְׂמֹנֶה לְרַבּוֹ בְּחַמִּין
 פְּהֵי. אָמַר לוֹ, לֹא בְּחַמִּין
 מִזֵּין בִּין בְּצִינִין. הָכָא נָמוּ,
 'הֶמָּא' דְּרַבְּה רַחֲמָנָא
 קְאָמִינָא לֵהּ. אָמַר כָּל
 בְּרִיהּ דְּרַבּי הִישָׁעִי מִפְּדִי
 הַלְעִינ מְרִיקָא וְשִׁמְיָהּ.
 לִי. שְׁמַע מִיָּה, הֶמָּא

לא דמָיָא אֵלָא לְתַלְמִיד
 מִנּוּן. אֲמַר לוֹ, אַל תִּמְוֹז לִי אֵלָא חֲמִין. אֵלָא, מַעֲמָא דְרַבִּי עֲקִיבָא
 אֵימָ, 'חֲפָאֵת', אִין לִי אֵלָא חֲפָאֵת. קִדְשִׁי קִדְשִׁים, מִנּוּן. תַּלְמוּד
 לְבִים, מִנּוּן. תַּלְמוּד לִזְמַר 'כֵּל חֲפָאֵת' דְּרַבִּי רַבִּי עֲקִיבָא. אֲמַר לוֹ
 מִדְּבַר כָּל חַיִּים בְּיֹלָד, אִינוּ שׁוֹמְעִי לָךְ. אֵלָא, 'חֲפָאֵת', אִין לִי
 אֲמַר, מִנּוּן. תַּלְמוּד לִזְמַר 'כֵּל חֲפָאֵת'. וְאִין לִי אֵלָא חֲפָאֵת וְכָר,
 לִזְמַר 'כֵּל'. כִּפְלִי לִיֵּא. אֵלָא, הֵכָּא קָמַר, אִין לִי אֵלָא חֲפָאֵת
 לִזְמַר לִזְמַר 'כֵּל חֲפָאֵת'. וְכָר רַבִּי יוֹסִי תַּלְלִי, הָאִי קָרָא תַּלְבִּי
 יוֹסִי תַּלְלִי אֲמַר, (לְפִי שְׂמַעֲנִי) כָּל הַעֲנָן בְּיֹלָד אִינוּ מְדַבֵּר אֵלָא
 שְׂמַעֲנִים, לְשׁוּף פְּסִילִיתוֹן אֲבִית הַבִּירָה, וְלַעֲמֹד בְּלֹא תַעֲשֶׂה עַל
 נִכְנֵם דְּמָה לְפָנֵי וְלַפְנִים, מִנּוּן. אֲמַר לָהֶם, 'הֵן לֹא הֻמָּא'. לְדַבְּרִי
 חֲפָאֵת שְׁקַבֵּל דְּמָה בְּשֵׁי כּוֹסוֹת, יֵצֵא אֶחָד מִנּוּן לְחוּץ, הַפְּנִימִי
 מִן רַבִּי יוֹסִי תַּלְלִי מְכַשֵּׁר בְּחִיצוֹן, וְהַכְּנִימִי פּוֹסְלִין. אֲמַר רַבִּי
 שְׁתַּחֲשָׁבָה פּוֹסְלֵת בְּחוּץ, לֹא נַעֲשֶׂה אֶת הַמְשׁוּרִי בְּיֹצֵא. מְקוֹם
 מִן, אִינוּ דִּין שְׁלֹא נַעֲשֶׂה אֶת הַמְשׁוּרִי בְּנִכְנֵם. נִכְנֵם לְכַפֵּר, אִף
 י רַבִּי אֶלְעָזָר. רַבִּי שְׁמַעוֹן אֲמַר, עַד שִׁכְפֹּר. רַבִּי יְהוּדָה אֲמַר,
 דְּרַמִּים (תַּפְּסִילִין), שְׂמַנּוּ עַל גַּבִּי הַמִּזְבֵּחַ, לֹא תִרְצֶה הַצִּיץ אֵלָא
 הַמִּטָּא, וְאִינוּ מִצְוָה עַל הַצִּיצָא: גְּמָרָא, תַּנְיָא, אֲמַר רַבִּי יוֹסִי
 מִן שְׂמַחֲשָׁבָה פּוֹסְלֵת בְּחוּץ, אִינוּ פֶּסֶל דֵּם שְׂבָעִין אֶת שְׂבָעִים.
 בְּפִנִּים, אִינוּ דִּין שְׁלֹא יִפְסֹל דֵּם שְׂבָעִים אֶת שְׂבָעִין. אֲמַר
 בָּא מִדְּמָה, אִפְּלוּ מִקְצֵת דְּמָה. אֲמַר לָהֶם, קַל וְחֹמֶר לִיצֵא,
 וְחֲשָׁבָה פּוֹסְלֵת בְּפִנִּים, פּוֹסֵל דֵּם שְׂבָעִים אֶת שְׂבָעִין. מְקוֹם
 דִּין שְׂפִסְבֹּל דֵּם שְׂבָעִין אֶת שְׂבָעִים. אֲמַר לוֹ, הֲרִי הוּא אֲמַר
 אִין הַצִּיצָא פּוֹסֵל. וְתַחַת מִחֲשָׁבָה בְּפִנִּים, פּוֹסְלֵת מִקַּל וְחֹמֶר. וְכֹה
 אֵין שְׂבָעִים, מִחֲשָׁבָה פּוֹסְלֵת בְּחוּץ. מְקוֹם שְׂפִסְלֵא דֵּם שְׂבָעִים
 וְתַחַת מִחֲשָׁבָה פּוֹסְלֵת בְּפִנִּים, הֲרִי הוּא אֲמַר, 'בְּיָסִים הַשְּׁלִישִׁי'.

שבעה פוסלת בו אם חושב בשחטה ע"מ לרדוק ברוח פסול: לא עשה. אבל מוציא
 זקום שאין המחשבה פוסלת בפניו. בלומר הדכל שהוא מקום שאין מחשבה פוסלת בפנים
 ודן דק: ער. שיפיר. בהדכל ואין תצין ביניה על הוצאת אדמיתין פריה שני (עלול גג)
 פסל אם נכחזין את רובם שנכפנים. אם הוציא אחד מן הכוסות השני כשר: מוציא אפילו
 ודן ופסול לרדוקה עובדיה שחטו. מן הפנים מזה לא רובא את לא הוצאת כוליה ממצמם: דג
 הוציא אפילו עובדיה עובדיה. דמדמה מעשיתא הוא רמה של מוצאת לוה רמה של דצאת:
 לא לדידה נמי אכזא למיבעי: חיי אורא. במחשבת חזין למקומן שליש דמוקמתין
 מקום פוסלת אלא אם כן משולש בדם ובשר ואומרתין כגון חזין לעורה ששבעת החרת
 ששבעת חזין למקומן פוסלת בקין. במחשבת הכנסת פסול זה הוא חזין למקומן. דאיכא
 חשבת דן דחיי דפרשית קדושת

נתיב בפנים והדר נתיב בחוץ, דהא לר"א שאר דמים תנבסין להיכל כשרין חוץ
מחטאת ואשם בקרבנה מנתיב; בין ריבא תפחת ואשם, שאם נתערבו דמים בדמים
הפנימיים אל מצי למימר יתן בפנים ואח"כ יתן בחוץ משום דמפסלי חיצונים אל פסיקא
ליה וא"ל ליפסלנה והחיצונים פנימי למפסלנה בידיה לא קאמר ר"א ומוטב
להזכירנה, שדעת החזו"ן להבשר פנימי למפסלנה ופסולתה לא קאמר

וַיְהִי בִּלְפָנֶיךָ יְיָ וַיְהַרְרֵם וַיִּתֵּן
וַיִּשֶׁם, דָּבִי בָנֶכְךָ דָּמֶן פֶּסֶם
רַבִּי עֲקִיבָא אָמַר (וְכֹה) אֶת
מִשְׁלַל לְמַה הִדְבֵּר דְּוָמָה,
וְאָמַר לוֹ מִוּוֹל לֵי. אָמַר לוֹ
אֲנִי עֲסֻקִין, עֲכָשְׁךָ בִּין
מִכְדֵּי בִּתְחָתָא עֲסֻקִין, וְ
לְמַה לוֹ, אֵלָּא, לֹא תִּפְתָּר
קִשְׁשִׁים. מִתְקַרְף לֵךְ דָּר הוּא
אִיתְרַבּוּ כָּל קִדְשִׁים לְגַבִּי יָ
'תְּפֹאֳתָ' דְּכֶתֶב רַחֲמָנָא. וְ
אֵין, מִדֵּי אֲחֵרֵינָא. לֹא. וְ
שִׁמּוֹן לָרַבּוֹ, בִּין בְּחַמִּין בִּין
מִ'תְּפֹאֳתָ' וְכָל 'תְּפֹאֳתָ' וְ
לֹאמַר 'כָּל תְּפֹאֳתָ', קִדְשִׁים
רַבִּי יוֹסִי הִגְלִילִי, אֲפִילוּ אֵין
תְּפֹאֳתָ יָחִיד. תְּפֹאֳתָ
תְּפֹאֳתָ נִקְבָּה מִנּוֹן. תְּפֹאֳתָ
נִקְבָּה, תְּפֹאֳתָ זָכֵר מִנּוֹן,
הוּא דְּאֵתָא. וְהִתְנַחֵא, רַבִּי
בְּפָרִים הַנֶּשְׁרָפִים וְשִׁעְרִים
אֲכִילוּהוּ. אָמַר לוֹ, תְּפֹאֳתָ
דְּרַבִּי עֲקִיבָא, תְּפֹאֳתָ
כֶּשֶׁר. נִבְנֶם אֶחָד מֵהֶם לֵי
יוֹסִי הִגְלִילִי, מָה אִם בְּמִקּוֹם
שָׂאִין תְּחַשְׁבֶּה פֹסְלֵי מֵ
עַל פִּי שְׂלֵא כְּפֹה, פֹּסְלֵי
אֵם הִכְנִים שֹׁמֵר, כֶּשֶׁר. אֵין
עַל תְּפֹאֳתָ, שִׁחְטִין מִרְצָה
הִגְלִילִי, קֵל וְחִזְקֵה. וּמָה
מִקּוֹם שָׂאִין תְּחַשְׁבֶּה פֹסְלֵי
לוֹ, הֲרִי הוּא אֹמַר אֲשֶׁשֶׁ
מִשְׁתֵּה. וּמָה מִקּוֹם שָׂאִין
שִׁחְטִין פֹּסְלֵי מִרְצָה, אֲשֶׁ
יִבְאֵ, וְהִנֵּכֶם פֹּסְלֵי מִקּוֹם
שְׂלֵא פֹסֵל דָּם שִׁחְטִין
אֵת דָּם שִׁחְטִין, אֵינוֹ דִּי

[illegible]

זבחים. פרק שמיני – כל הובחים דף פב עמוד ב – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"

תוספות

מקום משולש. פירשתי לעיל בסוף פ' שני (דף כט. ד"ה למקום). ולא תהא מחשבה סופלת בחוץ דיד. תימה כיון דלא ידע דרשה דשליש זה חוץ לזמנו ופיעול זה חוץ למקומו בלא ונוי לא תהא מחשבה סופלת וא"ל לא תהא יציאת חוץ סופלת בלא לכפר דמבפנים שלא פסל את המזבח וגם תחת דוקא מקו ידל כיון דנפקא לו מקרא דבשר נפסל הוא חוץ כל דמיס: **דמא** ולא

בשרה לקמן (דף צג) דרשין דמה של זו ולא דמה של אחרת וק"ל למעשי בשרה הא לכפר כתיב:

ביון שיצא בשר חוץ למחיצתו נאסר. פי' בקונטרס דום היוצא מקו מבשר אתי ועוד נפקא לו מן לא הובא את דמה וגו' אמר שנתא הבנתם את דמה לפניס אמר חן לא הובא לא דמה לא הקדש שנתא חוץ למחיצתה יצתה אמרו לו פנימה וחתה הכי דרשין ליה לקמן בפרק טבול דף ק"ח (ק"ה). ולא דרש דלקמן דרשי מבקדש וזרע יצא יצא ע"פ חלצ' (פסחים פב.) דרדשי

לענין בשר היוצא ועוד בפרק בתמה המוקשה (תחילת סה) דאיכא בת לא דרשי דתם ובשר בשרה לענין יוצא: **לא** נצרכא אלא לדרך משופש. פירש בקונטרס כנון גנין ועליהן כל קדש הקדשים מלולין קשה ובהקמין רבה (מנחות דף כו:) דרשי רבנן לא הקדש בלא יבא אלא מבית הפרכת וא"ל פני הכפרת בלא ימות ופרץ לכתוב אל הקדש ומבית הפרכת ולא בעי אל פני הכפרת ומשני למעשי דרך משופש השתא ל"ל קרא תיפוק ליה דרך גנין מדרבתי וא"ל יבא משופש דרך ביאה כדממשעין בפרק ב' דשבועות (דף ה:) טמא שנכנס דרך גנין להחיל תראה לפרש בשבועות מיידי בשבועות את הקדש אלא הובא כשנכנס דרך לול שהיה בעליית בית קדשי קדשים שבו היו משולשים את האומנים תיבות דרך ביאה הוא ולכן נעשה אי' כמו שפירש בקונטרס בנחות (שם) שחך התורה לפני ולפנים ועשה פתח כדרום או בצפון ונכנס אל נכנס בפתח שבמזרח שהיה פניו למערב ועוד פי' בקונטרס דתם אי' נכנס בפתח מזרח ועוד באלכסון התבאר בענין לא מרחיב דאל פי' בעינין שיהו פנים אל פנים מרחיבים את הכפרת ועד שי' לפרש דרך משופש כנון דרך לול שהיה

אחרית בית הכפרת כדאמר בסוף איהו מקומן (לעף דף נה) ענין יצא פי' בחוקשה דר' יעקב דאורלינ' שי' ל"ל קרא למעשי בהקמין רבה דרך משופש תיפוק לי' מדרבתי וא"ל יבא בדרייקין דהא דתא הבאה כתיבא ב' ויש חלוק בין הבאת דום לביאת דום האדם: נשרפן

מקום שיצא משולש, בדם בבשר באומרים. ולא תהא מחשבה פוסלת בחוץ, מקל וחומר. ומה מקום שפסל דם שבפנים את שבחוין, אין מחשבה פוסלת בפנים. מקום שלא פסל דם שבחוין את שבפנים, אינו דין שלא יהא פוסל מחשבה בחוץ. תלמוד לומר 'שלישי', חוץ למזנו. 'פגול', חוץ למקומו. בשר [היוצא לחוץ, פסול]. הנכנס לפנים, בשר. שיצא בדין, שפסול. ומה במקום שלא פסל דם שבחוין את שבפנים, בשר היוצא לחוץ פסול. מקום שפסל דם שבפנים את שבחוין, בשר הנכנס בפנים, אינו דין שישפול. הרי הוא אומר 'מדה', 'דמה' ולא בשר. כל וחומר. מעתה. ומה במקום שפסל דם שבפנים את שבחוין, בשר הנכנס לפנים, בשר. מקום שלא פסל דם שבחוין את שבפנים, בשר היוצא לחוץ, אינו דין שפשיש. הרי הוא אומר 'בשר בשרה מרפה לא תאכלו', ביון שיצא בשר חוץ למחיצתו, נאסר. תנו רבנן, 'פנימה', אין לי אלא פנימה. חיל, מנין. תלמוד לומר 'אל הקדש' 'פנימה'. ו'אמר קדש', ואל 'אמר 'פנימה'. אמר רבא, בא זה ולימוד על זה. מדי דתת, אתישב ושבך. דתניא, 'תשב', וזה קנין קנין עולם. 'שכיר', זה קנין קנין שנים. אמר 'תשב', ואל 'אמר 'שכיר'. ואני אומר, קנין קנין עולם, אינו אובל. קנין קנין שנים, לא כל שכן. אילו כן, הייתי אומר, 'תשב', זה קנין קנין שנים. אבל קנין קנין עולם, הוא אובל. בא 'שכיר' ולימוד על 'תשב', שזה קנין קנין עולם, וזה קנין קנין שנים, ואינו אובל. אמר ליה אבבי, בשלמא התם, תרי גופי מנייה. ואף על גב דתניה ליה לקרא למכתב, נרצע לא יאכל. ואידך, אתי בקל וחומר. מילתא דתני בקל וחומר, טרח וכתב לה קרא. אלא הבא, ביון (דאדא) דאופסל בהיכל, (הבא) לפני ולפנים מאי בעי. אלא אמר אבבי, לא נצרכא אלא לדרך משופש. אמר ליה רבא, והא 'הבאה' כתיב ביה.

אין אמר רבא, כל מדי דחשיב עליה לפני ולפנים, לא מפיסל בהיכל. בעי רבא, פר העולם דבר של צבור, ושעיר עבודת פוקבים, שהכניס דמן לפני ולפנים, מהו. מי אמרין 'אל הקדש' פנימה, כל הובא דקרינן 'אל הקדש', קרינן ליה 'פנימה'. כל הובא דלא קרינן 'אל הקדש', לא קרינן 'פנימה'. או דלמא, שלא במקומו הוא. ואם תימצי לומר, שלא במקומו הוא. פר ושעיר של יום הכיפורים, שהיה מקדמן על הבדים והוציאן להיכל והכניסן, מהו. מי אמרין, מקומו הוא. או דלמא, הואיל ונפק, נפק. ואם תימצי לומר, הואיל ונפק נפק. הנה מקדמן על הפרכת והוציאן

תרו מיבעי ליה כדפרישית מקום משולש: בשר היוצא לחוץ פסול. מוכשר בשרה נפקא לו לקמן: דמה ולא בשרה. דתני דמה כתיבי אשר יובא מזמח לו לא הובא את דמה חד למעשי בשר ק"ו. לבשר היוצא מעתה שלא יפסל: בשרה. בלא מדיחצות משמע ודרשי ליה לכל הבשר ששענין מחיצה טריפה הוא ביצאו ולא תאכל דום היוצא דף מבשר אתי ועוד נפקא לו מן לא הובא את דמה לא הקדש פנימה אמר לחן שנתא הבנתם לפניס א"ל חן לא הובא את דמה לא הקדש (פנימה) שנתא חוץ למחיצתה יצתה אמרו לו פנימה וחתה הכי דרשין ליה לקמן בפרק טבול דף ק"ח (ק"ה). חן לא הובא וגו' פנימה. אין לי אלא שנכנס דמה לפני ולפנים: בא זה ולימוד על זה. חן כתב קדש ולא כתב פנימה דיהי' אומר קדש ולא לפני ולפנים: בא פנימה. שהוא מחוץ ללימוד על קדש שהוא הובל תרסב כדן ושכיר לא יאכל קדש: קני' קנין עולם. נרצע משופש אצלו על הובל: קנין שנים. עבר עברי שתתיר לצאת בשבועות: אינו אובל. בתרומה שאין גופו קני' לכתב: בשלמא תתם. איכא למימר בשר מקראת סתומים בא זה ולימוד על זה: דתני טפיס יצתה. אין אדארתה של זה במשפט של זה וכל אחד מלמד על עצמו ואי משום דאיכא למפרך כדכור נרצע בדיא ולא נבעי שכי' ליה שכי' כ' כדמור לאו משום דבמשפחות הוא אלא משום שכי' בקו ואיכא לשני' מילתא דאיתא בקו טרח וכתב ליה קרא השתא דסתמי' ביש' ושפיר שנינן בא זה ולימוד על זה: אלא הבא. דאדארת לפני ולפנים בכלל הובל הוא דהא לא נכנס לא דרך היכל אין כאן אלא פסול הכל כיון דמחילא אפסיל ליה לפני ולפנים מאי בעי דהא למיפסל דרי' לול ועמוד ודהי' לו לפרש היכל ולשתוק שלא ישנה מקרא של חנם שאינו מלמד כלום: לא נצרכא. דהי' פנימה אלא לדרך משופש שלא כדכור כנון דרך גנין ועליהן בית המוקדש מלולין והשתא חורץ ללמד על עצמו ואי משום דאית' בקו אפי' טרח וכתב לה קרא ומשופש עוקם כן שמו בנחות בהקמין רבה (דף כו:) והא הבאה כתיב. אמר רבא, מפיסל אלא דרך הבאה אלא אמר רבא. לשלם דעלייה דרך פתחים ואשמועי' קרא דהיבא דחשיב עליה מתחילתו להבניסו (ולפני ולפנים) ותחילת הבאתו להחיל ע"מ פיה לא מפיסל על דמיני לפניס ואם החזירו לחוץ כשר פי' העלם דבר. שמועת פתחו בהיכל הבניסו לפני ולפנים. מהו. מי אמרין כל הובא דקרינן ביה פסול דאל הקדש כנון בתואת החיצונית: קרינא ביה פסול דשנייה כו'. דהא בי' דהדי כתיבי: או דלמא שלא במקומו הוא. ותואי הבניה ומפיסל: ותוציאן להיכל. לחות על הפרכת במשפט: מקומו הוא. שהרי חזוקי כלם תחת הלוח: או דלמא בי' דנפק בעשייה כל משותי נפקי ליה לפניס. ודהי' ליה שולא מקמה: ותוציאן

הנה מקדמן על הפרכת והוציאן

זבחים. פרק תשיעי – המזבח מקדש דף פג עמוד א – מותר מהדרת "אבן ישראל – (שטיינזלץ)" ר"ן תוספות

נשרפין אבית הדרשן. פירש בקונטרס כדי נסבה דעיקר על שפך הדרשן ישורף בפר העלם דבר כתיב ולא רק דלא בפר העלם כתיב אלא בפר כון משוח מזמ דרין עמו דכרי נסבה ויש לפרש דכרי קאמר מאותן דנשרפין אבית הדרשן לא מצינו שזמנא בגדים אלא אלו בלבד מצינו לפרות רב כון משוח ב' ר' צ"ע א' מתיך דרשא נמי נפקא לן שרפת בית הדרשן בפר יוסם הכפרים:

חרון עולך כל הובחים

המזבח מקדש בו. רבי יחיאל ורבן גמליאל אתו לפרוש חך רישא ובי האי חזנא בחוקת הבתים (כ"ב דף בת). דרבי ישמעאל ורבי עקיבא קמפריש בסיפא חזקת דרשנא: **היא** העולה. פירש בקונטרס היא משמע בהיותה תזא משעלת על מוקדה וקשה דבגמרא משמע דהיא מיעוטא הוא ולא ירימא אלא תנא אתא תורת העולה סמוך: דנסבין

מקבהה, ואין דנין בהמה מאדם: רבי יהודה אומר כו'. הא מויד, פסול. בשיפור. או בשלא כיפר. אמר רבי ירמיה, ממשמע שנאמר ואת פר החטאת אשר הובא את דמים (אל אהל מועד) לכפר בקדש, מה תלמוד לומר והשוורף. מה תלמוד לומר והשוורף, לגופיה איצטריך. אלא, מה תלמוד לומר חטאת. חטאת. לפי שלא למדנו אלא לפר ושעור של יום הכפורים שנשרפין אבית הדרשן, ממציאין בגדים. שאר נשרפין, מנין. תלמוד לומר חטאת. חטאת, דכרי רבי יהודה. רבי מאיר אומר, אינו צריך, הרי הוא אומר ואת פר החטאת ואת שעור החטאת, שאין תלמוד לומר לכפר, מה תלמוד לומר לכפר, לימד על כל המוקדפנים שהשוורף מטמא בגדים. ורבי יהודה, לכפר' לא משמע ליה. מאי מטמא. לאו, משום דמביעא ליה תלמודה שור:

חרון עולך כל הובחים שנתערבו

המזבח מקדש [את] הראוי לו. רבי יהושע אומר, כל הראוי לאישים, אם עולה לא ירד, שנאמר היא העולה על מוקדה. מה עולה שהוא ראוי לאישים, אם עולה לא תרד. אף כל שהוא ראוי לאישים, אם עולה לא ירד. רבן גמליאל אומר, כל הראוי למזבח, אם עולה לא ירד, שנאמר היא העולה על מוקדה על המזבח. מה עולה שהוא ראוי למזבח, אם עולה לא תרד. אין בין דכרי רבן גמליאל לדכרי רבי יהושע אלא תדמך ונסכים, שרבן גמליאל אומר לא ירד, ורבי יהושע אומר, ירד. רבי שמעון אומר, הובא כשר ונסכים פסולין, הנסכים כשירים והובא פסול. אפילו זה וזה פסולין, הובא לא ירד, והנסכים ירדו: ונשרא

פר החטאת ואת שעור החטאת וכו'. **מאי** מטמא. לא נפקא ליה לר' יהודה מלכא לא משום דנפיק ליה. לזאי לכפר לג"ש דרבי שמעון ללמד על דמים החוצצנים שנכנס דמים לפנים שאין פסול אלא כי כפר כרבי שמעון ולא משום דחלי טעמא דשריפה בחובא את דמן הילכך איצטריך חטאת חטאת לרבות שאר הפעמים:

חרון עולך כל הובחים

המזבח מקדש. אפילו דבר פסול שעלה למזבח קדשו המזבח ליעשות לחמו ואין מורידין אותו: את הראוי לו. משדובר לחלקו ובגמרא מפרש למעשי קמצים שלא קדשו בבלי לאחד קמציה לא דוברו לחלק בגו דאע"ג וקדשה המזבח כולה בבלי אין זה חלק בגוה דבר שאין המזבח קריבה כולה ובקמציה בלא מוח כל אין זה מבורר למזבח רבי יהושע אומר כו'. ותינא פירושא דאזא רזאלי לו דסתמא דמתניתין רבי סתם מתניתין את הראוי לו למעשי שאין ראוי לו והדר מפרש ומאי נידו ראוי לו לרבי יהושע ראי לאישים שנפסל ולא דם פסול ונסכים פסולין שאין לאישים ולר"ג כל דראוי למזבח שנפסל אפילו דם ונסכים ואין קץ למעט אלא מה שלא נבדל לחלק מזבח מעולם ומאי נידו קמצים שלא קדשו מעולם בבלי לאישים. לזש: היא העולה על מוקדה. דבר שהוא למוקד העולה היא בהיותה יתא ולא ירד היא משמע בהיותה תזא משעלת על מוקדה (אף כל שראוי לאישים. לא יקדש ונסכים (פסולים) כדמפרש בסיפא אין בין דכרי ר"ג לדכרי רבי יהושע אלא דמים ונסכים. רבי שמעון פסולא ליה נסכים של זבח כרבי יהושע (וכדן) ונסכים ובאין בפני עצמן כרבן גמליאל ולא ממוקדה וליף אלא טעמא אחרניא ליה את כדמפרש בגמרא: אם הובא כשר ונסכים פסולין. כגון שיצאו או נטמאו: או הובא נפסל ונסכים כשרין. דואיל וזם באים בגללו נפסלו עמו ונטלה תורת הקרבה מן: הובא לא ירד. דמזבח קדשו:

והנסכים

והוציאו למזבח לזכות שבע על סידור ומתן ד' על קרעתו כדכתיב ויצא אל המזבח אשר לפני ה' ובפר עליו ותתן זה מזבח הזהב בפר דרשנו לו (וימא דף נוה) ואמרין התם דלכרי כתיב ויצא עד תפוק מבוליה מזבח שלא יעמוד בין המזבח ולפרת בשעת מנוחת המזבח אלא בין המזבח לפתח לצד המזבח: **הבא** חד פסוק הוא. שאין הפסק (מזבח) ביניהם ולא היא הניבסה שלא במקושה: **א** דילמא דחנא שויה שני מקומות דכתיב ביה יציאתה ה' בת"כ ובי אליעזר אומר נאמר כאן לכפר בקדש ונאמר להלן לכפר בקדש מה להלן בשלא כפר כאן בשלא כפר רבי שמעון אומר נאמר כאן לכפר בקדש ונאמר להלן לכפר בקדש מה להלן בשכפר אף כאן בשכפר: **א** אלעזר יליף לכפר דאשר יזבא מדמה לכפר מוכל אדם אל יהיה באהל מועד כבבוא לכפר ומודיה שפורשן מן הדיכל בשעת הקטרה מה להלן כבבוא לכפר משמע מתחלת ביאת המזבח והודיה תבירו לפרוש והלכך כתיב לכפר ועדיין לא כיפר משמע אף אשר יזבא מדמה לכפר מתחלת הבאתה ע"מ לכפר משמע שנפסל הילכך אע"פ שלא כיפר: **ונאמר** להלן לכפר בקדש. דר' שמעון ואת פר החטאת ואת שעור החטאת אשר הובא וכו' מה להלן בשכפר הכתוב מדבר דזא שריפה בתר כפרה: **היא** אף כאן בשכפר. רבי אליעזר כבר דנין חזון מחין. דם חטאת החיצונה שהכתוב מלמד שנתעורר בחיץ אל יכניסוהו לפנים מאד: **זה** שהכתוב מחזירו שיעמוד בחיץ: **ואין** דנין חזון מכפנים. מפר ירמיה שהבאתה כמנוחת לפנים דנין בהמה כבהמה. חטאת חיצונה מחטאת פנימי: **הז' (הנבים שזכר בשר)** הא מויד פסול בשכפר או בשלא כיפר. בשכפר ודכרי שמעון סבירא ליה או אפי' בשלא כיפר ודכרי אליעזר: **הז' בתורת כהנים** ואת פר החטאת וכו' והשוורף אותם וכו' מה ת"ל דמשמע דמביע ליה מה ת"ל השוורף חזין לקדשך מה ת"ל דא לפרה איצטריך ללמוד שהשוורף מטמא בגדים: **אלא** מה תלמוד לומר. אטעמא חטאת חזי וימני מדר: **ונשרפין אבית הדרשן**. כדי נסבה דרא דעיקר על שפך הדרשן ישורף בפר העלם דבר כתיב אלא משום דמטמא בגדים נקט לה דלא כתיב בה: **אינו צריך**. ללמוד מחטאת חטאת דממשעלותא נפקא דחלי טעמא דטומאת בגדים משום דדובא את דמה לכפר למדנו שכל הנסכים והשורפם מטמא בגדים שלא היה לו לכתוב ואשר דובא וכו' אלא את

פר החטאת ואת שעור החטאת וכו'. **מאי** מטמא. לא נפקא ליה לר' יהודה מלכא לא משום דנפיק ליה. לזאי לכפר לג"ש דרבי שמעון ללמד על דמים החוצצנים שנכנס דמים לפנים שאין פסול אלא כי כפר כרבי שמעון ולא משום דחלי טעמא דשריפה בחובא את דמן הילכך איצטריך חטאת חטאת לרבות שאר הפעמים:

חרון עולך כל הובחים

המזבח מקדש. אפילו דבר פסול שעלה למזבח קדשו המזבח ליעשות לחמו ואין מורידין אותו: את הראוי לו. משדובר לחלקו ובגמרא מפרש למעשי קמצים שלא קדשו בבלי לאחד קמציה לא דוברו לחלק בגו דאע"ג וקדשה המזבח כולה בבלי אין זה חלק בגוה דבר שאין המזבח קריבה כולה ובקמציה בלא מוח כל אין זה מבורר למזבח רבי יהושע אומר כו'. ותינא פירושא דאזא רזאלי לו דסתמא דמתניתין רבי סתם מתניתין את הראוי לו למעשי שאין ראוי לו והדר מפרש ומאי נידו ראוי לו לרבי יהושע ראי לאישים שנפסל ולא דם פסול ונסכים פסולין שאין לאישים ולר"ג כל דראוי למזבח שנפסל אפילו דם ונסכים ואין קץ למעט אלא מה שלא נבדל לחלק מזבח מעולם ומאי נידו קמצים שלא קדשו מעולם בבלי לאישים. לזש: היא העולה על מוקדה. דבר שהוא למוקד העולה היא בהיותה יתא ולא ירד היא משמע בהיותה תזא משעלת על מוקדה (אף כל שראוי לאישים. לא יקדש ונסכים (פסולים) כדמפרש בסיפא אין בין דכרי ר"ג לדכרי רבי יהושע אלא דמים ונסכים. רבי שמעון פסולא ליה נסכים של זבח כרבי יהושע (וכדן) ונסכים ובאין בפני עצמן כרבן גמליאל ולא ממוקדה וליף אלא טעמא אחרניא ליה את כדמפרש בגמרא: אם הובא כשר ונסכים פסולין. כגון שיצאו או נטמאו: או הובא נפסל ונסכים כשרין. דואיל וזם באים בגללו נפסלו עמו ונטלה תורת הקרבה מן: הובא לא ירד. דמזבח קדשו:

והנסכים

הנפסין בשרין וחובב פסול. אי אפשר להזיח לנפסין כשרים גמורים כיון דחובב פסול
אלא כלומר בשרין מפסול בעמל. **למעוטי** מאי. אי למעוטי קטרת קאמי הא
תנא לה סיפא וכן רובע ותרבע קתי כסיפא ולא היה לה למחנא ראו לו אלא המזבח
מקדש תוספתין:
למעוטי קמצים שלא קדשו בבלי. לכאורה
אפילו אליבא דרש קא דאמי
לקמן (דף פז.) בשנפך דמה דלא ידי דחא
ולכולהו תנאי מיבעי ליה לאשכוחי שאין ראו לו
ועוד מדפריך עלה מרש מדעאלא דהדייא דעאל
אתאי ברש דלרבי יודיה ירדו מדמאר עלה רבי
יורא לקמן אף אן נמי תנינא שנשפך דמה בר וכי
קאמר למעוטי קמצים שלא קדשו בבלי הכי נמי
דחיה מצי לממר לרבי יודיה למעוטי אעורר
קדשים קלין שחנעלן לפני זריקת דמים דירדו אלא
משום דאחרי' ל' שמעון נקט ב' והוקשה
חיים דרבי שמעון לר' שנשפך בקומץ רבה
(נמנח דף ב.) דקומץ לא בעי קידוש כלי זכר
לומר על כרחן דבא אליבא דרבנן נקט דבעי
בקומץ קידוש כלי בדקיעא. וכן דבלי דוחי ולא
כרבי שמעון ולרבי שנשפך משכבת לה שאין ראו
על כוון לבונה קדם קריעת הסולת שהלבנה
נותרת בקריעת הסולת ועוד רחמי דהדייא דעאל
כבלי עלמא דבבל דוכתי מיתי לה הבא ובפי'ן
מדעילה (דף ו.) ועוד מדפריך מאי שנא מדעאל
ולא פריך מאי נמנחי' שנשפך דמה וכן במעילה
דמיתייה מדעאלא ולא מיתייה נמנחי' שנשפך אע"ג
דמיתייה דומה לדומה נמנחייה משמע דהדייא דעאל
כבלי עלמא דאפרי' ר' יודיה מודה דנעשו לחמו
של מנבח אלה ולרבי לנשפך דמה כיון דאיבא זריקת
דמה דחא דאמר רבי יורא לקמן אף אן נמי תנינא
לרש מוכח שפיר דנעשה לחמו של מנבח דעאל
השם דאפילו לרבי שמעון אין כאן ראיא דחיה
דחיה מצי לממר דלרש' פישטא וכי איצטריך
לה ללעל' דאפילו אליבא דר' יודיה:
ההוא לאחוריו פוקיען דחא דתנא. ומתא
דררשין לקמן ועשית עולותיך הבשר
הדמ עיבולי עולה אתה מחזיר ואי אתה מחזיר
עיבולי גידים ועצמות לא נפקי פוקיען דקסבר האי
תנא דלא אמרין ממילא שמעון מנח כי דחיה
דנפקא לן בסמוך מאשר תאכל האש את העולה
דררשין עיבולי עולה אתה מחזיר ואי אתה
מחזיר עיבולי קטרת ומאן דאית ליה ממילא
שמעת מנח הכי נמי דחיה מצי למירשך פוקיען
מועשית ומ' תריוור צריכי מאשר תאכל האש
דמועשית לא דחיה ממעשין קטרת כיון כבוד
הקריבה הוא כמו בשר דחיה ועוד יש לומר דחייט
טעמא דלא נפקא פוקיען מדררשין עיבולי עולה
אתה מחזיר ואי אתה מחזיר עיבולי גידים ועצמות
משום דחיה מוקמינא ליה משפירשין מן המערכה
ועודם דל גבי המזבח ולא נפול לארץ אבל נפול
לארץ אפילו עיבולי עולה אי אתה מחזיר: **ואי**
אתה מחזיר עיבולי קטרת. עיבולי לבונה לא

הנפסין ירדו. שאין מזבח מקדש פסולין אלא בבאין בגלל עצמן אבל לא הבאין בגלל
אחרים בדילוף רש טעמיה בגמרא (מפרש) **נמ' למעוטי מאי**. שלא ראה למזבח לרבי
הכל: **אימורי** קדשים קלים לפני זריקת דמן. לה אורירו למזבח שזריקת דמן שלחן
קבעתון לחלק גזזה לענין מעילה מה שאין כן בקדשי קדשים שהן מתחילתן לגזזה
ואימוריהן עולין למזבח אבל קדשים קלים אין
בזמן מעילה אפי' באימוריהן בדמיא בהרות
כדנים את קדשיה ד' המיוחדים לשם יצאו
קדשים קלים אבל לאחד זריקת דמים יש מעילה
באימוריהן דנפקא לן מכול חלב לה לרבות
אימורי קדשים קלים לאחד זריקת דמים
למעילה ואפילו הכי קאמר לא ירדו: **נפשייה**.
דאפסולין בדבר אחר הוא: **הוא לאחוריו**
פוקיען. דלא אפסולין קאי אלא באשכרן
שפוקיען מן הקידה אישקטלירי' וקאמר קרא
שיחוריה למקדשה דעל מוקדה משמע מוקד
שויה לה כבב אשר תאכל האש בו. קרא
יתדא דחא דפישטא דרשן מאשר תאכל האש
הוא אלא לדראש אתה אשר תאכל האש
ותפקעם העולה מעל המזבח חוזר והעלם על
המזבח: **לאי** פסילא ש"ם בו. הליכך לא בעי
קרא אחרינא: **קדש טובה**. ללמדך טעמא שלא
ירד משום דרשית מזבח הוא: **מנח** ארבעים
כזבים. כל חנונע כמנבח קדש (שמנון מנח) קטת
הבשר. להקטרה לפני פסול כגון כל חורגא
וטמא: **לא חיתה לו שעת הבשר**. נשחט חוץ
למנח חוץ למקדמה ת"ל בכשים. וסמך לו דחיה
אשר תעשה על המזבח: **ר' עקיבא** אמר. עולה
בזאי קרא כתיב פי' מיתי' לה פסולה. דלא
תרד דאף עולה העוף משמע ומר מיתי' לה
לקדושי פסולין כמבשים בהמה ולא עוף: **כבב**
החמא עולה. משראי לעלות ח"ו קריעט
שקדשו בבלי איבא בינייהו לתנא דין לא ירדו
לתנא דמתניתא ירדו: **קמצים** קדשים בבלי.
ונפסלי' לתנא ירדו. רבן גמלי' שקדשו ידועש
לא ירדו דגמרי לה ממוקדה וממזבח חגי בני
מזבח ממוקדה נעזר עד שלא נפסלה לתנא
דמתניתא. רבי יוסי הגלילי ורבי עקיבא ירדו
דעולה בענין אבל מנחה חרה:

נמרא ראו לו, אין. שאין ראו לו, לא. למעוטי מאי.
אמר רב פפא, למעוטי קמציין שלא קידשו בבלי.
מתקין לה רבינא, מאי שנא מדעאלא. דאמר עולא,
אימורי קדשים קלין, שחנעלן לפני זריקת דמן, לא
ירדו, נעשו לחמו של מנבח. הקד, לא מיחסרו מעשה
בגופיהו. הני, מיחסרו מעשה בגופיהו: רבי יהושע
אומר כל הראוי לאישים בו: ורבן גמליאל נמי,
הכתוב עולה על מוקדה. ההוא, לאחוריו פוקיען,
הוא דתנא. ואידך, לאחוריו פוקיען, מנא ליה. נפקא
ליה מאשר תאכל האש: ואידך, והוא מיבעי ליה,
לעובולי עולה אתה מחזיר ואי אתה מחזיר עיבולי
קטרת. דחגי רבי תנינא בר מנימי ברבי אלעזר בן
עקיבא, אשר תאכל האש את העולה על המנבח,
עיבולי עולה אתה מחזיר, ואי אתה מחזיר עיבולי
קטרת. ואידך, לא ממילא שמעו מנח, דעיבולי עולה
מחזירין: רבן גמליאל אומר כל הראוי בו: ורבי
יהושע נמי, הכתיב 'מנבח'. ההוא מיבעיא ליה, מאי
(מנבח) קאמר רחמנא, כל הראוי למוקדה, מקדש
מנבח. ואידך, מנבח אחרניא כתיב. ואידך, חד להכיבא
הדיתה לה שעת הבשר, וחד להכיבא ניהא היתה לה
שעת הבשר. ואידך, בין דפסילין דתנא, ורבנן
רחמנא. לא שנא, דחתה לו שעת הבשר. לא שנא,
לא היתה לו שעת הבשר: רבי שמעון אומר תנחב
כשר בו: תנינא, רבי שמעון אומר, 'עולה', מה עולה
הבאה בגלל עצמה, אף כל הבאין בגלל עצמן. יצאו
נכסים הבאין בגלל זבח. רבי יוסי הגלילי אומר, מתוך
שנאמר 'כל הנוגע במנבח יקדש', שומע אני, בין ראוי
ובין שאינו ראוי. תלמוד לומר 'בבשים', מה בבשים,
ראויים. אף כל, ראוי. רבי עקיבא אומר, 'עולה', מה עולה ראוי, אף כל ראוי. ורבי
אמר רב אדא בר אבהו, עולת העוף פסולה, איבא בינייהו. מר, מיתיה לה מעולה, ומר,
מיתיה לה מ'בבשים'. ולמאן דמיתיה לה מ'בבשים, הכתיב 'עולה'. אי כתיב 'בבשים' ולא
כתיב 'עולה', הוה אמינא, אפילו מחיים. כתב רחמנא עולה. ולמאן דמיתיה ליה מעולה,
הא כתיב 'בבשים'. אי כתיב 'עולה' ולא כתיב 'בבשים', הוה אמינא, אפילו מנחה. כתב
רחמנא 'בבשים'. מאי איבא בין הני תנאי, להני תנאי דמתניתין. אמר רב פפא, קמצים שקדשו
בבלי, איבא בינייהו. לתנאי דין, לא ירדו. לתנאי דמתניתא, ירדו. (ריש לקיש אמר), מנחה
הבאה בפני עצמה, דלרבי כולן לא תרד. דלרבי רבי יוסי הגלילי ורבי עקיבא,
תרד

הנפסין ירדו. שאין מזבח מקדש פסולין אלא בבאין בגלל עצמן אבל לא הבאין בגלל
אחרים בדילוף רש טעמיה בגמרא (מפרש) **נמ' למעוטי מאי**. שלא ראה למזבח לרבי
הכל: **אימורי** קדשים קלים לפני זריקת דמן. לה אורירו למזבח שזריקת דמן שלחן
קבעתון לחלק גזזה לענין מעילה מה שאין כן בקדשי קדשים שהן מתחילתן לגזזה
ואימוריהן עולין למזבח אבל קדשים קלים אין
בזמן מעילה אפי' באימוריהן בדמיא בהרות
כדנים את קדשיה ד' המיוחדים לשם יצאו
קדשים קלים אבל לאחד זריקת דמים יש מעילה
באימוריהן דנפקא לן מכול חלב לה לרבות
אימורי קדשים קלים לאחד זריקת דמים
למעילה ואפילו הכי קאמר לא ירדו: **נפשייה**.
דאפסולין בדבר אחר הוא: **הוא לאחוריו**
פוקיען. דלא אפסולין קאי אלא באשכרן
שפוקיען מן הקידה אישקטלירי' וקאמר קרא
שיחוריה למקדשה דעל מוקדה משמע מוקד
שויה לה כבב אשר תאכל האש בו. קרא
יתדא דחא דפישטא דרשן מאשר תאכל האש
הוא אלא לדראש אתה אשר תאכל האש
ותפקעם העולה מעל המזבח חוזר והעלם על
המזבח: **לאי** פסילא ש"ם בו. הליכך לא בעי
קרא אחרינא: **קדש טובה**. ללמדך טעמא שלא
ירד משום דרשית מזבח הוא: **מנח** ארבעים
כזבים. כל חנונע כמנבח קדש (שמנון מנח) קטת
הבשר. להקטרה לפני פסול כגון כל חורגא
וטמא: **לא חיתה לו שעת הבשר**. נשחט חוץ
למנח חוץ למקדמה ת"ל בכשים. וסמך לו דחיה
אשר תעשה על המזבח: **ר' עקיבא** אמר. עולה
בזאי קרא כתיב פי' מיתי' לה פסולה. דלא
תרד דאף עולה העוף משמע ומר מיתי' לה
לקדושי פסולין כמבשים בהמה ולא עוף: **כבב**
החמא עולה. משראי לעלות ח"ו קריעט
שקדשו בבלי איבא בינייהו לתנא דין לא ירדו
לתנא דמתניתא ירדו: **קמצים** קדשים בבלי.
ונפסלי' לתנא ירדו. רבן גמלי' שקדשו ידועש
לא ירדו דגמרי לה ממוקדה וממזבח חגי בני
מזבח ממוקדה נעזר עד שלא נפסלה לתנא
דמתניתא. רבי יוסי הגלילי ורבי עקיבא ירדו
דעולה בענין אבל מנחה חרה:

דוסתא, רבי אבא בר זמינא, ומטו בה בשם רבי דוסתא סבא, אכן כתב ליה, "הרי שלחנו לך אדם גדול שאינו בוש לומר לא שמעתיו".

מהו להתיר בפלוגם? רבי אבהו בשם רבי יוחנן: מתירין בפלוגם. רבי יהושע בן לוי התיר בפלוגם. רבי הונא בשם רבי ירמיה: במקום שאין טלית. אמר רבי יוסי בי רבי בון: בנדרים חקלים.

הדרן עלה נערה מאורסה

פרק יא

הלכה א' מתניתין אילו נדרים שהוא מיפר: נדרים שיש בהן עינוי נפש. אם ארחין ואם לא ארחין. אם אתקשט ואם לא אתקשט. אמר רבי יוסה: אין אלו נדרי עינוי נפש.

גמרא כתיב (במדבר ל) כל נדר וכל שבועת אפר לענת נפש. אין לי אלא נדרים שיש בהן עינוי נפש, נדרים שבינו לבינה מניין? בין איש לאשתו. עד בדון בבעל, באב מניין?

[דף ל"ז ע"א]

בין אב לבתו, מה הבעל אינו מיפר אלא נדרים שיש בהן עינוי נפש ונדרים שבינו לבינה, אף האב אינו מיפר אלא נדרים שיש בהן עינוי נפש ונדרים שבינו לבינה.

רבי יעקב בר אחא אמר: איתפלגון רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש. רבי יוחנן אמר: בין לנדרים בין לשבועות – הבעל מפר. רבי שמעון בן לקיש אמר: לנדרים מפר, ולא לשבועות.

אמר רבי יוסי בי רבי בון: אף בנדרי הזקן פליגי רבי יוחנן ורבי שמעון בן לקיש. רבי יוחנן אמר: בין לנדרים בין לשבועות – הזקן מתיר. ורבי שמעון בן לקיש אמר: לנדרים – הזקן מתיר, ולשבועות – אין הזקן מתיר.

ואתניא דרבי שמעון בן לקיש כהדא דאסי. חד בר נש אתא מישרי נדרא קומי רבי יוסי. מתעטף ויתיב ליה, אמר ליה: מה אשתבעת? אמר ליה: איפופי ושראל, לא עללה לביתי. אמר ליה: איפופי ושראל ולא עללה לביתך!

רבי זעירא פתח מתניתא: אלו נדרים שמופר, נדרים שיש בהן עינוי נפש, אם ארחץ ואם לא ארחץ. אם אתקשט ואם לא אתקשט. אמר רבי יוסי: אין אלו נדרים עינוי נפש, אלא דברים שבינו לבינה. אלו הן נדרים עינוי נפש, כרבי יוסי, בשאמרה: "קונם פירות העולם עלי" – הרי זה יפר.

רבנן אמרין: נדרים עינוי נפש, היפר לה – מופר לעולם. נדרים שבינו לבינה – אינו מופר אלא כל זמן שהיא עמו. רבי יוסי אומר: בין נדרים עינוי נפש בין נדרים שבינו לבינה, הפר לה – מופר לעולם.

והא רבנן אמרין: נדרים עינוי נפש, הפר לה – מופר לעולם. רבי יוסי אומר: נדרים שבינו לבינה, היפר לה – מופר לעולם. מה ביניהון? בשאמרה: "קונם הנניתי עליך אם אצא מרשותך".

[דף ל"ז ע"ב]

ויפר לה! בשלא אמרה [אלא] קונם הנניתי גופי עליך לכשאצא מרשותך: רבנן אמרין: נדרים עינוי נפש הן. רבי זעירא ורבי הילא, תריהון אמרין [רבי יוסי אומר]: נדרים שבינו לבינה הן.

על דעתיה דרבי זעירא, רבי יוסי ורבי יוחנן בן גורי – שניהון אמרו דבר אחד. דתנינן תמן: רבי יוחנן בן גורי אומר: יפר, שמוא יגרשנה ויתהא אסורה לחזור לו.

רבי הילא פתח מתניתא: אלו נדרים שהוא מיפר לה, נדרים שיש בהן עינוי נפש, אם ארחץ אם לא ארחץ, אם אתקשט אם לא אתקשט. מהו "אמר רבי יוסי"? אין אילין נדרין נדרים עינוי נפש, אלא אלו נדרים שבינו לבינה. אלו הן נדרים עינוי נפש – דברי הכל.

אם ארחץ אם לא ארחץ. ותני בן: נדרים עינוי נפש, אם ארחץ אם לא ארחץ, אם אתקשט אם לא אתקשט.

בין על דעתיה דרבי זעירא, בין על דעתיה דרבי הילא, מחלפה שיטתיה דרבי יוסי. דתני: מעיין של בני העיר; הן ואחרים – הן קודמין לאחרים. אחרים ובקמתן – אחרים קודמין לבקמתן. בביתן ותני אחרים – בביתן קודמת לתני אחרים.

אמר רבי יוחנן: מאן תנא בביתא חיי נפש? רבי יוסה? דתני, אין נותנין מהן לא למשרה ולא לבכיסה. רבי יוסה מותר בבכיסה. מחלפה שיטתיה דרבי יוסי, תמן הוא אומר: אין רחיצה חיי נפש, וכא הוא אומר: בבכיסה חיי נפש! אמר רבי מנא: אדם מגלגל ברחיצה, אין אדם מגלגל בבכיסה.

יהודה איש חוצא, עבד סמיר במערתא תלתא יומין מיקום על הדין טעמא מניין שחיי העיר הוואת קודמין לחיי עיר אחרת. אתא לגבי רבי יוסי בן חלפתא. אמר ליה: אית לי סמיר במערתא תלתא יומין מיקום על הדין טעמא, מניין שחיי העיר הוואת קודמין לחיי עיר אחרת. קרא לרבי אבא בריה, אמר ליה הדין טעמא, מניין שחיי העיר הוואת קודמין לחיי עיר אחרת? אמר ליה: (יהושע כא) תהיינה הערים האלה. תהיינה עיר, ואחר כך מנרשיה סביבותיה. אמר ליה: מי גרם לך? דלא ילפתה עם חבירה.

ניחא, אם ארחי. אם לא ארחי, ותרחי? אמר רבי מנא: בשאמרה: "קונם הנניתי עליך משא רחי" אם ארחי!"

[דף ל"ז ע"א]

ויפר לה! אמר רבי יוסי בי רבי בון: בשלא אמרה אלא: "קונם הנניתי גופי עליך לכשארחי". ויכוף! לא בן אמר רב הונא: "הנניתי עליך" – בופה ומשמשותו. "הנניתי עלי" – הרי זה יפר! שנייא היא, שהיא הננייתו והננייתה.

אמר רבי אבא מרי: אם ארחי אם לא ארחי, לעולם. אם אתקשט, ואם לא אתקשט, לעולם. רבני דמסרינן בשם רבי נסא: אם ארחי ואם לא אתקשט, אם אתקשט ואם לא ארחי.

הלכה ב' מתניתין אלו הן נדרי עינוי נפש, אמרה: "קונם פירות העולם עלי" – הרי זה יפר. "פירות המדינה זו עלי" – יביא לה ממדינה אחרת. "פירות ההנווני זה עלי" – אינו יכול להפר. אם לא היתה פרנסתו אלא ממנו – הרי זה יפר; דברי רבי יוסה.

גמרא שמואל אמר: אמרה: "קונם פירות העולם עלי", והיו שם ציבורים בסידקי – יקח לה מהן. רבי שמעון בן לקיש אמר: "קונם פירות בני זו המדינה עלי", והיו שם אכסנאין מוכרין – יקח מהן.

כתיב (במדבר ל) וכל נדר וכל שבועת אסר לענת נפש. בגון פילפל שאני טועמת, קלוקסין שאני טועמת. לא סוף דבר שיש מאותו המין, אלא אפילו אין בו מאותו המין, שמו יביא לה אחר מאותו המין.

רבי יוחנן בשם רבי ינאי: היו לפניו שתי חתיכות, אחת יפה ואחת רעה, נתנה עיניה ביפה ונדרה מן הרעה – הרי זה יפר. מפני מה הוא מיפר? חבריא אמרי: מפני נדרי עינוי נפש שלה. רבי ועירא ורבי הילא, תריהון אמרי: מפני נדרי עינוי נפש שלו.

רבי זעירא בשם שמואל: כל הנדרים אדם מיפר, חוץ מהאומרת: "הנניתי על פלוני". הא

[דף ל"ז ע"ב]

"הנניתי פלוני עלי" – יפר. והתנינן: "קונם פירות חנווני זה עלי" – אינו יכול להפר! פתר לה, כרבי יוסי וחלוקים עליו, דתנינן תמן: אם לא היתה פרנסתו אלא ממנו – הרי זה יפר. אמר רבי יוסי: דו מקיף ליה דו יב ליה. אמר רבי מנא: דו יב ליה מקמח טבא.

הלכה ג' מתניתין "קונם שאיני נהנית לבד" – אינו יכול להפר. ויכולה היא ליהנות בלקט ובשכחה ובפיאה. "קונם פהנים ולוים נהנין לי" – יפלו על פורחו. "פהנים אילו ולוים אילו נהנין לי" – יפלו אחרים.

גמרא אמר רבי יוחנן: כיני מתניתא, ויכולה היא ליהנות בלקט ובשכחה ובפיאה.

תני: ובמעשר עני. לית באן מעשה [מעשר] עני. מעשר עני ניתן בזכיה, ואילו בעזיבה.

רבי יוסי בן חנינא אמר: אדם נותן מעשרותיו בטובת הננייה! ורבי יוחנן אמר: אין אדם נותן מעשרותיו בטובת הננייה! מאי טעמא דרבי יוסי בן חנינא? (במדבר ה) ואיש את קדשיו לו יהיה. ורבי יוחנן אמר: לו יהיה, יתנם לכל מי שירצה.

מתניתא פליגא על רבי יוסי כי רבי חנינא. "קונם פהנים ולוים נהנים לי" – יפלו על פורחו! פתר לה, באומר: אי אפשי ליתן מתנה כל עיקר. תדע שהוא בן, דתנינן: "פהנים אילו ולוים אילו נהנים לי" – יפלו אחרים.

מתניתא פליגא על רבי יוחנן. אומר הוא לישראל: הא לך סלע זה, ותן בכור זה לכן בתי כהן! פתר לה: ברוצה ליתנו לשנים, וכן בתו אחד מהן, אמר לו: הא לך סלע ותן כהן בתי כהן!

בעיון קומי רבי זעירא: כהן לישראל – רבי אוסר. מה רבי יוסי אמר? לא אנכיבון. רבי חזקיה בשם רבי אחא אמר:

[דף ל"ח ע"א]

הכין אנכיבון, על דעתיה דרבי יוסי בר חנינא, כהן לישראל למה הוא אסור, לא מפני מראית העין? אוק רבי יוחנן אית ליה, ישראל לישראל אסור, מפני מראית העין. אמר רבי יוסי בר בון: הילול קדשים יש באן, ותמר, מפני מראית העין?

ועוד מן הדא: הכהנים והלוים המסייעין בגגרות – אינן נותנין להן לא תרומה ולא מעשר. ואם נתן – הילל. ולא יחללו את קדשי בני ישראל (ויקרא כב), והן מחללין אותן!

יותר מיכן אמרו: תרומתן אינן תרומה, ומעשרותן אינן מעשר, והקדישן אינן הקדש. ועליהן הכתוב אומר: (מכה ג) ראשיה בשוחד ושוטו ומהקום מביא עליהן ג' פורעניות: לכן בגלגלם ציון שדה תחרש, וירושלים עיין תהיה, והר הבית לבמות יער.

מתניתא פליגא על רבי יוחנן. המקדש בתרומות ובמעשרות ובמתנות, ובמי הטאת, ובאפר הטאת – הרי זו מקדשת, אף על פי ישראל. פתר לה: בתרומה שנפלה לו מאבי אמו כהן.

הלכה ד' מתניתין קונם שאיני עושה על פי אבא, ועל פי אבי, ועל פי אחי, ועל פי אחיד – אינו יכול להפר. שאיני עושה על פיך – אינו צריך להפר. רבי עקיבה אומר: יפר, שמו תעדיף עליו יותר מן הראוי לו. רבי יוחנן בן נורי אומר: יפר, שמו יגרשנה ותהא אסורה לחזור לו.

גמרא תמן תנינן: המקדיש מעשה ידי אשתו – הרי זו עושה ואוכלת. המותר, רבי מאיר אומר: הקדש. רבי יוחנן הסנדלר אומר: חולין. רבי שמעון בן לקיש אומר: במותר חמש סלעים פליגין, דו פתר לה במעלה לה מוונות ואינו נותן לה מעה כסף לצרכיה, ותנינן: אם אינו נותן לה מעה כסף לצרכיה – מעשה ידיה שלה.

רבי יוחנן אומר: במותר לאחר מיתה פליגין. דו פתר לה בשאינו מעלה לה מוונות. אבל במעלה לה מוונות – דברי הכל קידש.

וכא, אינו יכול להפר. רבי מאיר אומר: אינו 'צריך' להפר. רבי יוחנן הסנדלר אומר: שלה. רבי עקיבה אומר: שלה. רבי יוחנן בן נורי אומר: שלו.

[דף ל"ח ע"ב]

רבי עקיבה אומר: יפר. אמר רבי בא: בשאסרו מעשה ידיה מלעשות, עד ה' סלעים – הוא בופה, מיכן ואילך – אינו בופה, שמתירא שמו תעשה יתר ונמצא נהנה מן האסור. לפום בן רבי עקיבה אומר: יפר שלו. (רבי יוחנן בן נורי אומר: יפר) אמר רבי הילא: איפשר לה לעשות חמש סלעים מצומצמות! עד ה' סלעים – בופה, מיכן ואילך – אינו בופה, שמתירא שמו תעדיף כל שהוא ונמצא נהנה מן האסור, לפום בן רבי יוחנן בן נורי אומר: יפר. אמר רבי הילא: מעמא דרבי יוחנן בן נורי, שמתוד שידעת שאם מגרשה היה אסורה לחזור לו, ואף מקניטתו והוא מגרשה.

הלכה ה' מתניתין נדרה אשתו, וסבור שנדרה בתו, נדרה בתו, וסבור שנדרה אשתו. נדרה כנזיר, וסבור שנדרה בקרבו, וסבור שנדרה כנזיר. נדרה מן התאנים, וסבור שנדרה מן הענבים. נדרה מן הענבים, וסבור שנדרה מן התאנים – הרי זה יחזור ויפר.

גמרא אפילו שמע ושתק, אפילו שמע וקיים.

הלכה ו' מתניתין אמרה: "קונם תאנים וענבים אילו שאיני מועמת"; קיים על התאנים – כולו קיים. היפר על התאנים – אינו מופר עד שיפר אף לענבים. אמרה: "קונם תאנים שאיני מועמת וענבים שאיני מועמת" – הרי אלו שני נדרים.

גמרא אית תנאי תני: וקימנו ממינו, ויפירנו ממינו. אית תנאי תני: וקימנו ממינו, ויפירנו כולו. ואית תנאי תני: וקימנו כולו ויפירנו ממינו.

מתניתא, כמאן דאמר: וקימנו ממינו, ויפירנו כולו. דתנאי קיים לתאנים – קיים לכולו. הפר לתאנים – אינו מופר עד שיפר אף לענבים.

אמרה: "קונם תאינה שאיני מועמת, ועוד ענב" – תפלוונתא דרבי ישמעאל ורבי עקיבה. דרבי ישמעאל אומר: אחר הנדר. ורבי עקיבה אומר: אחר האיסור.

הלכה ז' מתניתין "יודע אני שיש נדרים, אבל אני יודע שיש מפירים" – יפר. יודע אני שיש מפירין, אבל אני יודע שזה נדר –

[דף ל"ט ע"א]

רבי מאיר אומר: לא יפר. וחקמים אומרים: יפר.

גמרא אמר רבי ועירא: טעמא דרבי מאיר, עילה היא רוצה, שתדור ויגרשנה! דל כן, היה לו (לגרשה) (להפר) משעה ראשונה.

הלכה ח' מתניתין המודר הנאה מהתנו, והוא רוצה לתן לבתו מעות, אומר לה: הרי המעות האילו נתנינן לך מתנה, ובלבד שלא יהא לבעליך רשות בהן, אלא, מה שאת נושאת ונותנת בפיד.

גמרא תני: "ולא ליד". אמר (ר') [רב], מאן תנא "ולא ליד"? רבי מאיר! דרבי מאיר עבד יד העבד פיד רבו. מפני שאמר: "ולא ליד". הא אם לא אמר "ולא ליד" – זכת האשה זכה בעלה.

הלכה ט' מתניתין (במדבר ל) ונדר אלמנה וגרושה כל אשר אסרה על נפשה יקום עליה. כיצד? אמרה: "הרי אני נזירה לאחר שלשים יום" ואף על פי שנישאת בתוך שלשים יום – אינו יכול להפר. נדרה והיא ברשות הפעל, והיפר לה. אמרה: "הרי אני נזירה לאחר שלשים יום" – אף על פי שנתאלמנה או נתגרשה בתוך שלשים יום – הרי זה מופר. נדרה כו כיום, נתגרשה כו כיום, והחזירה כו כיום – אינו יכול להפר. זה הכלל: כל שיצאת לרשות עצמה שעיה אחת – אינו יכול להפר.

גמרא הדא היא, רבי ישמעאל אומר: אחרי הנדר. רבי עקיבא אומר: אחר האיסור. הנה נדר ואפר באה? הך עבידא? אמרה: "הריני נזירה לאחר שלשים יום" ושמע בעלה ולא הפר לה וגירשה, והחזירה בתוך שלשים יום, היינו נדר ואיפר באחת.

הלכה י' מתניתין תשע נערות, נדריהן קיימין. א בוגרת והיא יתומה. ב נערה בוגרת ויתומה. ג נערה שלא כגרה ויתומה. ד בוגרת ומת אביה. ה נערה שלא כגרה ומת אביה. ו נערה בוגרת ומת אביה. ז נערה שמת אביה, משמת אביה כגרה. ח בוגרת ואביה קיים. ט נערה בוגרת ואביה קיים. רבי יהודה אומר: אף המשיא את בתו קטנה, ונתאלמנה או נתגרשה והורה אצלו עדיין היא נערה. **גמרא** אמר רבי יוחנן: שתים הן, ולמה תנינן תשע? בשביל לחדד את התלמידים. וברבי יודה, שלש.

[דף ל"ט ע"ב]

הלכה י"א מתניתין "קונם שאיני נהנית לאבא, ולאביו, אם עושה אני על פיד". "שאיני נהנית לך, אם עושה אני על פי אבא ועל פי אביו" – הרי זה יפר.

גמרא תני, רבי נתן אומר: לא יפר. וחכמים אומרים: יפר. מפני מה הוא מיפר? חבריאי אמרי: מפני עינוי נפש שלו. רבי זעירא ורבי הילא, תריהון אמרי: מפני נדרי עינוי נפש שלה.

הלכה י"ב מתניתין בראשונה היו אומרים: שלש נשים יוצאות ונוטלות כתובה. האומרות: "טמאה אני לך". "שמים ביני לבינך". ונטולה אני מן היהודים. חזרו לומר: שלא תהא אשה נותנת עיניה באחר ומקלקלת על בעלה. האומרת: "טמאה אני לך" – תביא ראיה לדבריה. "שמים ביני לבינך" – יעשו דרך פקשה. "ונטולה אני מן היהודים" – יפר חלקו ומשמשתו, ותהא נטולה מן היהודים.

גמרא הא לא הביאה ראיה לדבריה, פשיטא שהיא מותרת לביתה. אמר רבי הילא: לא מסתברא, אם היה חבר, יהוש! ואם היה כהן, שהיא אסורה לכול בתרומה!

אתא עובדא קומי רבי חנניה חברין דרבנן, והתירה לוכל בתרומוה. אמר רבי חנני: אבא, ידע רישא וסיפא. איסטרטיות נכנסו לעיר, ובאה אשה ואמרה: איסטרטיות חבקני והטיל שכבת זרע בין ברכיי, והתירה לוכל בתרומוה. אתא עובדא קומי רבי יצחק בר טבליי באשה אחת שאמרה: הביאם שלי פיתני. אמר לה: אין הביאם אסור? ואסרה. הכא את אמר: ואסרה, הכא את אמר: והתירה! תמן באת לוסר עצמה – והתירה. ברם, הכא באת להתיר עצמה – ואסרה.

שמים ביני לבינה. כמה דשמיא רחיקין מן ארעא, כן תהא האי איתתא רחיקא מן ההוא גברא.

יעשו דרך בקשה. אמר רב הונא: יעשו סעודה והן מתרגלין לבוא דרך סעודה.

תני: "כלוי אני מוקד". "פרוש אני מוקד". רבי ירמיה בעי: ולמה לא תנינן נטול? אמר רבי יוסה: תניתה בסופא: ונטולה אני מן היהודים. נתגרשה, תלך ותידבק בערביים ששקשה נפשה בהם.

תני: האשה שזנדרה בגזיר, ושמע בעלה ולא היפר לה, רבי מאיר ורבי יהודה אומרים:

[דף מ' ע"א]

הוא נותן אצבעו בין שיניה, שכן אם רצה להפר, מיפר. אמר: אי איפשי שתהא גזירה – יוציא ויתן כתובה. רבי יוסי ורבי שמעון אומרים: היא נתנה אצבעה בין שיניה, שכן אם רצה להקם מוקם! או שאמרה: איפשר שאהא גזירה – תצא שלא בכתובתה. כמשנה ראשונה, דל כן, מה כן אמר רבי מאיר ורבי יהודה? (כמשנה) ואפילו כמשנה האחרונה, מפני מה אינו מיפר לה. רבי יוסי ורבי שמעון – כמשנה האחרונה! ואפילו תימא כמשנה ראשונה, מפני מה נדרה.

הדרן עלף אילו נדרים וסליקא לה מסכתא נדרים

הדרן עלף מסכת נדרים והדרף עלן. דעתן עלף מסכת נדרים ודעתה עלן. לא נתנשי מנף מסכת נדרים ולא תתנשי מנן. לא בעלמא הדין ולא בעלמא דאתי: (ג' פעמים)

יחי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, שתהא תורתך אמנותנו בעולם הזה, ויתהא עמנו לעולם הבא:

חנינא בר פפא. רמי בר פפא. נחמן בר פפא. אחאי בר פפא. אבא מרי בר פפא. רפרם בר פפא. רכיש בר פפא. סורחב בר פפא. אדא בר פפא. דרו בר פפא:

הערב נא יי אלהינו את דברי תורתך בפנינו ובפניפות עמך בית ישראל, ונהיה כלנו אנחנו וצאצאינו וצאצאי עמך בית ישראל כלנו יודעי שמך ולומדי תורתך: מאיבי תחפמני מצותך, מי לעולם היא לי: יחי לבי תמים בקשור, למען לא אבוש: לעולם לא אשבח פקודיה, מי כם חיייתי: ברוך אתה יי, למדני חסיד: אמן אמן אמן סלה ועד:

מוזדים אנהנו לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, ששמת חלקנו מיושבי בית המדרש, ולא שמת חלקנו מיושבי קרנות. שאנו משפיעים והם משפיעים, אנו משפיעים לדברי תורה והם משפיעים לדברים בטלים. אנו עמלים והם עמלים, אנו עמלים ומקבלים שבר והם עמלים ואינם מקבלים שבר. אנו רצים והם רצים, אנו רצים לחיי העולם הבא, והם רצים לבאר שחת, שאמר אלהים תורידם לבאר שחת, אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם, ואני אבטח בך:

יהי רצון מלפניך יי אלהי, בשם ששזרתני לסיים מסכת נדרים, בן תעזרני להתחיל מסכתות וספרים אחרים ולסיים, ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקום את כל דברי תלמוד תורתך באהבה:

וזכות כל התנאים ואמוראים ותלמידי חכמים, נעמוד לי ולזרעי, שלא תמוש התורה מפי ומפי זרעי וזרע זרעי עד עולם. ותתקום בי, בהתהלך תנחה אתך, בשבך תשמר עליך, והקיצות היא תשיחה: בי בי ירבו ימיה, ויוסיפו לך שנות חיים: אורך ימים בימינה, בשמאלה עשר וכבוד: יי עז לעמו ותן, יי וברך את עמו בשלום:

פרק ראשון

[דף א' ע"א]

הלכה א' מתניתין: כל בינוי נזירות – בנזירות. האומר: "אהא" – הרי זה נזיר. או "אהא נאזה" – נזיר. "נזיק", "נזיח", "פזיח" – הרי זה נזיר. "הריני נזה", "הריני מסלם", "הרי אני מכלכל", "הרי עלי לשלח פרע" – הרי זה נזיר. "הרי עלי ציפרים" – רבי מאיר אומר: נזיר. וחכמים אומרים: אינו נזיר.

גמרא כתיב (במדבר ל): איש כי ידר נדר. מה תלמוד לומר נדר? אלא, מיכן שבינויי נדרים – בנדרים.

(שם) או השבע מה תלמוד לומר שבועה? אלא, מיכן שבינוי שבועה בשבועה. גר"ש, ראש"ה דנדרים קדמות"א, ע"ד דמטי"א שפכח.

תני רבי ישמעאל: נדר נזיר להזיר (במדבר ו), מיכן שאדם קובע עליו נזירות בתוך ימי נזירותו. תני: כל בינוי נזירות – בנזירות, ולקין עליהן.

אף על גב דרבי יוחנן אמר: אין לקין על האיסרות, מודה הוא הקא שהוא לוקה.

אף על גב דרבי שמעון אמר: אינו מביא קרבן, מודה הוא הקא שהוא לוקה.

אף על גב דרבי יודה אמר: ספק נזירות – מותר, מודה הוא הקא שהוא לוקה.

מה נן קיימין?

[דף א' ע"ב]

אם במתבין לזוזר, אפילו אמר: "שאזכיר פת אהא נזיר" – נזיר! אם בשאינו מתבין לזוזר, אף על גב שהוציא נזירות מפיו, לא יהא נזיר! כה, אם היה קורא בתורה, והזכיר נזיר נזיק!

אלא, כי נן קיימין, באומר: אחד מכל הלשונות הללו נזרתי, אם תופש אחד מהן נזירות, תחול עליו נזירות. ואם לאו, לא תחול עליו נזירות! אמר לו: שמור ושמעת.

אהא. שמעון בר בא בשם רבי יוחנן: בשראה נזירין עזבין.

ואמר: "נודה" מהו? וזה מלעיג עליהן, או אהא במות? רבי יוסי בי רבי בון בשם שמואל: הלואי אהא במותן.

אז אהא גוזה – גזיר. מה אנן קיימין? אם בשאמר גוזה, הדיא היא קדמייתא! אם בתפוס בשער. והתנינן: הריני גוזה, ומדרבי יוסי ברבי חנינא אם בתפוס בשער. והוא אמר הריני גוזה! אלא, כי נן קיימין, באומר: אין גוזה גוזה!

גזיק גזיק פזיק. אמר רבי יוחנן: לשונות שביררו להן ראשונים. אין רשות לבירייה להוסיף עליהן. והא תני רבי חייה: רזים הוית! אמר רבי שילא: לשונות שביררו להן משניות, אין רשות לבירייה להוסיף עליהן.

והתני בר קפרא: תרם לא חספא? אמר רבי זעירא: לשון גבוה הוא (איוב ט) האמר לתרם ולא יורח וגו'.

אמר רבי שמעון בן לקיש: לשון אומות העולם הוא. אמר רבי זעירא: לשון גזירות הוא, דאינון קריי לחספא חספא.

אמר רבי יוסי: נראין דברים במקומות אחרים, אבל במקום שקוראין לגזיר גזיק, אנו אומרים: גזיר פסילים אינו גזיר?

תני: בית שמאי אומרים: בין בינויים, בין בינויי בינויים אסורין. ובית הלל אומרים: בינויין אסורין, בינויי בינויין מותרין.

היי דן אינון בינויי בינויין? אמר רבי בא בר זבדא: מנזקא, מנזקא, מפחזנא. אמר רבי יוסה: אין אלו בינויי בינויין, בינויין ממש אינון! אילו האומר: מנזרנא, שמא אינו גזיר? אילו מנזרנא

[דף ב' ע"א]

באומר: מפחזנא.

אילין אינון בינויי בינויין, על דעתיה דרבי יוסי, הדיא היא דתנינן: "הרי עלי ציפורין", רבי מאיר אומר: גזיר. וחכמים אומרים: אינו גזיר. אמר רבי יוחנן: משום בינויי בינויין (דניאל ד) עד די שיערה בגשרין רבה ומפרוהי בצפרין.

"הריני גוזה". אמר רבי יוסי בר חנינא: בתפוש בשער, והוא אמר: "הריני גוזה".

"הריני מסלם", "הריני מכלכל" – באומר: הריני מן המסללין מן המכלכלין. הריני מסלם ומכלכל – באומר: לא אסלם ולא אכלכל פחות משלשים, אלא שלשים. "הרי עלי שלא אסלם שלא אכלכל" – באומר – לא אסלם ולא אכלכל יותר על שלשים, אלא שלשים.

הרי עלי לשלח פרע. הרי אני מסלם, מכלכל, הרי עלי שלא אסלם ושלא אכלכל, הרי עלי לשלח פרע.

הרי עלי ציפורין, רבי מאיר אומר: נזיר, וחכמים אומרים: אינו נזיר. אמר רבי יוחנן: משום בינוי בינויין. עד די שעריה בנשרין רבה וטפורייה כצפורין.

רבי שמעון בן לקיש אומר: משום, נזיר טמא מביא עוף. וכי ציפורין הוא מביא? תורין ובני יונה הוא מביא!

אית תנאי תנאי: כל עוף טהור – קרוי ציפורין. ואית תנאי תנאי: כל עוף בין טמא בין טהור – קרוי ציפורין. מן דמר: כל עוף טהור – קרוי ציפורין, כל צפור טהורה תאכלו (דברים יד). ומן דמר: כל עוף בין טמא בין טהור – קרוי ציפורין, אמור לצפור כל כנף (יהזקאל לט).

מה טעמא דרבנין? נעשה כמתנדב ציפורין לבדק הבית. מאי טעמא דרבי מאיר? נעשה כמתנדב אשם לבדק הבית! מה נפק מביניהון? אמר: "הרי עלי אשם"; על דעתיה דרבי מאיר: מאחר שאינו מתנדבין אשם לבדק הבית – נזיר. על דעתין

[דף ב' ע"ב]

דרבנין: מאחר שנזיר טמא מביא אשם – אינו נזיר.

הלכה ב' מתניתין "הריני נזיר מן החרצנים", ו"מן תוצין", ו"מן התגלחת", ו"מן הטומאה" – הרי זה נזיר, וכל דיקדוקי נזירות עליו.

"הריני בשמשון בן מנחם", "בבעל דלילה", "במי שעקר דלתות עזה", "במי שניקרו פלשתים את עיניו" – הרי זה נזיר שמשון. מה בין נזיר עולם לנזיר שמשון? נזיר עולם: הכביד שעריו – מיקל בתער, ומביא שלש ברחמות; ואם ניטמא – מביא קרבן טומאה. נזיר שמשון: הכביד את שעריו – אינו מיקל; ואם ניטמא – אינו מביא קרבן טומאה.

גמרא ביני מתניתא: או מן התרצנים, או מן הוהנין, או מתגלחת, או מטומאה. אם אמר: כבולן – נזיר. כרבי יהודה: עד שיזכיר ווים. ברם, רבי מאיר: אפלו לא הזכיר ווין.

הריני נזיר ונזיר – הרי זה נזיר שתיים. דהוה וכול מימר: הריני נזיר הריני נזיר. נזיר שתיים.

הריני נזיר ואחת – הרי זה נזיר שתיים. ועוד – הרי שלש. ושוב נזיר – ארבע. אמר רבי יוסי בי רבי בון: פהם – שמנדה. פמותם – שש עשרה.

סומכים אמר: טטרגון – ארבע. טריגון – שלשה. דיגון – שתיים.

"הריני יד לגזירות." "הרי עלי יד לקרבן" – רבי לעזר בשם רבי הושעיה: תופשין אותו משום יד לקרבן.

רבי בון בר חייא בעי: אמר: "לא אוכל לך" – תופשין אותו משום יד לשבועה? אמר רבי יוסי: או רחיה דבר נשא מימר: שבועה לא אוכל לך, דילמא לאוכל לך שבועה? אמר רבי מתנאיה: או רחיה דבר נשא מימר: קנתה (דכולפה) דכולפא, דילמא (כולפא) כולפא דקנתא?

"לא נזרתי" – מותר. "כבר הייתי נזיר" – הרי זה אסור.

רבי בון בר חייא בשם רבי אבינח, רבי אימי בשם רבי יוסי בר חנינה: האומר: "הריני מיין של ערלה" – לא אמר פלום. חכרייא אמרין:

[דף ג' ע"א]

מחלוקת, כרבי שמעון. דתנינן תמן: "שבועה שלא אוכל", ואכל גבילות וטריפות שקצים ורמשים – חייב; ורבי שמעון פוטר. אמר רבי זעירא: כבולל נחלקו, אכל בפורמ, כל עמא מודיי שאין שבועות חלות על איסורין, וקאן, כבולל אנן קיימין. אמר רבי יודן: כאן בנדרים, כאן בשבועות. נדרים חלין על איסורין, ואין שבועות חלות על האיסורין.

כשם שבינוי נזירות כנזירות, כך בינוי שמשון בשמשון. הידין אינון בינוי שמשון? אמר רבי אבינח: שמשון, שמשור, שמשוין.

מן חקא חכביד שער? רבי! דמר רבי ירמיה משום רבי אימי: דכרי רבי, נזיר עולם מגלח אחד לשנים עשר חדש. דכרי חכמים, פעמים שהוא מגלח אחת לשלושים יום, פעמים שהוא מגלח אחת ל"ב חדש.

מסכת פרה פרק רביעי

א. פרה אינה נפסלת בלינה, ואפילו שחטה היום ושרפה למחר - כשרה. הנה בלינה - הזאת פסולה. ואפילו כלן ביום, ואחת בלינה - הזאת פסולה. הנה בכלי - הזאת פסולה. ואפילו כלן ביד ואחת בכלי - הזאת פסולה. הנה בשמאל - הזאת פסולה. ואפילו כלו בימין ואחת בשמאל - הזאת פסולה. הנה שבעה כהנים כאחת - הזאת פסולה. זה אחר זה - הזאת כשרה. הזאות שבפרה שהיו שלא לשמן, או שאינה מכונת, או שחסר אחת מהן, או שטבל אחת והזה שתיים, שתיים והזה אחת - הרי אלו פסולות.

ב. שמנה מתוך שבעה, אם הוא כהן אחד - פסולה, שעשה עמה מלאכה. ואם כהן אחד - כשרה. שרפה אונן ומחסר כפורים - כשרה. איסי הבבלי אומר: מחסר כפורים - פסולה. שרפה שלא רחוצ' ידים ורגלים - פסולה. ורבי אליעזר מכשיר, שנאמר (שמות ל, כ): "בבאם אל אהל מועד ירחצו מים" - אין קדוש ידים ורגלים אלא לפניהם.

ג. רבי יוסי הגלילי אומר: עולות שהקריבו אבותינו על הר סיני לא היה בהם הפשט ונתוח אלא ממתן תורה ואילך. שרפת פרה והזאותיה - ככהן גדול. כל מעשיה - ככהן הדיוט, שנאמר (במדבר יט, א): "ונתתם אתה אל אלעזר הכהן"; אותה באלעזר - שהוא סגן. ושאר כל הפרות - ככהן גדול; דברי רבי מאיר. רבי יוסי ורבי שמעון ורבי אלעזר בן יעקב אומרים: אותה באלעזר שהוא סגן. ושאר כל הפרות אפילו ככהן הדיוט.

ד. מצותה בארבעה בגדי לבן של כהן הדיוט. עשאה בבגדי זהב ובבגדי חול - פסולה. שאלו תלמידיו את רבי יוחנן בן זכאי: פרה במה נעשית? אמר להם: בבגדי זהב. אמרו לו: למדתנו רבנו בבגדי לבן!

אמר להם: יפה אמרתם, אם מעשה שעשו ידי, וראו עיני - שכחתי, ששמעו אזני - על אחת כמה וכמה! ולא שלא היה יודע, אלא שהיה מבקש לזרו את התלמידים. ויש אומרים: את הלל הזקן שאלו, לא שלא היה יודע, אלא שהיה מבקש לזרו את התלמידים. שהיה רבי יהושע אומר: השונה ואינו עמל - דומה לזורע ואינו קוצר. הלומד תורה ומשכחה, דומה לאשה שיולדת וקוברת. רבי עקיבא אומר: זמר בה תדירא זמר.

ה. אין שורפין שתי פרות בבת אחת. משנעשית אפר - מביא אחרת, ושורף על גבה ואינו חושש. שרפה בשני חצאין, זו אחר זו; רבי אומר: אומר אני בזו, שהיא כשרה. ארע בה פסול בשחיטתה, בין קדם פסולה בין לאחר פסולה - אינה מטמאה בגדים. בהזאתה, קדם פסולה - אינה מטמאה בגדים. רבי שמעון אומר: בין לפני פסולה בין לאחר פסולה - אין מטמאה בגדים, מפני שהיא נדונה על שם סופה. אמר רבי שמעון: מצאתי חנינא בן גמלא בצידדן, ואמר: פרה שארע בה פסול, מהו? אמרתי לו: לפני פסולה - מטמא בגדים. אחר פסולה - אינו מטמא בגדים. אמר לי: והלא משמך אמר לי רבי אליעזר: 'בין לפני פסולה, בין לאחר פסולה - אינה מטמאה בגדים, מפני שהיא נדונה על שם סופה'?! אמרתי לו: לא אמרתי! אבל בין אמרתי בין לא אמרתי - נראין דברי!

ו. לעולם מרבין לה עצים עד שנעשית אפר. אמר רבי יהודה: אף כשהיו מרבים - לא היו מרבים, אלא חבילי אזוב, שאפרן מרבה ויפה. כל מעשה פרה ביום, חוץ מאסיפת האפר והמלוי והקדוש. כל מעשיה בכהנים, חוץ מאסיפת האפר והמלוי והקדוש. לעולם אין ממלאין ואין מקדשין ואין מזין ממנה עד שתעשה אפר. כל מעשיה - מלאכה פוסלת, חוץ מאסיפת אפרה והזאת מימיה.

אמרו: פותח ונוטל, ואינו נמנע. והחבר בא, אפלו לאחר שלשה ימים ונוטל. גלה חפאים ומצא אבק על גבי כלים - הרי זה נטל אחד מהן, כלן ברשות עם הארץ.

ב. מקום ששם משקעין את הנאות בטיט הלכן, וחבר עומד אף על שקועו. ועם הארץ עומד על העמוד שעומד עליו - אינו טמא אלא אותו עמוד בלבד. החבר עומד למעלה, ועם הארץ למטה - שולה ונותן לו. נאמן עם הארץ לומר: 'לא טמאתי'; מפני שהוא בחזקת המשתמר.

ג. מלא דלי לשתות וחשב עליו, עד שלא הגיע למים - יערה וצריך לנגב. אם משהגיע למים חשב עליו - יערה ואינו צריך לנגב. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אף אינו צריך לערות. שלשל דלי למלאות, ונפסק החבל מידו, אם עד שלא הגיע למים חשב עליו - יערה וצריך לנגב. עודה במים וחשב עליו - מערה ואין צריך לנגב. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אף אינו צריך לערות.

ד. שפופרת שחתכה לחטאת, רבי אליעזר אומר: מטביל, ואין צריך לטמא. רבי יהושע אומר: יטמא ויטביל. כנס לתוכה מי חטאת ואפר חטאת, אם עד שלא יטבילנה - טמא. ורבי שמעון מטהר. ומעשה באחד שחתך שפופרת בבית שערים, והיה רבי שמעון מטהר וחסכמים מטמאין.

ה. הכל כשרין לקדש, חוץ מן החרש שוטה וקטן. רבי יהודה מכשיר בקטן. רבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקא אומר: חרש שוטה וקטן שקדשו, ואחרים רואין אותן קדושין - כשר. טומטום - קדושו פסול, מפני שהוא ספק ערל, והערל פסול לקדש. אנדרוגינוס - קדושו כשר. ורבי יהודה פוסל, מפני שהוא ספק אשה. אשה פסולה לקדש.

ז. שש מעלות לחטאת: ממלאין ומקדשין מי חטאת בכל מקום. מזין מי חטאת ואפר חטאת בכל מקום. עם הארץ שאמר: 'טהרתי לחטאת' - מקבלין אותו. 'כלים הללו טהורין לחטאת' - מקבלין הימנו. טבל להזות ולא הזה - אוכל בתרומתו לערב. ראו בידו מי חטאת ואפר חטאת - עושין על גביו טהרות, ועל גבי בגדיו ועל גבי סנדליו.

ח. עם הארץ שהביא כלים לחטאתו - חבר לוקח ממנו לחטאתו ולתרומתו. אבל הביא לתרומתו - אין חבר לוקח ממנו לחטאתו ולתרומתו. הביא לחטאתו ולתרומתו, של חטאת - חבר לוקח ממנו לחטאתו ולתרומתו; של תרומה - אין חבר לוקח ממנו לחטאתו ולתרומתו. חבר שאמר לעם הארץ: 'הביא כלים לחטאתו' - חבר לוקח ממנו לחטאתו ולתרומתו. 'הביא לתרומתו' - אין חבר לוקח ממנו לחטאתו ולתרומתו. 'הביא לחטאתו ולתרומתו', של חטאת - חבר לוקח ממנו בין לו ובין לאחר לחטאתו ולתרומתו, ובלבד שלא יערים. ואם הערים - הרי אלו טמאין. ושל תרומה - אין חבר לוקח ממנו לחטאתו ולתרומתו. עם הארץ שאמר: 'כלים הללו לחטאתי הבאתי, ונמלכתי עליהן לתרומתי', הואיל ונתיחדו ברשות עם הארץ שעה אחת - הרי אלו טמאין.

מסכת פרה פרק חמישי

א. המביא כלי חרס לחטאת - טובל ולן על הככשן. לן עד שלא טבל; רבי מטמא. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: לן ואחר כך טבל, אם לא היה בחזקת המשתמר - טמא. לתרומה - פותח ככשן ונוטל. מצאו פתוח, או שנפתח אחד מהן - טמא. רבי שמעון אומר: מן הסדר השני. רבי יוסי אומר: מן הסדר השלישי. רבי שמעון בן יהודה אומר משום רבי שמעון: בית שמאי אומרים - מסדר השלישי. ובית הלל אומרים - מן הסדר השני. וזו משנה הראשונה. רבותינו

שומרים - פסול. נטל את האפר וראהו שהוא מרבה, והחזירו - כשר. נתן את האפר, וראהו שהוא מרבה - נוטל הימנו והולך ומקדש למקום אחר. נשבה הרוח את האפר ונתנו על גבי המים, מנגב ומקדש בו - כשר. נתנה לקדש; רבי מאיר ורבי שמעון אומרים: מנגב ומקדש. וחכמים אומרים: כל שנגע במים - אין מקדשין בו.

ב. זלף בידו וברגלו ובחרסין של שקת - פסול, מפני שלא נתמלא בכלי. אבל חבית שנשברה וזלפה בידו וברגלו, ובחרסין של שקת - כשר, מפני שנתמלא בכלי. נתן את האפר ואחר כך נתן את המים - פסול ורבי שמעון מכשיר. ומודה רבי שמעון, שאם נתן את המים ואחר כך נתן את האפר, וראה שהוא מרבה, והוסיף עליו מים אחרים - צריך קדוש שני, שאין מי חטאת עושין מי חטאת אלא עם מתן אפר.

ג. היה עומד ומקדש והרתית, או שצף, או שדחאו חבירו, או שדחתו הרוח, ובא אחר וקדש - הרי זה פסול, שנאמר (במדבר יט, יז): "ולקחו לטמא" - עד שיהא מתכוון למלוי לקדוש ולהזהא. מלא לעצמו באחת ידו, ועשה מלאכה באחת ידו; קדש לעצמו באחת ידו ועשה מלאכה באחת ידו - פסול. מלא לאחר באחת ידו, ועשה מלאכה באחת ידו - פסול. קדש לאחר באחת ידו ועשה מלאכה באחת ידו - כשר. אמר רבי שמעון: אימתי? בזמן שיש שם שומרים! אין שם שומרים - קדוש לאחרים כקדוש לעצמו. מלא לעצמו בשתי ידיו כאחת, בקדוש אחד - כשר. בשני קדושין - פסול. קדש לעצמו בשתי ידיו כאחת, בקדוש אחד - כשר. ובשני קדושין - פסול. מלא וקדש, קדש ומלא בשתי ידיו כאחת - שניהן פסולין. מלא לאחר בשתי ידיו כאחת - פסול. בקדוש אחד - כשר. בשני קדושין - פסול. קדש לאחר בשתי ידיו כאחת, בין בקדוש אחד בין בשני קדושין - כשר. מלא וקדש, קדש ומלא בשתי ידיו כאחת -

ו. שולי כלי עץ, כלי עצם, וכלי זכוכית - אין מקדשין בהן. מגופה שהתקינה לכלי - כשרה לקדש בה. ביצת הנעמית - כשרה לקדש בה. החוקק אמת המים ועשה בה בית קבול, אף על פי שתלושה המים וחרוהו - אין ממלאין בה, ואין מקדשין בה, ואין מזין ממנה, ואינה צריכה צמיד פתיל, ואין פוסלת את המקוה. תלושה וחברה, וחשב עליה אחר חלישתה - ממלאין בה, ומקדשין בה, ומזין הימנה, וצריכה צמיד פתיל, ופוסלת את המקוה.

ז. מעין היורד למכתשת ומבקש לקדש בה - מפסיק ומנגב, וחוזר וממשיך את המים ומקדש. שקת שנממיות סוכבות אותה, אם היו מעורבות כשפופרת הנוד - קדוש אחד לכלן. ואם לאו - צריכה קדוש לכל אחד ואחד. רבי יהודה אומר משום רבי אליעזר: עשה לה עטרה של טיט, כדי שילכו מים לשם, בין שנשלת עמה ובין שאין נשלת עמה - כשרה. השקת של טיט, אם נשלת עמה - כשרה. ואם לאו - פסולה.

ח. שתי אבנים שהקיפן זו לזו ועשאן שקת, וכן שתי ערבות, וכן השקת שנחלקה לשנים; אמר רבי יוסי: בזה הלכה קפצתי לפני רבי עקיבא, ואמרתי לפניו: שתיהן אינן מקדשות! שהמים שבסדק אינן אגורין בכלי. ואם נגע בספוג שהמים חוצה לו - פסולה. ואם לא נפל אלא לתוך מקדשין - נוטלן וסוחטן, והמים בשרין.

מסכת פרה פרק שיש

א. ההולך לקדש - הרי זה נוטל מפתח ופותח, וקרדם וחופר, וסלם ומוליך ממקום למקום - כשר, מפני שהוא עוסק עם הקדוש. ואם משהוציא את האפר, הגיף את הדלת אחריו - פסול, מפני שעושה עמה מלאכה. קרסם עלי זית, אם בשביל שיכניס בשפופרת - כשר. אם בשביל שלא תחזיק אפר הרבה - פסול. זקפה בארץ או שנתנה לעומדין בצדו, אם יש שם שומרים - כשר. אם אין שם

הקדוש כשר והמלוי פסול. זה הכלל: כל מלאכה שיש עמה מלוי, בין לו ובין לאחר – פסול. וכל מלאכה שאין עמה מלוי – שלו פסול ושל אחר כשר.

ד. כל דבר שבדיו ועשה מלאכה, בין שיש שם שומרין ובין שאין שם שומרין – פסול. כל דבר שבדיו ולא עשה מלאכה, אם יש שם שומרין – כשר. אין שם שומרין – פסול. מלא לו ולאחר בשתי ידיו כאחת – כלן פסולין. קדש לו ולאחר בשתי ידיו כאחת, שלו – פסול. ושל חברו – כשר. קדש לו ומלא לאחר בשתי ידיו כאחת – שניהם פסולין. מלא לו וקדש לאחר בשתי ידיו כאחת – שלו פסול ושל אחר – כשר. מלא לעצמו בשתי ידיו זה אחר זה, הראשון – פסול. והשני – כשר. קדש לעצמו בשתי ידיו זה אחר זה, הראשון – כשר. והשני – פסול. קדש ומלא לעצמו בשתי ידיו, זה אחר זה – שניהם כשרין. מלא וקדש לעצמו בשתי ידיו, זה אחר זה – שניהם פסולין. מלא לאחר בשתי ידיו, זה אחר זה, קדש לאחר בשתי ידיו זה אחר זה, מלא וקדש, קדש ומלא לאחר בשתי ידיו זה אחר זה – כלן כשרים. מלא לו ולאחר בשתי ידיו זה אחר זה, שלו – פסול. ושל חברו – כשר. ושל אחר, קדש לו ולאחר בשתי ידיו זה אחר זה – שניהן כשרין. מלא לו וקדש לאחר בשתי ידיו, זה אחר זה, שלו – פסול. ושל חברו – כשר. קדש לו ומלא לאחר בשתי ידיו, זה אחר זה – שניהן כשרין.

ה. מלא לי ואמלא לך – האחרון כשר. קדש לי ואקדש לך – הראשון כשר. מלא לי ואקדש לך – שניהם פסולין. קדש לי ואמלא לך – שניהם כשרים. מלא לי ואמלא לך. קדש לי ואקדש לך – כלן פסולין. מלא לי ואמלא לך. אקדש לך וקדש לי – הראשון והאחרון פסולין, והאמצעים – כשרין. קדש לי ואקדש לך, מלא לי ואמלא לך, הראשון והאחרון – כשר. והאמצעים – פסולים. קדש לי

ואקדש לך, אמלא לך ומלא לי. הראשון והאחרון – כשר. והאמצעים – פסולין. מלא לי ואקדש לך. קדש לי ואמלא לך – אינו כשר אלא האחרון. מלא לי ואקדש לך. אמלא לך וקדש לי – כלן פסולין. קדש לי ואמלא לך. מלא לי ואקדש לך – אין כשר אלא ראשון. קדש לי ואמלא לך. אקדש לך ומלא לי – כלם כשרים. ואם יש שם שומרין – כלן כשרים.

מסכת פרה פרק שביעי

א. מלא חמש חביות לקדש לאחר, היה מוציא כל אחת ואחת ושופך, אם משהוציא הגיף את הדלת אחריו – פסול, מפני שעושה עמו מלאכה. ואם יש שם שומרים – לא פסל אלא מה שבדיו בלבד. לקדש חמשה קדושים, היה מוציא לכל אחד ואחד, ושופך את האחרונה והגיף את הדלת אחריו, בין יש שם שומרין בין אין שם שומרין, זו שהגיף את הדלת עמה – פסולה, וזו שלא הגיף את הדלת עמה – כשרה.

ב. היתה חביתו מנחת לפניו, ואמר לו חברו: תן לי, ונתן לו – שניהן פסולין. ואם אמר לו: 'טול לך'! שלו – פסול. ושל חברו – כשר. היה לפניו שתי חביות, ואמר לו לחברו: 'תן לי'! ונתן לו, שלו – פסול. ושל אחר – כשר. ואם אמר לו: 'טול לך' – שניהן כשרין.

ג. הממלא לו ולחטאת, ממלא את שלו תחלה ואחר כך ממלא את של חטאת. היה מבקש לשותות, ואי אפשר לו אלא אם כן היו שניהן באיסל, בין שמלא את שלו תחלה ואחר כך מלא את של חטאת, בין שמלא את של חטאת תחלה ואחר כך מלא את שלו – שלו כשר. נתן שלו לאחריו ושל חטאת לפניו, ואם נתן של חטאת לאחריו – פסול.

ד. המוליק את החבל לבעלים, בדרך – כשר. ושלל בדרך – פסול. הלכה זו עליו

- אין מטמאין אוכלין ומשקין, שלא היתה להם שעת הכשר. רבי יהודה אומר: פרה, כיון ששחטה - מטמאה במשא, כאפרה.

מסכת פרה פרק שמיני

א. יש כאן שהוא אומר: מטמאין לא טמאוי ואתה טמאתני. כיצד? גסטרך שהיא מלאה משקין טהורים, וגסטרך טמאה כפויה על פיה, צפו משקין מן התחתונה, נטמא באויר העליונה, וחזרו וטמאו את התחתונה, הרי זה אומר: מטמאין לא טמאוי ואתה טמאתני:

ב. זב שישב על גבי אבן מסמא, אוכלין ומשקין שתחתיו - טהורין. משכב ומושב שתחתיו - טמאים. הרי זה אומר: מטמאין לא טמאוי ואתה טמאתני:

ג. רבי יהודה אומר: יש כאן שהוא אומר: מטמאין מטמאין לא טמאוי ואתה טמאתני. כיצד? קערה ואחוריו טמאין, ונתנה על גבי טבלא, וכבר של תרומה על גבי הטבלא, וצפו משקין מתוכה ונגעו מאחוריה, נטמאו תחתיה וטמאו את הככר, הרי זה אומר: מטמאין לא טמאוי ואתה טמאתני. יש כאן שהוא אומר: מטמאין וטמאתיו. כיצד? טבול יום שהיה בידו קמח של תרומה, ומשקין של חלין טהורין, ובללן זה בזה - טמאין, הרי זה אומר: טמאין וטמאתיו:

ד. קדרה שהיא מלאה משקין טהורין ותרמוסין טמאין פחותין מכביצה נתונים בתוכה. נפתחו ונעשו כביצה - טמאין. הרי זה אומר: טמאין וטמאתיו. טהור שנפל על ראשו ועל רבו שלשה לוגין מים שאובין, אפלו הוא טהור והן טהורין - טמאוו ונטמאו. הרי זה אומר: טמאין וטמאתיו:

ה. ויש כאן שהוא אומר: טמאין וטהרתיו. כיצד? מטלית שטלאה על הקפה מטמאה אחד ופוסלת אחד. הפרישה מן הקפה - הקפה מטמאה אחד ופוסלת אחת, ומטלית טהורה. הרי זה אומר: טמאין וטהרתיו:

עליה בני אסיה שלשה רגלים ליבנה, ברגל השלישי הכשירו להן. אומר להן רבי יוסי: לא לזה הורו, אלא למעלה את החבל וחרזו וכננו באחרונה הורו לו, שהוא כשר לשעבר, ופסול לעתיד לבא.

ה. מי שהיה הוא ומימיו באהל המת ומימיו מקפין צמיד פתיל, הוא בפנים ומימיו מבחוץ, כשם שהוא טמא - כך מימיו טמאין. הוא מבחוץ ומימיו מבפנים, כשם שהוא טהור - כך מימיו טהורין. אומר רבי שמעון: ולזה אומרים: 'שמור עצמך! שיהו מימך טהורין'.

ו. מי שהיו מימיו על כתפיו - ומאנה בפניו, וחלצה בפניו, והרצה סלע לאחר, והראה דרך לאחר. אם עמד - פסול. אם לא עמד - כשר. אומר רבי יהודה: זה הכלל: דבר שהוא משום מלאכה, בין שעמד ובין שלא עמד - פסול. דבר שאינו משום מלאכה: עמד - פסול. לא עמד - כשר.

ז. רבי אליעזר אומר: המוסר את מימיו לטמא, ועשו בעלים מלאכה - פסולין. רבי יהודה אומר משמו: עשה טמא מלאכה - כשרין, מפני שהן ברשות הבעלים. עשו הבעלים מלאכה - פסולין, מפני שהן ברשות הטמא.

ח. רבי יוסי אומר: הפורץ על מנת לגדר, והתנה עמו, אף על פי שגדר - כשר. וכן היה רבי יוסי אומר: האוכל על מנת לקצץ, והתנה עמו, אף על פי שקצץ - כשר.

ט. השורף את הפרה, ופרים, והמשלח את השעיר - מטמאין בגדים. פרה ופרים ושעיר המשלח עצמן - אין מטמאין בגדים. אבל מטמאין אוכלין ומשקין: דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: פרה, ופרים הנשרפים - מטמאין אוכלין ומשקין. שעיר המשתלח - אין מטמאין אוכלין ומשקין. רבי שמעון אומר: פרה מטמאה אוכלין ומשקין, שהיתה לה שעת הכשר. פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים

מימי גשמים - פסולת. (ירד לתוכה טל - פסול).
ירד לתוכה טל בליה, רבי אליעזר אומר:
יניחנה בחמה והטל עולה. וחכמים
אומרים: אין הטל עולה אלא מן הפרות
בלבד:

ג. מי חטאת שנפלו לתוכן מי מעין ומי
מקנה ומי פרות, אם רוב מי חטאת -
מטמאין במשא, אם רב מי פרות - אין
מטמאין במשא, מחצה על מחצה -
מטמאין במשא. בין כך ובין כך - פסול
להזות מהן. אמר רבי: אם כדברי רבי
אליעזר הנזה כל שהוא - כשרה, חציה מן
הכשר וחציה מן הפסול - הנזה מטרת
בכל שהוא:

ד. נפל לתוכן עכשוב, שובאי, כובאי, דג,
וצפרדע, ונתבקעו ונשתנו מראיהן -
פסולין. לא נתבקעו ולא נשתנו מראיהן -
כשרין. רבי יהודה אומר: אף על פי שלא
נתבקעו ולא נשתנו מראיהן - פסולין,
מפני שהן מוררין. והכל מודים בחגב -
שהוא פסול, שהוא מורר. והכל מודים
בבקיענה - שאינה פוסלת. רבי יוסי ורבי
שמעון אומרים: נראין דברי רבן גמליאל
בנחש, וכדבריו אנו מודים. אמר רבי
יהודה: והלא אין דברי רבי אליעזר בפרה
אלא להקל, שרבי אליעזר אומר: כשרה,
ורבי יהושע אומר: כשישטה - פסול מפני
משקה פיו, ואם גרגר - כשר:

ה. מי חטאת שנשתנו מראיהן מחמת עצמן
- כשרין. נשתנו מראיהן מחמת עשן, או
שנפל לתוכן סטס, קוז, ופואה - פסולין.
זה הכלל: כל הפוסל בשנוי מראה במעין -
פוסל בצלוחית. אפר חטאת שנשתנו
מראיהן מחמת עצמן ומחמת עשן - כשר.
נשתנו מחמת אבק, או שנפל לתוכן סיד
וגפסית - פסול. מי חטאת שהגלדו וחרזו
ונמוחו - כשרים. המחז באור - פסולין.
ובחמה - כשרין. אמר רבי אלעזר ברבי
צדוק: דבר שמטמינים בו לשבת - כשרין,
ודבר שאין מטמינים בו לשבת, לחטאת -

ו. יש כאן שהוא אמר טהרני וטמאתיו.
כיצד? מקנה שיש בה ארבעים סאה
מכונות, ירד וטבל בתוכה - הוא טהור,
ומקנה - טמא. הרי זה אומר: טהרני
וטמאתיו.

ז. יש כאן שהוא אומר: טהרני וטהרתיו.
כיצד? תבה שהיא טמאה מדרס, והביא
מסמר שהיה טמא, וקבעו בה - טהורה
התבה וטהורה המסמר, הרי זה אומר:
טהרני וטהרתיו: טהור שהזה על הטמא -
טהור המזה ונטהר הטמא, הרי זה אומר:
טהרני וטהרתיו. שלשה מקואות, בזה
עשרים סאה, ובזה עשרים סאה, ובזה
עשרים סאה מים שאובין, ושאובין מן
הצד, ירדו שלשה וטבלו בהן ונתערבו -
המקואות טהורין והטובלין טהורין, הרי
זה אומר: טהרני וטהרתיו:

מסכת פרה פרק תשיעי

א. כל הנהרות כשרין לקדש בהם מי
חטאת. ומודה רבי יהודה במעין היוצא
ממקום אחד, ומתפרד לשני מקומות,
וחוזר ומתערב במקום אחד - כשר. וכן
היה רבי יהודה אומר: ממלא אדם חבית
ממעין זה, וחבית ממעין זה, ונותנן בשקת
אחת ומקדש. וכן היה רבי יהודה אומר:
ממלא אדם צלוחית מחבית זו וצלוחית
מחבית זו, ונותן בשקת אחת ומקדש. וכן
היה רבי יהודה אומר: יורדת הצלמין -
פסולה, מפני שכזבה בשעת פולמוס. אמרו
לו: והלא כל מימי בראשית כזבו בשעת
פולמוס. שלוח היתה נמלה מהלכת בו.
מעין שהיה יוצא בשנה זו מצד זו ושנה
אחרת מצד זה, או שהוא רבה מימות
הגשמים ומתמעט בימות החמה - כשר:

ב. הכל שוין בבאר שיירד לתוכה שטף של
מימי גשמים, שהוא צריך להמתין עד
שיחזרו המים לכמות שהיו. מעין שיצא
בתחלה, רבי יהודה אומר: צריך לברר.
וחכמים אומרים: אין צריך לברר. היתה
חביתו מנחת לפניו וירד לתוכה שטף של

פסולין. המים הנמשכין - כשרין. והנזרקין - פסולין:

ו. לא יטול אדם מי חטאת ואפר חטאת והוא רוכב על גבי חבור, או על גבי בהמה, מקום שאין רגליו נוגעות בארץ. אבל מעבירן הוא בגשר ואינו חושש. אחד הירדן ואחד כל הנהרות. חנינא בן עקביא אומר: לא אמרו אלא בירדן לבד.

מסכת פרה פרק עשירי

א. מי חטאת ואפר חטאת המקדשין, בין טמאין ובין טהורין - מטמאין את הידים לתרומה, במגע ובמשא. רבי יוחנן בן נורי אומר: מי חטאת שנטמא - הרי הן כאפר מקלה. אפר כשר שנתערב במים פסולין - מטמאין את הכהן ואת התרומה. רבי יעקב אומר: מטמאין הן משום משקה.

ב. כל הראוי ליטמא טמא מת, אפלו טמא - אינו מדף, וכל שאינו מדף לתרומה - אינו מדף לחטאת. ולא חדשו טמאה בחטאת; דברי רבי אליעזר. מעשה בשמעי' איש כפר עותני, שהיה בידו לגין מלא מי חטאת, והגיה את הדלת שמפתח טמא טמא-מת תלויה בה, ובא ושאל את רבן יוחנן בן זכאי, ואמר לו: שמעיה! צא והזה את מימך. ורבי יהושע אומר: אפלו טהור יש לו מדף. ומעשה ברבי ישמעאל שהיה מהלך בדרך אחר רבי יהושע, אמר לו: הטהור לחטאת שהסיט את המפתח שהוא טהור לתרומה, מהו, טמא או טהור? אמר לו: טמא. למה? שמא היתה בה טמאה ישנה, או שמא ישכח ויסיט את הדבר הטמא. אמר לו: וכי אינו אלא שהסיטו, אבל נראין דבריו בדבר הראוי לטמא מדרס, שמא היתה בה טמאה ישנה, או שמא ישכח ויסיט את הדבר הטמא. השיאו לדבר אחר, אמר לו: ישמעאל אחי! היאך אתה קורא "כי טובים דודיק מיי" (שיר השירים א, ב), או "כי טובים דודיק מיי". אמר לו: טובים דודיק מיי. אמר לו: אין הדבר כן, שהרי חבור מלמד עליו - "ליריח

שמניך טובים". וחכמים אומרים: הטמא - מדף, והטהור - אינו מדף. הטמא שאמרו טמא מת, ולא טמא מדף, טמא טמא מת ולא מדף. רבי אומר: טהור לחטאת שהסיט את רגליו ומימי רגליו של טהור לתרומה - טמא. הסיט את דמו - טהור. הסיט את השרץ ואת שכבת זרע, רבי אליעזר מטהר ורבי יהושע מטמא:

ג. קלל של חטאת שנתנו על גבי השרץ, רבי אליעזר מטהר וחכמים מטמאין. במה דברים אמורים? בזמן שאם ינטל השרץ והקלל מסיט, אבל אם ינטל השרץ והקלל עומד, ואפלו מת ונבלה נוגעין מאחוריו - טהור. נתנו על גבי משכב ומושב, ועל גבי חרס הטמא - טמא. נתנו על גבי אוכלין ומשקים, או על גבי ספר תורה, רבי יוסי מטהר וחכמים מטמאין. העבירו על גבי תנור ועל גבי נבלה ועל גבי השרץ, רבי עקיבא מטמא. ומוזה רבי עקיבא הזזה שהעבירה על גבי כלי חרס - טמא, או על גבי משכב ומושב - טמא, שהיא טהורה, שאין לה דבר שטמא מלמעלה כלמטה אלא כזית מן המת ושאר כל המאהילין:

ד. קלל של חטאת וקלל של תרומה שנגעו זה בזה - שניהן טהורין. רבי יהושע אומר: של חטאת טמא. במה דברים אמורים? בשל אבן, אבל בשל חרס הכל מודים בשל חטאת שהוא טמא:

ה. קלל של חטאת ולגין של תרומה שנגעו זה בזה - שניהן טהורין. בשתי ידיו - שניהן טמאין. בשני יורות - שניהן טהורין. רבי יהושע אומר: של חטאת - טמא, שרבי יהושע אומר: זה הכלל, כל המטמא מי חטאת במגע - מטמא במשא, וכל שאינו מטמא מי חטאת במגע - אינו מטמא במשא:

30 NOV	ראשון Sunday	י 10	בבלי: זבחים עז ירושלמי: נדרים לו תוספתא: פרה ד נ"ך: משלי יב רמב"ם: סנהדרין יז	נץ החמה..... 5:47 סו"ז קר"ש - גר"א... 8:46 סו"ז תפלה - פג"א... 9:45 צה"כ לשיטת ר"ת... 4:29	עלות השחר..... 5:47 סו"ז קר"ש - פג"א... 8:46 סו"ז תפלה - פג"א... 9:45 שקיעה..... 4:29
1 DEC	שני Monday	יא 11	בבלי: זבחים עח ירושלמי: נדרים לו תוספתא: פרה ה נ"ך: משלי יג רמב"ם: סנהדרין יח	נץ החמה..... 7:01 סו"ז קר"ש - גר"א... 9:22 סו"ז תפלה - גר"א... 10:10 צה"כ לשיטת ר"ת... 5:42	עלות השחר..... 5:48 סו"ז קר"ש - פג"א... 8:46 סו"ז תפלה - פג"א... 9:46 שקיעה..... 4:29
2 DEC	שלישי Tuesday	יב 12	בבלי: זבחים עט ירושלמי: נדרים לח תוספתא: פרה ו נ"ך: משלי יד רמב"ם: סנהדרין יט	נץ החמה..... 7:02 סו"ז קר"ש - גר"א... 9:23 סו"ז תפלה - גר"א... 10:10 צה"כ לשיטת ר"ת... 5:41	עלות השחר..... 5:49 סו"ז קר"ש - פג"א... 8:47 סו"ז תפלה - פג"א... 9:46 שקיעה..... 4:28
3 DEC	רביעי Wednesday	יג 13	בבלי: זבחים פ ירושלמי: נדרים לט תוספתא: פרה ז נ"ך: משלי טו רמב"ם: סנהדרין כ	נץ החמה..... 7:03 סו"ז קר"ש - גר"א... 9:24 סו"ז תפלה - גר"א... 10:11 צה"כ לשיטת ר"ת... 5:41	עלות השחר..... 5:50 סו"ז קר"ש - פג"א... 8:48 סו"ז תפלה - פג"א... 9:47 שקיעה..... 4:28
4 DEC	המישי Thursday	יד 14	בבלי: זבחים פא ירושלמי: נדרים מ תוספתא: פרה ח נ"ך: משלי טז רמב"ם: סנהדרין כא	Tal Umatar at night נץ החמה..... 7:04 סו"ז קר"ש - גר"א... 9:24 סו"ז תפלה - גר"א... 10:11 צה"כ לשיטת ר"ת... 5:41	עלות השחר..... 5:51 סו"ז קר"ש - פג"א... 8:48 סו"ז תפלה - פג"א... 9:47 שקיעה..... 4:28
5 DEC	ששי Friday	טו 15	בבלי: זבחים פב ירושלמי: נזיר א תוספתא: פרה ט נ"ך: משלי יז רמב"ם: סנהדרין כב	נץ החמה..... 7:05 סו"ז קר"ש - גר"א... 9:25 סו"ז תפלה - גר"א... 10:12 צה"כ לשיטת ר"ת... 5:41	עלות השחר..... 5:52 סו"ז קר"ש - פג"א... 8:49 סו"ז תפלה - פג"א... 9:48 שקיעה..... 4:28
Candle Lighting 4:10 הדלקת הנרות					
6 DEC	שבת Shabbos	טז 16	בבלי: זבחים פג ירושלמי: נזיר ב תוספתא: פרה י נ"ך: משלי יח רמב"ם: סנהדרין כג	וישלח	
Shabbos Ends 5:41 זמן מוצש"ק			עלות השחר..... 5:53 סו"ז קר"ש - פג"א... 8:50 סו"ז תפלה - פג"א... 9:49 שקיעה..... 4:28		

דוּרְךָ שׁוֹחֲטִים וְשֹׁאֵם גֵּעֵבָן צוּ עֵסֶן טְרִיפוֹת פֶּאֶר אִידֶן, דּוּרְךָ דַּעַם וְעִירַט פֶּאֶרְמָעֶרֶט גְּזִילוֹת
אוֹיֵף דָּעַר וְעוֹלָט.

(סִפֵּר הַמִּדּוֹת אוֹת שׁוֹחֵט סִימָן ג')